

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Тернопільський національний економічний університет
Івано-Франківський інститут менеджменту
Кафедра обліку та фінансів

Семенчук Наталія Юріївна

**МЕХАНІЗМ ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ ПРИ
ПЕРЕМІЩЕННІ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН
УКРАЇНИ**

Спеціальність 8.03050801 – фінанси і кредит

Дипломна робота за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр»

Студентка групи ФМОзмі-51
Н.Ю.Семенчук

(підпис)

Науковий керівник
к.е.н. Маршалок Т. Я.

(підпис)

Дипломну роботу допущено
до захисту

«___» _____ 2013р.

Зав. кафедри
д.е.н., проф. Алексеєнко Л.М.

(підпис)

Івано-Франківськ – 2013

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СПРАВЛЯННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ З ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕМІЩУЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ	7
1.1. Економічна сутність, види та призначення митних платежів.....	7
1.2. Правове забезпечення вітчизняного митного оподаткування.....	31
1.3. Митна вартість як основа нарахування митних платежів.....	40
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	52
РОЗДІЛ 2. ВІТЧИЗНЯНА ПРАКТИКА ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ ПРИ ПЕРЕМІЩЕННІ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ	54
2.1. Фіскальні наслідки справляння мита в Україні.....	54
2.2. Спавляння ПДВ при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.....	67
2.3. Особливості сплати акцизного збору при переміщенні товарів через митний кордон України.....	79
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	90
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ	92
3.1. Світовий досвід митно-тарифного регулювання та можливості його застосування в Україні.....	92
3.2. Проблемні аспекти адміністрування митних платежів і напрями їх усунення.....	102
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3	115
ВИСНОВКИ	117
ДОДАТКИ	121
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	151

ВСТУП

Однією з особливостей світового економічного розвитку останніх десятиліть є швидке зростання обсягів міжнародних економічних контактів, подальший розвиток світового поділу праці, поглиблення економічної взаємозалежності держав, що обумовлені, насамперед, швидким зростанням виробничих сил і науково-технічним прогресом. Кінцевим результатом такого процесу повинно стати вільне переміщення товарів, послуг, об'єктів інтелектуальної власності, капіталів, робочої сили через території різних держав і поступове зникнення торгових бар'єрів між ними. У цю систему поступово інтегрується і українська економіка. З огляду на особливості геополітичного положення нашої держави: географічне розташування, залежність від імпорту енергетичних ресурсів, структуру економіки, міжнародне економічне співробітництво є критичним фактором подальшого її розвитку.

Сьогодні ми живемо у світі, де кожна держава намагається контролювати процеси переміщення товарів через свої кордони, і Україна не є виключенням. Здійснення подібного контролю передбачає наявність визначеного механізму його здійснення, що включає об'єкти і суб'єкти цього регулювання і визначені правові норми, що регулюють відносини в цій сфері. Суб'єктом у даному випадку виступають відповідні інститути держави, об'єктом — правові відносини, що виникають у зв'язку з переміщенням через митний кордон товарів і валютних цінностей, а регулювання здійснюється на основі відповідних нормативно-правових актів.

Безумовно, кожна держава, у тому числі й Україна, має право самостійно визначати власну митну політику, створювати свою митну систему і здійснювати митне регулювання. Саме тому, тема даного наукового дослідження, в якій планується проаналізувати фінансові аспекти діяльності вітчизняної митної служби, вивчити європейський досвід управління митною системою держави та окреслити можливості його застосування у вітчизняну практику роботи митних органів може вважатися своєчасною і актуальною.

Міжнародні аспекти даної теми розглянуті в працях О. Кіреєва (Росія), Кругмана П.Г. (США), Самуельсона П., Філіпенка А. Теоретична і практична сторона функціонування митних органів України досліджувалася в працях таких вітчизняних науковців, як: Войцещук А.Д., Гребельник О.П., Дудчак В.І., Іващук І.О., Каленський М.М., Кормич Б.А., Крисоватий А.І., Кунєва Ю.Д., Мартинюк В.П., Науменко П.В., Пашко П.В., Терещенко С.

Мета і завдання дослідження є оцінка сучасного стану, практики і фінансових аспектів діяльності Державної митної служби України. Для удосконалення оподаткування при переміщенні товарів через митний кордон України:

- дослідити економічну сутність митних платежів;
- проаналізувати правове забезпечення митного оподаткування в Україні;
- дослідити інструменти, що використовуються при митному оподаткуванні;
- проаналізувати механізм адміністрування митних платежів;
- відокремити існуючі проблеми при реалізації митних процедур;
- обґрунтувати заходи щодо удосконалення механізму оподаткування товарів в діяльності митних органів України.

Об'єктом дослідження є сукупність взаємовідносин, що виникають між державними інституціями та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності під час оподаткування експортно-імпортних операцій.

Предметом дослідження механізм оподаткування товарів при переміщенні через митний кордон України.

Методи дослідження: У дипломній роботі застосовано сукупність методів і підходів, що дозволило реалізувати концептуальну єдність дослідження та всебічно вивчити об'єкт та предмет дослідження. Зокрема, системний та структурні методи - при дослідженні теоретичних та організаційних аспектів побудови митних органів; методи спостереження і порівняння – при вивченні результатами реалізації митно-тарифної політики; метод кількісного виміру - при дослідженні форм і механізму митного оподаткування.

Наукова новизна: дослідження полягає в комплексному аналізі чиної практики оподаткування та удосконалення механізму оподаткування товарів при переміщенні через митний кордон.

Теоретичну і методологічну базу дослідження склали Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України, Накази Державної митної служби України, вітчизняна та зарубіжна література з питань митної справи.

Дипломна робота структурована в три розділи і складається із вступу, основної частини, висновків і пропозицій, переліку використаних джерел, додатків. Містить 6 рисунків і 10 таблиць.

РОЗДІЛ 1

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СПРАВЛЯННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ З ТОВАРІВ, ЩО ПЕРЕТИНАЮТЬ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

1.1. Економічна сутність, види та призначення митних платежів

Одним із найпоширеніших економічних заходів регулювання міжнародних економічних відносин є митний платіж, який містить деталізований перелік товарів, що оподатковуються імпортом, експортом і транзитним митом з наведенням способу нарахування, ставки мита, а також коефіцієнтів надбавок і знижок та переліку товарів, заборонених до ввезення, вивезення і транзиту відповідно до товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності. Його можна розглядати також як конкретну ставку мита, яка застосовується при ввезенні певного товару чи вивезенні його за її межі на митну територію країни.

Водночас в економічній літературі поняття митного платежу часто використовується у більш широкому розумінні — як особливий інструмент торговельної політики і державного регулювання внутрішнього ринку країни у його взаємодії зі світовим ринком, тобто це не конкретна ставка щодо визначеної групи товарів, а засіб регулювання зовнішньої торгівлі, який за термінологією визначається як «тарифне» регулювання. Тому інколи такі поняття, як «мити» та «митний тариф» розглядаються як еквівалентні.

Разом з тим, слід зауважити, що митний платіж є — не єдиний економічний інструмент державного регулювання зовнішньої торгівлі, як це засвідчується в економічній літературі. Поряд з ним до системи економічного інструментарію можна віднести як податки, особливо це стосується непрямих податків (нарахування акцизного збору чи податку на додану вартість при імпорті), так і різні види митних чи прикордонних зборів.

Незважаючи на те, що мито за характером дії — економічна категорія, його застосування може мати як економічний, так і політичний характер. Введення мита може бути засобом економічного тиску на відповідні держави або створення режиму найбільшого сприяння з політичних мотивів.

Економічна роль митного платежу пов'язана, насамперед, з тим, що, впливаючи на ціну товару та відмежовуючи національний ринок від світового, підвищуючи рівень цін на товари, мито активно впливає на конкурентоспроможність товару, що, в свою чергу, позначається і на рівні накопичення капіталу, темпах розвитку, нормах прибутку в окремих галузях економіки, нівелюючи різницю, яка склалася в міжнародних і національних умовах виробництва. Тому роль мита в економічному контексті полягає у:

- створенні вартісного бар'єра, який підвищує ціну товару, незалежно від застосованого експортного, імпортного чи транзитного мита;
- збільшення внутрішньої зайнятості. Сукупні витрати у відкритій економіці складаються із витрат споживачів, капіталовкладень, державних витрат, чистого експорту (під чистим експортом розуміють різницю між експортом та імпортом). Збільшення сукупних витрат внаслідок скорочення імпорту стимулює внутрішньо економічний розвиток, оскільки збільшуються доходи і зайнятість;
- стимулюванні державою розвитку окремих галузей економіки чи підприємств. В першу чергу мова йде про захист молодих галузей. Тимчасовий захист молодих національних фірм від жорсткої конкуренції іноземних корпорацій дозволяє галузям, які утворюються, зміцніти і стати ефективними виробниками;
 - надходженні коштів до державного бюджету країни;
 - захисті від демпінгу. Митні тарифи необхідні для захисту вітчизняних фірм від іноземних конкурентів, які реалізують свою продукцію за цінами, нижчими за собівартість [58, 27-30].

Мито — це вид державного непрямого податку, який справляється з імпорту, експорту і транзиту товарів, торговельно-промислового прибутку, майна, цінностей і предметів, що перетинають кордон у визначених державою пунктах під контролем митних служб. Незалежно від виду мита воно включається до ціни товарів і сплачується за рахунок кінцевого споживача[3].

Однак під час перетину митного кордону мито сплачує суб'єкт господарювання за рахунок своїх оборотних коштів, що суттєво впливає на

фінансовий стан підприємств, тим більше, що даний вид податку не залежить від фінансово-господарської діяльності платника. Наприклад, при дії імпортного мита на періоді від сплати ввізного мита до реалізації споживачам імпортованих товарів, відволікаються (іммобілізуються) оборотні кошти імпортерів.

Митні платежі – платежі, що стягуються в установленому порядку митними органами при митному ормленні товарів і інших випадках передбачених законодавством України[1].

Серед великого спектра функціональних завдань, які виконують митні платежі головними є: фіскальні, тобто митні платежі є джерелом поповнення бюджету країни; стимулюючі, які спрямовані на розвиток національного виробництва; регулятивні, які формують обсяг та структуру експорту, імпорту, споживання. На етапі трансформування економічних відносин домінує фіскальна функція митних платежів, але у міру формування ринкової моделі господарювання митні платежі стають важливим фінансовим інструментом регулювання економіки. У зв'язку з тим, що митні платежі крім фіскальної та регулятивної дії мають ще й побічні, зовнішні для фіску соціальні наслідки, їх доцільно розглядати не тільки як економічну, але й як суспільно-соціальну категорію. На мою думку, суспільна ціна митних платежів вимірюється втратою частки добробуту конкретними платниками даних платежів із переміщенням цієї частки через бюджет до всього населення держави. Тому митні платежі, як правило, встановлюються найвищими органами державної влади і за рівнем запровадження належать до загальнодержавних податків (табл.1.1).

Таблиця 1.1

Властивості, ознаки, призначення та роль митних платежів

Властивості	Фіскальна	Регулююча	Бюджетна
	Трансферні (розкриває процес доходів від непрямих податків на зовнішню економічну діяльність до Бюджету)	Врівноважує фіскальну функцію у відповідності із завдпннями економічної політики держави	Оцінює функціональну продуктивність системи оподаткування зовнішню економічної діяльності

Ознаки	Проявляється через об'єкт, базу оподаткування, ставку податку	Проявляється через систему податкових пільг	Проявляється через бюджетний процес країни
Призначення	Акумулює доходи до бюджету	Регулює зовнішньоекономічну діяльність	Кількісно-якісно відображає хід розподільчого процесу
Роль	Визначає частку фіскальних ресурсів, яка може бути акумульована до Держбюджету; перелік суб'єктів, зовнішньоекономічну діяльність, на які будуть розповсюджені обов'язки зі сплати податків; конкретні об'єкти, які будуть підпадати під оподаткування; права і обов'язки, які необхідно покласти на учасників зовнішньоекономічної діяльності – платників податків	Встановлено економічно обгрунтовану взаємодію податкової системи з макроекономічними показниками, системою державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, валютним регулюванням, бюджетним фінансуванням, ціноутворенням	Контролює формування податкових надходжень, їх повноту та своєчасність перерахування до Держбюджету

Примітка. Складено автором самостійно на основі [54,149]

Види митних платежів, порядок їх нарахування і сплати, випадки надання митних і тарифних пільг та інше, пов'язане з даними питаннями, регламентуються значною частиною законодавчих актів, головними серед яких є: Митний кодекс України, Закон України "Про Єдиний митний тариф", Закон України "Про податок на додану вартість". Варто наголосити, що при регулюванні митно-тарифних відносин велику роль відіграють відомчі нормативні акти Державної митної служби України, Міністерства фінансів України, Державної податкової інспекції України.

Тому за юридичною природою митні платежі можна систематизувати на ті, які надходять згідно з Митним кодексом, та платежі, що стягуються відповідно до інших нормативних документів.

Основні платежі, які нараховуються митними органами, можна класифікувати на декілька груп[1]:

- мито;
- податок на додану вартість;

- акцизний збір;
- єдиний збір.

Митні платежі сплачуються безпосередньо власником переміщуваних товарів або організацією що здійснює митне оформлення на підставі договору і що має відповідну ліцензію. Митні платежі повинні бути внесені до, або одночасно з подачею ВМД (вантажній митній декларації) на розрахунковий рахунок митного органу.

Митні платежі нараховуються митними органами України відповідно до положень законодавчих норм, чинних на день подання митної декларації, і сплачується як у валюті України, так і в іноземній валюті, яку купує Національний банк України (НБУ). При сплаті, іноземна валюта перераховується в національну за офіційним курсом НБУ, встановленим на день митного оформлення товару [5].

Всю сукупність митних платежів можна класифікувати за ознаками (рис. 1.1).

Мито (англ. custom's duty, tax) - обов'язковий особливий вид податку, що стягується митними органами країни при ввезенні товару на її митну територію або його вивозі з цієї території і що є невід'ємною умовою такого ввезення або вивозу відповідно до її законодавства. Розмір митного збору визначається

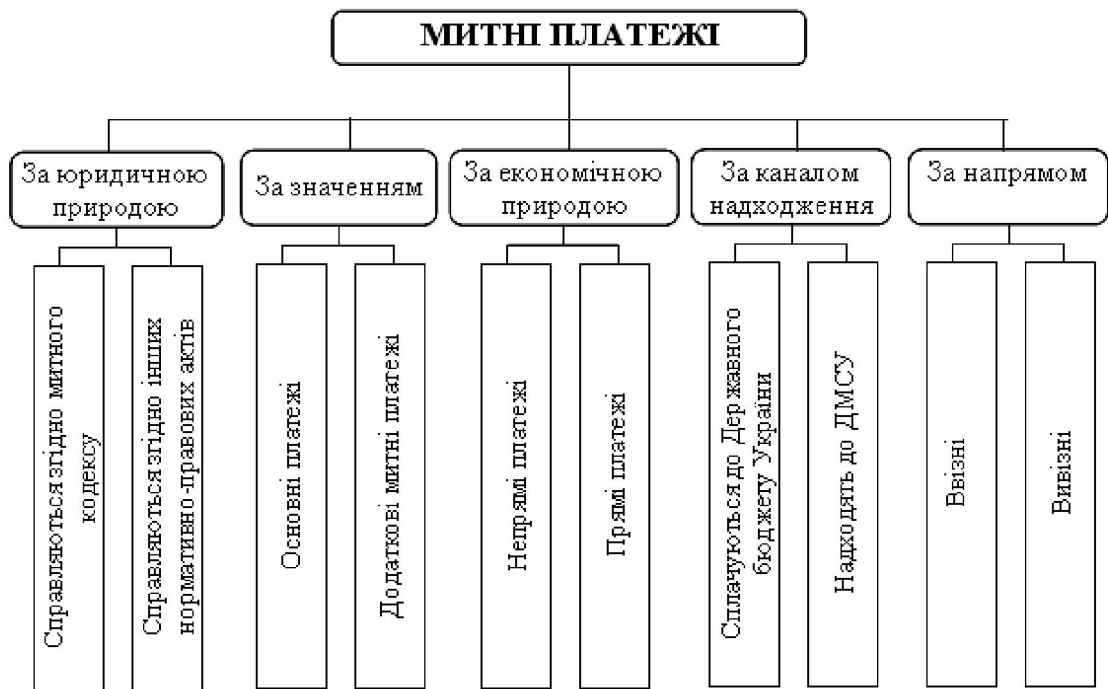

Рис. 1.1. Класифікація митних платежів

митним тарифом, який містить списки товарів, оподатковуваних митним збором. Митно покликане захищати внутрішнього виробника штучно збільшуючи собівартість імпортного товару, а також служать джерелом поповнення бюджетних коштів. У Україні ставки митного збору є єдиними і не підлягають зміні залежно від осіб, що здійснюють переміщення вантажів через митний кордон України, не залежить від видів операцій, за винятком випадків, передбачених Законами України і зокрема Митним кодексом [1].

Мито — це вартісна категорія. Воно є основним фактором, який підвищує ціну конкретного імпортного (експортного) товару при його надходженні на національний ринок країни і дає змогу національним виробникам підвищувати загальний рівень цін на вітчизняні товари та отримувати додатковий прибуток. Тому потрібен індивідуальний підхід до обґрунтування мита з кожного конкретного товару на основі аналізу національних та інтернаціональних витрат і цін. Встановлення імпортного тарифу на основі співвідношення світових та національних цін на конкретний товар (дозволяє країні реалізувати певну стратегічну направленість [57].

В Україні застосовуються наступні види ставок мит: адвалорні (зазвичай встановлюються в % від вартості товару), специфічні (встановлюються як фіксований збір за 1 одиницю ваги або іншої кількості товару) і комбіновані (комбінується перший і другий метод). В цілях захисту економічних інтересів країни і її внутрішнього ринку від неякісних товарів або недобросовісної конкуренції (а також в інших випадках передбачених законодавством) до товарів, що ввозяться або вивозяться, можуть тимчасово застосовуватися особливі види мита: спеціальні, антидемпінгові і комбіновані. Крім того, можуть встановлюватися сезонні мита, а для деяких товарів зокрема виробництва країн СНД, при дотриманні необхідних умов може застосовуватися повне звільнення від сплати мита. Нарахування, сплата і стягування мита на товар проводиться на основі його митної вартості чи/ї його фактичної кількості (для комбінованих і специфічних митних зборів) відповідно до Митного Законодавства України.

Ввізне (імпортне) мито – мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України. Ввізне мито нараховується на товари та інші предмети при їх ввезенні на митну територію України [3].

Основні цілі застосування ввізного мита [53]:

- створення сприятливих умов для розвитку національного виробництва;
- регулювання конкурентного впливу іноземних товарів на ринок України з метою встановлення добросовісної конкуренції;
- вплив на господарську діяльність і соціальну обстановку як складової механізму ціноутворення;
- формування раціональної структури споживчого ринку, яка ґрунтується на збалансованій пропозиції внутрішніх та зовнішніх ресурсів, а також на ескалації митного тарифу;
- захист окремих галузей економіки від можливого заподіяння їм суттєвих збитків від іноземних виробників;
- збільшення доходної частини державного бюджету;
- сприяння структурній перебудові економіки України;

- сприяння оптимізації співвідношення експорту та імпорту держави, валютних витрат і надходжень, досягненню оптимального торговельного балансу;
- вирішення торговельно-політичних цілей у взаємовідносинах з іноземними державами, їхніми союзами та групами, тобто використання митного тарифу з метою поступок на міжнародних переговорах.

Аналіз механізму впливу мита на ціни і конкурентоспроможність товару дає змогу зробити ще один висновок: ефективність тарифного протекціонізму визначається не тільки абсолютною величиною ставки мита. Зіставлення структури митного тарифу, структури внутрішнього виробництва і структури імпорту економічно розвинутих країн світу показало, що рівень протекціоністського захисту готового виробу залежить не тільки від рівня обкладання митом самого готового виробу, але й від рівня мита на ті складові і матеріали, які імпортуються для виготовлення даного виробу.

Механізм впливу мита на ціни багатогранний, тому ефективність мита, а отже, й оцінка його ефективного рівня — залежать від багатьох факторів. Необхідно врахувати й те, що ставки митних тарифів зростають в період погіршення економічної кон'юнктури і знижуються в період підвищення ділової активності.

Побудова імпортного тарифу, який застосовується в Україні, має ґрунтуватись на таких основних принципах, як:

- ескалація митного тарифу — це підвищення ставок мита у міру зростання ступеня обробки продукції;
- ефективний митний тариф — це встановлення низьких ставок для товарів, необхідних для розвитку виробництва з високою часткою новоствореної вартості;
- поповнення доходної частини Державного бюджету за рахунок встановлення високих ставок мита для товарів з малою еластичністю попиту;
- згідно з теоремою симетрії Лернера, імпортне мито — це податок і на експорт, оскільки воно підвищує реальний курс національної валюти і знижує користь експорту;

- здійснення структурної перебудови національної економіки та її розвиток мають привести до раціоналізації тарифу і поступового зниження ставок імпортного мита у міру підвищення конкурентоспроможності внутрішнього виробництва, основним показником якої є зростання експорту.

Якщо експорт товару збільшується, то необхідно знижувати ставки імпортного мита на сировину та комплектуючі, які використовуються для цього виробництва, а зниження ставок на кінцеву продукцію може бути обумовлено торговельно-політичними міркуваннями.

Як було зазначено вище, імпортне мито формується на основі різниці між світовими і національними цінами. Тому як метод політики протекціонізму ввізне (імпортне) мито використовують практично усі країни світу і досить часто. Тільки в економічно розвинутих країнах, як правило, рівень імпортного мита відносно низький, а в менш розвинутих країнах, де високі національні витрати, рівень імпортного мита досить високий.

Механізм нарахування і сплати ввізного мита включає декілька етапів, а саме: порядок визначення контрактної вартості товару; порядок визначення товарної групи імпортованого товару; порядок визначення країни походження товару; порядок використання пільг, якщо такі передбачені для даного товару; порядок нарахування і сплат мита [8].

Сума мита, яку повинен сплатити суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, нараховується за формулою:

$$C_m = V \cdot M : 100,$$

де C — сума мита;

M — митна ставка;

V — митна вартість.

Імпортному тарифу притаманна внутрішня суперечність, яка виявляється в розбіжності інтересів національних виробників та споживачів. З одного боку, виробники зацікавлені в митному тарифі, що захищає їх від іноземної конкуренції, з іншого — ті самі виробники в неробочий час є споживачами і не зацікавлені у застосуванні імпортного мита, оскільки воно

позбавляє їх можливості купувати імпортні товари за нижчими цінами. Частково ці суперечності можуть вирішуватись шляхом застосування тарифної квоти (інколи в економічній літературі даний термін трактується як тарифний контингент).

Тарифна квота — це різновид змінних митних ставок, які залежать від обсягу імпорту товарів: при імпорті в межах певної кількості він оподатковується за базовою внутрішньоквотною ставкою мита, при перевищенні певного обсягу імпорту оподатковується за надквотною ставкою [5].

Прикладом застосування даного інструменту обмеження імпорту може слугувати використання тарифної квоти в Японії. Там товари оподатковуються митом за первинною ставкою до тих пір, доки обсяги імпорту не досягають певної величини, після чого вступає вдію більш висока вторинна ставка. Як правило, тарифна квота визначається відніманням обсягу внутрішнього виробництва із обсягу попиту на даний товар всередині країни. Тарифна квота встановлюється щорічно спеціальною постановою Уряду. На сьогоднішній день вона застосовується відносно таких товарів, як тверді сири, зерно і взуття із натуральної шкіри.

Вивізне (експортне) мито - мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України. Вивізне мито нараховується на товари та інші предмети при їх вивезенні за межі митної території України [11].

Експортне мито нараховується на товари, які реалізуються іноземним суб'єктам господарської діяльності і вивозяться за межі митної території країни застосування. При цьому експортне мито може виконувати декілька функцій: протекціоністську, фіскальну, регулятивну, політичну.

Оскільки експортне мито — вартісна категорія, то при аналізі його застосування можна використати методику, запропоновану при дослідженні мита загалом, тобто критерієм домінування певної функції є співвідношення між національними та світовими цінами на конкретний товар. Товари експортуються, коли співвідношення між цінами сприятливі на користь ціни національного виробника. Якщо ставка експортного мита більша за різницю

між цінами, то мито виконує протекціоністську функцію. Якщо рівень експортного мита базується на різниці між національними цінами та світовими, то домінантою є фіскальний ефект. У разі ж, коли ставка вивізного мита є незначною порівняно з наявною різницею між цінами, то використовується даний захід як регулятор експортних операцій.

Існує декілька причин застосування експортного мита з метою захисту національного ринку. Введення митного тарифу на експорт вважають доцільним у тому разі, коли ціна на певний товар перебуває під адміністративним контролем держави і утримується на рівні нижче світової шляхом виплати субсидій виробникам. У даному разі обмеження експорту розглядається державою як необхідний захід для підтримання достатньої пропозиції на внутрішньому ринку і запобігання надлишковому експорту товарів, які субсидуються.

Аналізуючи дану теоретичну модель, доходимо висновку, що від введення експортного мита:

по-перше, виграють споживачі, тому то при зниженні цін збільшується сегмент споживання товарів;

по-друге, виграє країна-експортер, оскільки отримує доходи до Державного бюджету. Водночас національні виробники товарів, які фактично будуть сплачувати податок на експорт, будуть мати значні збитки. Загалом у результаті застосування експортного мита виникають ті ж групи ефектів, що й при застосуванні імпортного мита — ефекти перерозподілу та ефекти втрат. Таким чином, експортний тариф є ніби віддзеркаленням імпортного тарифу з тією різницею, що при його застосуванні основні втрати несуть не споживачі, а національні виробники.

Варто зауважити, що в Україні застосовується адвалерне експортне мито, яке нараховується у відсотках до митної вартості товарів за формулою:

$$M = C - C_v,$$

звідки $C_e = C \cdot (1 + M_c),$

де M — мито експортне,

C — ціна, за якою товар експортується,

C_v — ціна товару на внутрішньому ринку.

Отже, ставка експортного мита має дорівнювати різниці між світовою ціною і ціною даного товару на внутрішньому ринку [12].

Інші країни використовують і специфічне, і комбіноване експортне мито. Так, у Росії відносно експорту деяких видів деревини діє специфічне мито 5 ЄВРО за кубометр, а на шиноматеріали — комбіноване 6,5%, але не менше 5 ЄВРО.

Спеціальне мито застосовується:

- як засіб захисту українських виробників;
- як засіб захисту національного товаровиробника у разі коли товари ввозяться на митну територію України у обсягах та (або) за таких умов, що заподіюють значну шкоду або створюють загрозу заподіяння значної шкоди національному товаровиробнику;
- як запобіжний засіб щодо учасників зовнішньоекономічної діяльності, які порушують національні інтереси у сфері зовнішньоекономічної діяльності;
- як заходи у відповідь на дискримінаційні та (або) недружні дії інших держав, митних союзів та економічних угруповань, які обмежують здійснення законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та (або) ущемляють інтереси України.

В окремих випадках з метою диференціації товаропотоку з певних країн відносно однієї і тієї ж товарної групи можуть застосовуватись митні ставки різних видів. Так, відносно штучного хутра і виробів з нього, які ввозяться на митну територію України за пільговою ставкою, діє адвалерне мито у розмірі 25%, а за повною — комбіноване 25%, але не менше як 0,4 ЄВРО за м². Дана диференціація діє відносно й інших товарних груп, в основному це товари легкої промисловості, вироби з пряжі (57.01-57.03), ворсового полотна (60.01) та бавовни (61.10). На етапі формування митної системи України домінувало застосування адвалерних ставок, з метою фіксації певних податкових надходжень почали застосовуватись специфічні ставки, а в подальшому, за умови посилення протекціоністських тенденцій, значно збільшувалась частка комбінованих ставок мита. З інтегруванням

митної системи України до світової системи господарювання знову почали домінувати фіскальні механізми нарахування.

Адвалерне мито нараховується у відсотках до митної вартості товарів та інших предметів, які обкладаються митом. Воно аналогічне пропорціональному податку і використовується, як правило, при оподаткуванні товарів, які мають різні якісні характеристики в межах однієї товарної групи, тобто адвалерним митом, як правило, оподатковуються диференційовані промислові товари. Його величина прямо пропорційна до ціни.

Якщо товар оподатковується за адвалерними ставками, то підставою для нарахування величини мита завжди є митна вартість товару. Окремі автори, визначаючи адвалерне мито, не зовсім коректно трактують його поняття, замінюючи об'єкт оподаткування даним видом мита. Ціна товару і митна вартість товару — це не еквівалентні економічні категорії, тому що крім ціни товару до митної вартості можуть включатися інші складові (витрати на транспортування, страхування вантажу та ін.).

Водночас слід зауважити, що застосування лише адвалерних ставок мита не завжди дає очікуваний результат, тобто не завжди є захистом національного ринку. Результати проведених нами досліджень показали, що масове застосування адвалерних ставок мита в Україні (з 1993 до 1995 р. використовувались виключно адвалерні ставки мита), зумовило зниження митної вартості імпортованих товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в Україну.

Величина адвалерного мита визначається за формулою [4]:

$$M_a - MB \cdot C_{ma} : 100$$

де M_a — величина мита, яка нараховується за адвалерною ставкою;

MB — митна вартість товару;

C_{ma} — адвалерна ставка мита (у відсотках до митної вартості товару).

Перевагою адвалерного мита є те, що завдяки йому підтримується фіксований рівень захисту внутрішнього ринку незалежно від коливання цін

на товар, змінюються лише доходи бюджету. Так, наприклад, якщо мито складатиме 10% ціни товару, то при ціні товару 100 дол. США доходи бюджету становитимуть 10 дол. США. При збільшенні ціни товару до 200 дол. США доходи бюджету зростуть до 20 дол.США. При падінні ціни товару до 50 дол. США — скоротяться до 5 дол. США. Але незалежно від ціни рівень оподаткування адвалерним митом залишається незмінним — 10%. Тому за умов довгострокової тенденції до зростання цін, як правило, спостерігається намагання збільшити в митних тарифах частку адвалерного мита. Ця тенденція — характерна для сучасної митної політики більшості економічно розвинутих країн. Так, у США частка специфічних ставок складає 25%, в Англії — 10%, у Швеції — 13% [68, 110-117].

Одним із факторів поширення адвалерного мита стало те, що його можна використовувати як засіб захисту надходжень до Державного бюджету за умов інфляції, тобто незалежно від темпів інфляції рівень митних надходжень до державної казни залишається незмінним.

Іншим фактором, який стимулював застосування адвалерного мита, стало підвищення ролі зовнішньої торгівлі. Збільшення обсягів товаропотоку, розширення товарної номенклатури торгівлі зумовило необхідність вироблення простого і разом з тим ефективного способу нарахування митних платежів.

Крім того, застосування адвалерного мита спрощує систему тарифної класифікації товарів, робить її не такою громіздкою і подрібненою.

За допомогою адвалерного способу нарахування мита досягається як фіскальний ефект, так і ефект захисту. При цьому простежується певна закономірність, чим вища ставка мита, тим більша вірогідність застосування мита як засобу захисту національного ринку.

Недолік адвалерного мита полягає в тому, що йому передує митна оцінка вартості товару. Оскільки ціна товару може коливатися під дією багатьох економічних (обмінний курс, процентна ставка та ін.) і адміністративних (митне регулювання, індикативні ціни, поняття мінімальних цін і под. факторів, то використання адвалерного мита є суб'єктивним, і може стати джерелом зловживань. При цьому зловживання

можуть бути як з боку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так і з боку адміністративних органів. Імпортер завжди зацікавлений у зниженні вартості товару, оскільки зменшення об'єкта оподаткування мінімізує витрати на митниці, а митні органи завжди мають спокусю завищити вартість імпорту, оскільки в цьому випадку збільшуються доходи держави.

Дана суперечність має об'єктивний характер, оскільки її підґрунтям є реалізація економічних інтересів різних суб'єктів митних відносин. Розв'язання даної проблеми полягає в обґрунтуванні та конкретизації такої економічної категорії, як митна вартість.

Специфічне мито нараховується в установленому грошовому розмірі на кількісну одиницю товару та інших предметів, що обкладаються митом; — обсяг, маса, метр, штука або інше.

Якщо товар оподатковується за специфічними ставками, то на відміну від адвалерного мита підставою для його нарахування є не митна вартість товару, а кількість товару. Ставка фіксується у стабільній валюті. Відносно специфічної ставки, яка діє в Україні, то спочатку це було ЕCU, а з 2000 р. ЄВРО, тобто фіксується в єдиній європейській валюті.

Специфічне мито нараховується за формулою[6]:

$$M_c = KT \cdot CM_c \cdot O_{кє} : O_{квк}$$

де M_c — величина мита, яке нараховується за специфічною ставкою;

KT — кількість товару (у тоннах, літрах, кубометрах, штуках і т.д.);

CM_c — специфічна ставка мита (в ЄВРО за одиницю товару);

$O_{кє}$ — офіційний курс ЄВРО до гривні, який встановлюється Національним банком України на дату подання вантажної митної декларації;

$O_{квк}$ — офіційний курс валюти контракту до гривні, який встановлюється Національним банком України.

Специфічне мито, як правило, застосовується на стандартизовані товари і має перевагу перед адвалерним з точки зору адміністрування, оскільки усуває можливість зловживань. Водночас чисто технічні відмінності при застосуванні адвалерного і специфічного мита є не основними, тому що

за організаційно-технічними відмінностями стоять торговельно-політичні й економічні цілі. Так, рівень митного захисту за допомогою специфічного мита дуже залежить від коливань цін на товари. Так, специфічне мито в 100 дол. США за один імпортований музикальний центр значно сильніше обмежує імпорт музикальних центрів ціною 800 дол. США, (тому що адвалерний еквівалент специфічного мита складає 12,5% його ціни), ніж музичного центру ціною 1200 дол. США, що складає тільки 8,3% його ціни. Внаслідок підвищення імпортованих цін, рівень захисту внутрішнього ринку за допомогою специфічного тарифу знижується.

Отже, за умов коливання цін наслідки застосування мита різні: при збільшенні ціни сума, яка сплачується як адвалерне мито, збільшується пропорційно до зростання вартості товару, в той час як специфічне залишається незмінним. І навпаки, при падінні цін сума, яка сплачується як адвалерне мито, зменшується, а як специфічне залишається незмінною, тобто при падінні цін більш ефективним є використання специфічного мита, а при підвищенні — адвалерного. Незалежність специфічного мита від ціни товару позбавляє його певної еластичності і знижує ефективність його застосування з торговельно-політичними цілями.

Крім цього, за умов активізації інтеграційних процесів є необхідність порівняння рівня митного оподаткування, а при порівнянні специфічних ставок є певні складнощі, тому що застосовується вартісний показник (ставка специфічного мита виражається у грошових одиницях). Наведені та інші фактори призвели до того, що останнім часом більш поширеним є застосування адвалерного мита.

Комбіноване мито поєднує обидва попередні види митного обкладення, але мито сплачується за більшою сумою нарахування. Тобто воно швидше альтернативне, а не комбіноване, в силу специфіки механізму його нарахування.

Нарахування величини мита за товарами, що оподатковуються за комбінованими ставками, здійснюється в три етапи. На першому етапі здійснюється розрахунок величини мита за адвалерною схемою. На другому етапі величина мита нараховується за специфічною схемою. Слід зауважити,

що послідовність може бути й іншою, тобто спочатку нараховується мито за специфічною схемою, а потім за адвалерною. У даному разі, послідовність не має принципового значення. На третьому етапі зіставляються результати нарахування мита, тобто величини M_a і M_c , і найбільша з них приймається як мито що має бути сплачене. Тобто застосовуються не обидва види мита, а альтернативний варіант за більшою сумою нарахування.

Практика застосування даного виду мита свідчить, що метою його використання є як фіскальна, так і захисна функції, але домінуючим є ефект захисту національного виробника від конкуренції іноземних товарів. Застосування специфічного і комбінованого ввізного мита усуває неможливість заниження митної вартості товарів і відповідно неможливість ухилення від сплати обов'язкових митних платежів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності шляхом використання такого інструменту, як ціна товару. За оцінками деяких митних служб Європи та країн СНД, дані методи ухилення від сплати податків традиційні практично для всіх країн світу і становлять 80% усіх порушень митного законодавства і конфліктних ситуацій із перевізниками вантажів при здійсненні митного оформлення товарів.

При цьому, чим більша різниця між мінімальною ціною, яку встановлюють митні органи, і фактурною ціною, за якою імпортує товар суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, тим менша зацікавленість суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності в легальному отриманні митного вантажу. Тобто застосування даного виду мита може практично блокувати потік товару з конкретної товарної позиції, що, на нашу думку, пов'язане не стільки з бажанням чи небажанням суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності легально сплачувати митні платежі, скільки з рентабельністю операцій з даного товару. Тобто при легальному отриманні вантажу суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності практично не витримує цінової конкуренції. Тому товари, що оподатковуються комбінованим митом, посідають друге місце після підакцизних товарів, які, як правило, є завжди об'єктом контрабандних операцій[59, 310].

Після запровадження комбінованого мита споживачі будуть сплачувати більшу ціну за імпортовані товари, тоді як національні виробники за свої товари будуть отримувати більші прибутки. Величина доходу держави залежатиме від митної вартості товару і збільшуватиметься у міру розширення об'єкта оподаткування. Чим більша ціна товару, тим більший дохід отримує держава при певному обсязі імпорту. За своїми джерелами цей дохід складається з двох частин: частина — сплачується споживачами, а решта — закордонними фірмами-виробниками.

Є ще один, з нашої точки зору, суттєвий недолік застосування комбінованого мита. Розповсюдження такого мита на все більшу кількість товарних позицій зумовлює негативну реакцію імпортерів: до країни ввозяться в основному товари дешеві та низькоякісні, тобто такі, які мають низьку митну вартість, що, у свою чергу, дає змогу мінімізувати митні платежі та тримати норму прибутковості за даними товарами на певному рівні. У даній ситуації, у першу чергу, втрачає споживач. Тому при застосуванні такого виду мита у державі має бути чітко відпрацьована система регуляторів якісних показників імпортованих товарів. Це можуть бути державні структури, які входять до системи нетарифного регулювання (карантин рослин, ветеринарна інспекція, екологічна інспекція, система стандартизації, санітарно-епідеміологічна служба і под.) і через систему видачі документів-дозволів контролювати даний процес.

Змішане мито — це одночасне застосування як специфічної, так і адвалерної ставки відносно одного виду товару, тобто до основної ставки, яка нараховується на одиницю товару, додають мито, яке нараховується з ціни[6].

На мою думку, некоректно утотожнювати комбіноване та змішане мито, оскільки механізми нарахування за цими видами зовсім різні. Якщо при нарахуванні комбінованого мита використовується або адвалерна ставка, або специфічна, залежно від суми нарахування, то при нарахуванні змішаного мита обов'язково застосовується як перша, так і друга ставки.

Підсумовуючи дослідження щодо систематизації митного тарифу залежно від способу нарахування, доходимо таких висновків:

1. Адвалерне мито є фіскально-регулятивним, оскільки, насамперед, воно є інструментом податкових функцій, а потім регулятивних.

2. За характером функціонування специфічне митою є регулятивно-фіскальним, оскільки фіскальний тиск на імпорт при його використанні значно менший, ніж адвалерного, і воно в більшій мірі стимулює імпорт.

3. Комбіноване мито є протекціоністсько-фіскальним, тому що; застосовується не тільки з метою захисту національного ринку, але й як засіб протидії при зниженні фіскального ефекту.

4. І нарешті змішане мито є дискримінаційно-протекціоністським: відносно імпорту оскільки створює значні торговельні перешкоди, передовсім, цінові для товарів іноземного виробництва.

Отже, залежно від застосування того чи іншого виду мита відбувається скорочення імпорту: незначні зміни впливом специфічного мита, досить суттєве скорочення імпорту зумовлює вплив адвалерного мита і практично блокуючи ефекти мають місце від запровадження комбінованого та змішаного видів мита. Просте чується також і певна залежність між зміною способу нарахування митного тарифу та приростом продукції національного товаровиробника. Дана залежність має протилежну спрямованість, у порівнянні з імпортом.

Антидемпінгове мито (попереднє або остаточне) - особливий вид мита, що справляється у разі ввезення на митну територію України товару, який є об'єктом застосування антидемпінгових заходів (попередніх або остаточних).

ГАТТ — Генеральна Угода за Тарифом і Торгівлею — це багатобічний договір, який встановлює загальні правила здійснення міжнародних торгових угод. Мета ГАТТ—лібералізація світової торгівлі. У 1995 ГАТТ було переіменовано на Сітову Організацію Торгівлі (СОТ). Станом на 23 липня 2008 року до СОТ входить 153 учасника, з яких 149 – це держави, а 4 – митні території. 149 країн світу – членів СОТ (з 192) - це понад 97% обсягу світової торгівлі, близько 85% світового ВВП та понад 85% населення світу. При цьому майже 30 країн перебувають у стадії переговорного процесу про вступ до СОТ, зокрема: Алжир, Андорра, Азербайджан, Багами, Білорусь, Бутан,

Боснія і Герцеговина, Вануату, Ємен, Кабо-Верде, Казахстан, Лаоська Народно-Демократична Республіка, Ліван, Російська Федерація, острови Самоа, Сейшельські острови, Сербія, Чорногорія, Судан, Таджикистан, Узбекистан. Україна набула повноправного членства в СОТ 16 травня 2008 року.

Демпінг — продаж товарів монополіями на зовнішніх ринках за викидними цінами, тобто за ціною, нижчою, ніж на внутрішньому ринку.

У промислово розвинених країнах прийняті національні антидемпінгові закони (у США – в 1921 р., Великобританії—1957, Франції—1958, ФРГ—1962, Італії— 1963 р.), які розрізняються по трактуванню поняття демпінгу, правилам стягнення і розрахунку антидемпінгових мит. Антидемпінгові мита, як правило, стягуються з імпортних товарів або що реалізуються за викидними цінами, або що ввозяться з країн, що субсидують експорт. Антидемпінгові мита підвищують ціни на іноземні товари на внутрішньому ринку. Тому використання цих мит загострює суперечності між країнами і приводить до митних воєн. Робляться спроби виробити міжнародні угоди, регулюючі застосування антидемпінгових мит. У 1947 р. прийнято Генеральна Угода за Тарифом і Торгівлею (ГАТТ), в 1967 г.— Антидемпінговий кодекс, в якому приводяться визначення демпінгу і методика розрахунку антидемпінгових мит. Згідно вимогам ГАТТ використання антидемпінгових мит вирішується у разі, коли демпінг завдає матеріального збитку національній промисловості країни. Погіршення економічного стану країн в 70-х роках викликало різке загострення конкурентної боротьби між монополіями США, країн ЕЭС і Японії. У цих умовах стали широко застосовуватися антидемпінгові мита для обмеження імпорту з країн-конкурентів. Так, країни ЄС в кінці 70-х років ввели антидемпінгові мита у розмірі 10—20% на імпорт японських підшипників, а в кінці 1980 — часові антидемпінгові мита на деякі товари хімічної промисловості США, що експортуються за демпінговою ціною. У серпні 1980 р. США підняли з 4 до 25% мита на японські малогабаритні вантажівки, що поклало початок автомобільній війні між цими країнами [51, 3-8].

Антидемпінгові мита в нашій державі застосовуються:

- по-перше, у разі ввезення на митну територію України товарів за ціною істотно нижчій, ніж їх конкурентна ціна в країні експорту у момент цього експорту, якщо таке ввезення наносить або загрожує завдати збитку вітчизняним виробникам подібних або непосредственнее конкуруючих товарів або перешкоджає організації або розширенню виробництва подібних товарів в Україні;

- по-друге, у разі вивозу за межі митної території України товарів за ціною істотно нижчій, ніж ціни решти експортерів подібних або безпосередньо конкуруючих товарів у момент цього вивозу, якщо такий вивіз наносить або загрожує завдати збитку загальнодержавним інтересам України[13].

Ставка антидемпінгового мита не може перевищувати різниці між конкурентною оптовою ціною об'єкту демпінгу в країні експорту у момент цього експорту і заявленою ціною при його ввезенні на митну територію України або різниці між ціною об'єкту демпінгу з України і середньою ціною українського експорту подібних або безпосередньо конкуруючих товарів в той же період часу.

ПДВ (англ. value added tax, VAT) - непрямий податок на товари й послуги. З метою стимулювання експорту фірмам-експортерам повертається сума ПДВ (при певних умовах). При імпорті ПДВ виступає засобом протекціоністської політики, оскільки його стягнення з імпортованих товарів веде до їхнього подорожчання, підвищуючи тим самим конкурентноздатність товарів і послуг вітчизняного виробництва.

Акцизний збір - це непрямий податок на споживачів (одержувачів) окремих товарів (продукції), визначених законом як підакцизні, що стягується з них під час здійснення оборотів з продажу (інших видів відчуження) таких товарів (продукції), вироблених на митній території України, або при імпортуванні (ввезенні, пересиланні) таких товарів (продукції) на митну територію України. Акцизний збір включається до ціни підакцизних товарів.

Єдиний збір складається з:

- плати за здійснення передбачених Законом видів контролю вантажу і транспортного засобу;
- плати за проїзд транспортного засобу автомобільними дорогами;
- додаткової плати за проїзд автомобільного транспортного засобу з перевищенням встановлених загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

Єдиний збір не справляється:

- у разі перетинання державного кордону України залізничними вагонами без вантажів;
- у випадку транзиту вантажу, що не підлягає пропуску через митний кордон України та перевантажується на інший транспортний засіб у зоні митного контролю пункту пропуску, який є одночасно пунктом в'їзду та виїзду цього вантажу.
- з транспортних засобів, якими перевозяться вантажі гуманітарної допомоги, якщо товаросупровідні документи оформлені на отримувачів гуманітарної допомоги в Україні, що внесені до Єдиного реєстру отримувачів гуманітарної допомоги [40].

За економічною природою основу митних платежів складають митні податки та митні збори.

За формою взаємовідносин між платником і державою податки, які контролюють митні органи, є непрямими, тобто вони стягуються до бюджету держави за допомогою цінкових механізмів, при чому конкретні платники податків не завжди є їх носіями.

Відповідно до бюджетної класифікації, мито є податком на зовнішню торгівлю, а акцизний збір та податок на додану вартість - це внутрішні податки, що повністю відповідає положенням ст. III ГАТТ "Внутрішні податки або інші внутрішні збори будь-якого типу", в якій констатується, що податок або збір, які застосовуються до вітчизняних товарів та до подібних імпортованих товарів, стягується або примусово стягується у судовому порядку у випадку імпортованої продукції у час або в місці імпортування, повинні, вважатися внутрішнім податком або збором.

Митні платежі можна класифікувати як ті що, формують торговельний оборот та ті, що формують неторговельний оборот.

Залежно від каналу надходження, митні платежі можна систематизувати на ті, які надходять до доходної частини Державного бюджету, та ті, які надходять до фондів Державної митної служби України.

Слід зазначити, що з точки зору порядку зарахування митні платежі в основному є директивними, оскільки вони повним обсягом надходять до одного рівня - Державного бюджету.

Серед багатьох видів підприємницької діяльності, які останнім часом отримали новий імпульс у своєму розвитку, є ті, що безпосередньо пов'язані з митно-тарифними відносинами. Відповідно до законодавства України, стосовно них діє система ліцензування. До платежів, які перераховуються митним органам за надання права здійснювати дані види діяльності, слід віднести видачу ліцензій на відкриття митних ліцензійних складів та магазинів безмитної торгівлі.

Залежно від специфіки платника митні платежі можна систематизувати на основні та додаткові. Основні - це мито, акцизний збір, податок на додану вартість, митний збір за митне оформлення. Додаткові - митні збори за зберігання товарів, митний супровід, збори за видачу ліцензій, плата за участь у митних аукціонах.

Слід зазначити, що існує ціла група платежів, які пов'язані з відповідальністю суб'єктів господарювання за порушення правових норм у сфері митного законодавства. Це, насамперед, штрафи за порушення митних правил; доходи від реалізації конфіскованих або прийнятих на зберігання предметів; безпосередньо конфіскована валюта, а також валюта, що конфіскована після закінчення строку зберігання; доходи від реалізації конфіскованих цінностей; національна валюта, заборонена до ввезення.

Таким чином, можна вважати, що митні платежі є тією основою, за рахунок якої формуються митні доходи країни. Під митними доходами розуміють всю сукупність грошових внесків, які утворені в результаті справляння або стягнення митних платежів, від реалізації конфіскованих предметів контрабанди, коштів від стягнення штрафів, пені.

Платниками митних платежів є фізичні та юридичні особи, що здійснюють митне оформлення. Митне оформлення та пропуск товарів через митний кордон може здійснюватись лише після сплати належних платежів або за умов надання митним органом у встановленому порядку відстрочення їх сплати[1].

Отже, доходимо висновку, що різнобічна система використання митних платежів дає можливість державі ефективно регулювати зовнішньоекономічну діяльність з метою реалізації економічних інтересів держави у світовій системі господарювання.

1. 2. Правове забезпечення вітчизняного митного оподаткування

Принципи побудови системи оподаткування в Україні, податки і збори (обов'язкові платежі) до бюджетів та до державних цільових фондів, а також права, обов'язки і відповідальність платників визначає Закон України „Про систему оподаткування” 25.06.91 № 1251-ХІІ.

Згідно з цим Законом в основу побудови системи оподаткування в Україні було закладено такі головні принципи:

- обов'язковість, який встановлює рівень відповідальності платників податків за порушення податкового законодавства;
- рівність, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації, який забезпечує однаковий підхід до суб'єктів господарювання при визначенні обов'язків щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів);
- стабільність, що означає забезпечення незмінності податків і зборів (обов'язкових платежів) і їх ставок, а також податкових пільг протягом бюджетного року;
- економічна доцільність, який визначає перелік як об'єктів оподаткування, так і види й розміри податків і зборів (обов'язкових платежів), що мають ґрунтуватись на показниках розвитку національної економіки та фінансових можливостей.

Крім того, відповідно до статті 1 цього ж Закону встановлення і скасування податків, пільг з оподаткування здійснюється Верховною Радою

України шляхом прийняття Закону України про оподаткування, а зміни і доповнення до цього Закону, інших законів України про оподаткування стосовно надання пільг, зміни податків, зборів (обов'язкових платежів), механізму їх сплати вносяться до цього Закону, інших законів України про оподаткування не пізніше, ніж за шість місяців до початку нового бюджетного року і набувають чинності з початку нового бюджетного року.

Відповідно до чинного законодавства України при переміщенні через митний кордон України товарів та інших предметів справляються наступні податки та збори:

- мито;
- податок на додану вартість;
- акцизний збір;
- єдиний збір, що справляється у пунктах пропуску через державний кордон України.

Мито, ПДВ, акцизний збір та єдиний збір, що справляється у пункту пропуску через державний кордон України, згідно з Законом України „Про систему оподаткування” віднесено до загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів).

Справляння податку на додану вартість при здійсненні митного оформлення ввезених товарів здійснюється згідно із Законом України від "Про податок на додану вартість" 03.04.97 № 168/97-ВР із змінами та доповненнями, внесеними відповідними законами України, Законом України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань оподаткування” №644 /97 – ВР від 19.11.97, Постановою Кабінету Міністрів України “Порядок випуску, обігу та погашення векселів, які видаються на суму ПДВ при ввезенні (пересиланні) товарів на митну територію України” №1104 від 01.10.97, Постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядку внесення ПДВ до бюджету під час ввезення (пересилання) товарів на митну територію України” №417 від 02.04.98, Наказом ДМСУ “Про затвердження Інструкції про порядок контролю митними органами за справлянням під час митного оформлення товарів, ввезених (пересланих) на митну територію України, та перерахуванням до

бюджету податку на додану вартість “ № 312 від 09.06.99, Спільним наказом ДМСУ та ДПАУ від 16.03.01р. №109/188 “Про затвердження Порядку здійснення митними органами контролю за сплатою платниками податків податку на додану вартість та акцизного збору, які справляються при ввезенні (пересиланні) товарів та інших предметів на митну територію України”, Постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження положення про вантажну митну декларацію “ №574 від 09.06.97р .

Податок на додану вартість є внутрішнім податком встановленим Законом України "Про податок на додану вартість" і не може регулюватися нормами міжнародних договорів, крім договорів, ратифікованих Верховною Радою України. Зміни порядку оподаткування податком на додану вартість (далі - ПДВ) можуть здійснюватись лише внесенням змін до цього Закону. ПДВ сплачується платниками податку - особами, які ввозять (пересилають) товари на митну територію України, одночасно зі сплатою мита та митних зборів (до або на день подання вантажної митної декларації для митного оформлення).

ПДВ сплачується за ставкою 20 % від договірної (контрактної) вартості таких товарів, але не менше митної вартості, зазначеної у ВМД з урахуванням витрат на транспортування, навантаження, розвантаження, перевантаження та страхування до пункту перетину митного кордону України, сплати брокерських, агентських, комісійних та інших видів винагород, пов'язаних з ввезенням (пересиланням) таких товарів, плати за використання об'єктів інтелектуальної власності, що належать до таких товарів, акцизних зборів, ввізного мита, а також інших податків, зборів (обов'язкових платежів).

Датою виникнення податкових зобов'язань при ввезенні (імпортуванні) товарів є дата подання ввізної митної декларації із зазначенням у ній суми ПДВ, що підлягає сплаті.

Податок на додану вартість сплачується платниками податку - особами, які ввозять (пересилають) товари на митну територію України, одночасно зі сплатою мита та митних зборів (на момент оформлення вантажної митної декларації (далі - ВМД)).

Сплата коштів у рахунок погашення податкових зобов'язань з ПДВ здійснюється одночасно зі сплатою мита, акцизного та митних зборів до/або під час оформлення ВМД, ТД чи НД відповідно до Порядку розрахунково-касового обслуговування через органи Державного казначейства України митних та інших платежів, які вносяться до/або під час митного оформлення, затвердженого наказом Міністерства фінансів України та Державної митної служби України від 24.01.2006 N 25/44, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2006 за N 64/11938.

Суми податку на додану вартість справляються в національній валюті України та зараховуються до Державного бюджету України.

Об'єктом оподаткування податком на додану вартість є операції з ввезення товарів (супутніх послуг) у митному режимі імпорту або реімпорту (далі - імпорту).

З метою оподаткування до імпорту також прирівнюється:

- ввезення з-за меж митного кордону України на митну територію України товарів (супутніх послуг) за договорами лізингу (оренди) (у тому числі у разі повернення об'єкта лізингу лізингодавцю-резиденту або іншій особі за дорученням такого лізингодавця), застави, та іншими договорами, які не передбачають передання права власності на такі товари (майно) або передбачають їх обмін на корпоративні права чи цінні папери, у тому числі якщо таке ввезення пов'язане із поверненням товарів у зв'язку з припиненням дії зазначених договорів;

- поставка товарів з території безмитних магазинів на митну територію України для їх вільного обігу (крім території інших безмитних магазинів);

- поставка продуктів переробки (готової продукції) з митного режиму переробки на митній території України на митну територію України для їх вільного обігу;

- в інших випадках, передбачених Митним кодексом України[1].

Обкладення товарів, що імпортуються в Україну, акцизним збором здійснюється відповідно до Декрету Кабінету Міністрів України "Про акцизний збір" від 26.12.92 № 18-92, Наказом ДМСУ "Про затвердження

Інструкції щодо порядку справляння акцизного збору в разі ввезення товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на митну територію України.” №33 від 21.01.2000, Наказом ДМСУ “ Про внесення змін і доповнень до Інструкції щодо порядку справляння акцизного збору в разі ввезення товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на митну територію України затвердженої наказом Держмитслужби України від 21.01.2000 р. №33” № 568 від 13.10.2000р, Постановою Кабінету Міністрів України “Про затвердження положення про вантажну митну декларацію “ №574 від 09.06.97, Постановою Кабінету Міністрів України “Про ввезення на митну територію України окремих видів товарів.” №390 від 29.03.02р., Указом Президента України “Про запровадження марок акцизного збору на алкогольні напої та тютюнові вироби” №849 від 18.09 95р.,Наказом ДМСУ №845 від 22.12.99“Про затвердження Порядку подання документів, які підтверджують право суб'єктів підприємницької діяльності на користування встановленими чинним законодавством податковими пільгами під час митного оформлення товарів та інших предметів, що ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України”[21].

Порядок справляння акцизного збору при ввезенні товарів на митну територію України встановлено постановою Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку справляння податку на добавлену вартість та акцизного збору у разі ввезення товарів на митну територію України" від 27.01.97 № 66.

Інструкцію про порядок справляння акцизного збору в разі ввезення товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на митну територію України затверджено наказом Держмитслужби від 21.01.2000 № 33, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 08.02.2000 за № 73/4294.

Перелік товарів (продукції), на які встановлюється акцизний збір, та його ставки встановлено такими законодавчими актами:

Законом України від 06.02.96 № 30/96-ВР "Про ставки акцизного збору та ввізного мита на тютюнові вироби";

Законом України від 07.05.96 № 178/96-ВР "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на спирт етиловий та алкогольні напої";

Законом України від 24.05.96 № 216/96-ВР "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі транспортні засоби та шини до них";

Законом України від 11.07.96 № 313/96-ВР "Про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію)".

Так, на цей час до переліку підакцизних товарів входять наступні товарні групи:

- пиво, спирт етиловий та алкогольні напої,
- тютюнові вироби,
- транспортні засоби,
- нафтопродукти.

Проголошений Україною курс на вступ до Світової організації торгівлі (СОТ, англ. - WTO), що дотримується принципів Генеральної угоди щодо тарифів і торгівлі (ГАТТ - попередник WTO), вимагає обов'язкової адаптації українського законодавства у сфері зовнішньоекономічної діяльності до існуючих міжнародних стандартів і норм, спрямованих на лібералізацію торгівлі товарами. До того ж сторони - члени ГАТТ/WTO повинні за запитом іншої сторони, що домовляється, переглянути дію своїх законів або інструкцій, пов'язаних з вартістю, для митних цілей.

Згідно з нормами ГАТТ/WTO вартість товарів, що імпортуються, яка визначається під час митного контролю та оформлення, повинна базуватися на фактичній вартості імпортованого товару, який обкладається митом, або аналогічних товарів і не повинна визначатися відповідно до вартості товарів національного походження або на довільних чи фіктивних значеннях вартості.

Відповідно до Кодексу митна вартість товарів - це заявлена декларантом або визначена митним органом вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, яка обчислюється на момент перетинання товарами митного кордону України.

Порядок визначення митної вартості та митної оцінки товарів здійснюється відповідно Митного кодексу Постанови КМУ від 28.08.№1375

“Про затвердження Порядку декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України”, Наказу ДМСУ від 02.12.2003р. № 828 “Про затвердження порядку заповнення Декларації митної вартості”, Наказу ДМСУ від 09.07.97р. №307 “Про затвердження Інструкції про порядок заповнення вантажної митної декларації”.

Згідно з Законом України від 05.02.92 № 2097-XII „Про Єдиний митний тариф” на товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України нараховується ввізне мито за ставками, встановленими Законом України від 05.04.2001 № 2371-III „Про Митний тариф України”.

Відповідно до Закону України "Про Єдиний митний тариф" увізне мито є диференційованим:

1) до товарів, що походять з тих країн, які входять разом з Україною до митних союзів або утворюють з нею спеціальні митні зони, і в разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами за участю України, застосовуються преференційні ставки ввізного мита Митного тарифу України;

2) до товарів, що походять з країн або економічних союзів, які користуються в Україні режимом найбільшого сприяння, який означає, що іноземні суб'єкти господарської діяльності цих країн або союзів мають пільги щодо мита, за винятком випадків, коли зазначене мито та пільги щодо нього встановлені в рамках спеціального преференційного митного режиму, застосовуються пільгові ставки ввізного мита Митного тарифу України;

3) при митному оформленні товарів, що ввозяться в Україну з країн, з якими укладено угоди про вільну торгівлю, за умови виконання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності всіх норм, установлених відповідними міжнародними угодами, застосовуються положення міжнародної угоди[3].

Товари, які призначені для митної території України та імпортуються на умовах угод про вільну торгівлю з країнами СНД, що набрали чинності в установленому порядку, не обкладаються ввізним митом

Вивізне мито справляється при здійсненні митного оформлення товарів, що вивозяться за межі митної території України, з урахуванням винятків, передбачених законодавством.

Вивізне мито справляється за ставками, установленими слідуючими законами України:

- Закон України від 10.09.99 № 1033-XIV „Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур”.

- Закон України від 07.05.96 № 180/96-ВР „Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину”.

- Закон України від 24.10.02 № 246-IV „Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів”

Відповідно до Закону України від 30.11.06 № 398-V „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань оподаткування” суб'єкти господарювання, які здійснюють експорт газу сплачують вивізне (експортне) мито за наступними ставками:

- газу, природного газу у газоподібному стані - 35 % митної вартості таких товарів, але не менше 400 грн за 1.000 м³;

- природного газу у скрапленому стані - 35 % митної вартості таких товарів, але не менше 400 грн за 1 т;

- скраплених газів (крім природного) - 8 % митної вартості таких товарів, але не менше 250 грн за 1 т.

Правове регулювання митних платежів є особливим формалізованим методом державної регламентації дій суб'єктів права з метою спрямувати їх поведінку відповідно до інтересів громадян, суспільства і держави. Воно складається з певних ланок, що взаємодіють між собою: кожна з них впливає з попередньої.

Необхідна властивість правового регулювання - здатність регламентувати відносини на основі юридичних норм, які, вказуючи суб'єктам права вид і межі дії, передбачають правові наслідки (позитивні і негативні), та забезпечене силою державного примусу.

Не заперечуючи важливості європейського вибору та євроінтеграції, визнано, що сьогодні для України є більш важливе завдання адаптації законодавства, пов'язаного зі вступом до єдиного економічного простору, утвореного з Росією, Білорусією та Казахстаном.

Перш за все це стосується сплати податку на додану вартість,

акцизного збору та митних платежів. Очевидно, що у вирішенні зазначеного завдання необхідно використати досвід правового забезпечення економічної діяльності країн – учасниць Європейського Союзу.

Аналіз норм нового Митного кодексу України від 11 липня 2002 року свідчить про те, що й він не позбавлений недоліків. Деякі положення МК від 12 грудня 1991 року, що були об'єктом зауважень, повністю продубльовано в новому кодексі. Узгодженість таких норм права набуває особливого значення саме сьогодні, в умовах реформування законодавства.

У зв'язку з тим, що останніми роками значно знизилися ставки імпортного мита, роль непрямих податків як регулятора цін зростає. Диференційовані методи стягнення непрямих податків, різниця в їх величині і структурі перетворює податкову систему на могутній, добре замаскований бар'єр, який доповнює і посилює митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності, сприяє розвитку національної економіки (обмежує імпорт і форсує експорт) та тісно переплітається з іншими нетарифними бар'єрами.

Світовий досвід свідчить, що протекціоністська дія непрямих податків наочно відобразилася у відносинах між країнами ЄС. Скасування імпортного мита на торгівлю між державами – членами Співдружності зробило податки головним засобом протекціонізму і висунуло їх на перший план у конкурентній боротьбі.

Сучасна ринкова економіка вимагає від України нелегких і досить жорстких фіскальних зобов'язань. Відбувається законодавче забезпечення зовнішньоекономічної діяльності як прагматичного компромісу між дієвим заохоченням господарчої ініціативи і достатнім фіскальним забезпеченням державної діяльності.

1.3. Митна вартість як основа нарахування митних платежів

У сучасних умовах відкритості української економіки, її значної залежності від імпорту постає нагальна потреба захисту національного товаровиробника, поповнення Державного бюджету з метою організування економічної безпеки держави. До основних механізмів економічної безпеки

належить контроль митних органів за правильністю визначення митної вартості товарів.

Митна вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України є базою оподаткування, за якою здійснюється митне оформлення та на яку впливають такі чинники: країна походження, країна відправлення, вид транспорту на кордоні, обсяг поставки, якість товару тощо. Зниження цієї ціни призводить до зменшення бази оподаткування й, у свою чергу, до зменшення сум митних платежів, яке в контексті оцінки ефективності роботи митних органів із забезпечення перерахування митних платежів до Держбюджету визнається як втрата сум митних платежів.

Розмір ставок мита розраховується виходячи з потреб національної економіки. Зазвичай низькі ставки ввізного (імпортного) мита встановлюються на сировину, в якій є потреба для вітчизняних виробників, середні – на напівфабрикати й високі – на готову продукцію, яка в достатній кількості виробляється в країні. Якщо необхідно обмежити вивезення товарів, у яких є потреба на внутрішньому ринку, зазвичай запроваджується вивізне (експортне) мито. Для захисту внутрішнього ринку можуть запроваджуватися й інші види мита – сезонні (на сільськогосподарську продукцію) та особливі (антидемпінгове, компенсаційне та особливе). Тобто ставка мита є регулятором зовнішньої торгівлі (митно-тарифне регулювання).

У митному кодексі України митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є їх ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари, обчислена відповідно до положень цього Кодексу.

Згідно із загальноприйнятими міжнародними нормами, викладеними у ст. VII та відповідних додатках до ГАТТ, митна вартість – це оцінка ввезеного товару в країні імпорту, яка здійснюється на підставі нормальної ціни в країні експорту, тобто ціни на такий або аналогічний товар, який продається або пропонується для продажу при нормальному ході торгівлі в умовах вільної конкуренції (чого, внаслідок перелічених вище факторів, на сьогодні не існує. Як бачимо, для цілей митного оподаткування головне не купівельна вартість, а рівень цін, який склався на товар у країні експорту.

Тому зазначимо дві основні тези:

1. За митну вартість ніхто товар не продає й не купує, її визначають виключно для митних цілей (оподаткування, митна статистика тощо).

2. Митна вартість ніколи не може дорівнювати нулю (навіть якщо товар неліквідний), оскільки у виробництво товару були вкладені кошти – сформовано його виробничу вартість.

Митна вартість товарів, які переміщуються через митний кордон України, визначається декларантом відповідно до положень митного кодексу.

Порядок визначення митної вартості товарів поширюється на товари, які переміщуються через митний кордон України.

Для цілей визначення митної вартості використовується інформація, підготовлена у спосіб, сумісний з принципами бухгалтерського обліку, прийнятими у відповідній країні і доцільними для певного методу визначення митної вартості.

Методи визначення митної вартості товарів, які переміщуються через митний кордон України, та умови їх застосування встановлюються митним кодексом.

Відомості про митну вартість товарів, які переміщуються через митний кордон України, використовуються для нарахування мит та податків, ведення митної статистики, а також у відповідних випадках для розрахунків у разі застосування штрафів, інших санкцій та стягнень, встановлених законами України.

Визначення митної вартості товарів, які імпортуються в Україну, здійснюється за такими методами:

- 1) за ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вартість операції);
- 2) за ціною договору щодо ідентичних товарів;
- 3) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів;
- 4) на основі віднімання вартості;
- 5) на основі додавання вартості (обчислена вартість);
- 6) резервного.

Основним є метод визначення митної вартості товарів за ціною договору щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)[17].

Якщо митна вартість не може бути визначена за методом 1 згідно з положеннями статті 386 митного кодексу, проводиться процедура консультацій між митним органом та декларантом з метою обґрунтованого вибору підстав для визначення митної вартості відповідно до вимог статей 387 і 388 МК. У ході таких консультацій митний орган та декларант можуть здійснити обмін наявною у кожного з них інформацією за умови додержання вимог щодо її конфіденційності

У разі неможливості визначення митної вартості товарів, які імпортуються в Україну, відповідно до вимог статей 387 і 388 МК за основу може братися або ціна, за якою оцінювані ідентичні або подібні (аналогічні) товари були продані в Україні не пов'язаному з продавцем покупцю відповідно до вимог статті 390, або обчислена відповідно до вимог статті 391 митного кодексу вартість товарів.

При цьому кожний наступний метод застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування попереднього методу.

Методи на основі віднімання та додавання вартості (обчислена вартість) можуть застосовуватися у будь-якій послідовності на розсуд декларанта. У разі якщо неможливо застосувати жоден із зазначених методів, митна вартість визначається за резервним методом відповідно до вимог, установлених статтею 392 митного кодексу.

Митна вартість товарів, що вивозяться (експортуються) з України на підставі договору купівлі-продажу або міни, визначається на основі ціни, яку було фактично сплачено або яка підлягає сплаті за ці товари на момент перетинання митного кордону України.

До митної вартості товарів, що вивозяться (експортуються), також включаються фактичні витрати, якщо вони не були раніше до неї включені:

- а) на навантаження, вивантаження, перевантаження, транспортування та страхування до пункту перетинання митного кордону України;
- б) комісійні та брокерські винагороди;

в) ліцензійні та інші платежі за використання об'єктів права інтелектуальної власності, які покупець повинен прямо чи побічно здійснити як умову продажу (експорту) товарів, які оцінюються.

Митна вартість товарів, що вивозяться (експортуються) з України на підставі договору, відмінного від договорів купівлі-продажу чи міни, визначається на основі ціни, підтвердженої комерційними, транспортними, банківськими, бухгалтерськими та іншими документами, що містять відомості про вартість товарів, які оцінюються, з урахуванням витрат на транспортування та страхування товарів до пункту перетинання митного кордону України[17].

У разі встановлення цінових обмежень під час вивезення (експорту) окремих товарів (індикативні ціни, граничні рівні цін, ціни, встановлені в результаті антидемпінгових розслідувань тощо) митна вартість таких товарів у разі вивезення (експорту) їх з України визначається з урахуванням положень, що визначають порядок застосування зазначених обмежень

У разі вивезення (експорту) товарів, на які встановлено вивізне, антидемпінгове, компенсаційне чи спеціальні види мита, митна вартість декларується шляхом подання декларації митної вартості.

Основою для визначення митної вартості товарів є ціна угоди, яку фактично сплачено чи яка підлягає сплаті за ці товари, якщо на неї не вплинули такі фактори[17]:

1) обмеження щодо прав продавця (експортера) на товари, що оцінюються, за винятком:

а) обмежень, встановлених законами;

б) обмежень, що істотно не впливають на ціну товарів;

2) залежність продажу (відчуження) та ціни угоди від дотримання умов, вплив яких неможливо врахувати;

3) відомості, використані декларантом для визначення митної вартості товарів, не підтверджені документально або не є кількісно вираженими та достовірними;

4) учасники угоди (експортер та імпортер) є взаємозалежними особами, за винятком випадків, коли їх взаємозалежність не вплинула на ціну

угоди, що повинно бути доведено декларантом. При цьому особи вважаються взаємозалежними, якщо має місце хоча б одна з таких умов:

а) один з учасників угоди - фізична особа чи посадова особа одного з підприємств - учасників угоди є одночасно посадовою особою іншого підприємства - учасника угоди;

б) учасники угоди є співвласниками підприємства;

в) учасники угоди пов'язані трудовими відносинами;

г) один з учасників угоди володіє вкладом (паєм) чи акціями з правом голосу в статутному капіталі іншого учасника угоди, які становлять не менше п'яти відсотків статутного капіталу;

г) обидва учасники угоди перебувають під прямим чи непрямим контролем третьої особи;

д) учасники угоди спільно, прямо чи непрямо контролюють третю особу;

е) один з учасників угоди прямо чи непрямо контролює іншого учасника угоди;

є) учасники угоди - фізичні особи чи посадові особи підприємств - учасників угоди є родичами[18].

У сучасних умовах відкритості української економіки, її значної залежності від імпорту постає нагальна потреба захисту національного товаровиробника, поповнення Державного бюджету з метою організування економічної безпеки держави. До основних механізмів економічної безпеки належить контроль митних органів за правильністю визначення митної вартості товарів. Проблема визначення митної вартості та уникнення зменшення її обсягів має кілька головних складових. До того ж вона характерна не лише для України. З проблемою визначення митної вартості стикаються й інші держави. Над її розв'язанням працюють фахівці в галузі міжнародної торгівлі вже не одне десятиліття. Адже вона пов'язана з багатьма чинниками й напрямками політики державного регулювання. Від визначення митної вартості безпосередньо залежить і посилення фіскальної спрямованості митних платежів, і стимулювання й спрямування у певному

напрямі товаропотоків, і, за потребою, додатковий протекціоністський бар'єр на шляху імпортованих товарів(табл 1.2).

Таблиця 1.2

Можливі фактори ризику визначення митної вартості та шляхи їх подолання [53, 9]

№ з/п	Метод визначення митної вартості	Фактори ризику	Можливі шляхи подолання
1	Товари призначенні для експорту	Документи	Верифікація документів
2	За ціною угоди імпортованих товарів	Порогова митна вартість	Формування цінової бази товару з урахуванням країни походження, виробника, наявності посередників тощо, сукупність ознак для порівняння товарів (Імпортованого та обраного як опорний)
		Діапазони відхилень цін	Визначення діапазону можливого коливання цін імпортованого товару відносно опорних значень
		Документи, що підтверджують додаткові витрати	Верифікація документів
3	За ціною угоди щодо ідентичних товарів	Сукупність характеристик, товару для порівняння. Показники якості та діапазон їх коливань Репутація на споживчому ринку України	Визначення чисельних значень характеристик груп товарів за ТН ЗЕД Визначення чисельних показників, якості порівнюваних товарів Маркетингове дослідження за визначеною сукупністю показників
4	За ціною угоди щодо подібних товарів	Фактори ризику за п. 3 Комерційна взаємозамінність	Шляхи подолання за п. 3 Розробка показників комерційної взаємозамінності товарів та методика їх застосування
5	На основі віднімання вартості	Фактори ризику за пунктами 3,4	Шляхи подолання за пунктами 3, 4
6	На основі додавання вартості	Фактори ризику за пунктами 3,4 Технологічна схема переробки	Шляхи подолання за пунктами 3, 4 Запити у відповідні посольства та консульства за визначеним колом показників
7	Резервний	Залежно від обраного методу визначення цінних показників опорного товару	

Митна вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України є базою оподаткування, за якою здійснюється митне оформлення та на яку впливають такі чинники: країна походження, країна відправлення, вид транспорту на кордоні, обсяг поставки, якість товару тощо. Зниження цієї ціни призводить до зменшення бази оподаткування й, у свою чергу, до зменшення сум митних платежів, яке в контексті оцінки ефективності роботи митних органів із забезпечення перерахування митних платежів до Держбюджету визнається як втрата сум митних платежів.

Маніпуляції з митною вартістю є найпопулярнішим механізмом мінімізації податкового навантаження.

Встановлено, що при ввезенні найчастіше виявлено зловживання з митною вартістю, зокрема, товарів з низьким, як правило пільговим, рівнем оподаткуванням, та товарів, які наближені за характеристиками до групи підакцизних. При експорті товарів – це товари, до яких застосовуються заходи нетарифного регулювання, або які мають високий рівень податкового навантаження в країнах-торгових партнерах українських експортерів. Найбільші розходження у цінах на товар зафіксовані при його імпорті з таких країн як Німеччина, Китай, Польща, Туреччина, Угорщина..

Світова криза призвела до падіння цін на товари в усьому світі, внаслідок чого спостерігається падіння митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України. Порівнюючи заявлений рівень митної вартості товарів з рівнем митної вартості ідентичних та подібних товарів цінової бази ДМСУ, митне оформлення яких вже здійснено, митні органи вимагають підтверджувальні документи, які не завжди можуть надати продавці (вони можуть становити комерційну таємницю). Ця процедура призводить до затягування митного оформлення та безпідставного завищення митної вартості .

Рівень впливу заниження ціни товарів, що імпортуються, на стан надходження митних платежів визначається з урахуванням таких критеріїв:

- орієнтовної суми втрат мита внаслідок заниження цін товарів;
- орієнтовної суми втрат акцизного збору внаслідок заниження цін товарів, на які встановлено адвалерну ставку акцизного збору;
- орієнтовної суми втрат ПДВ унаслідок заниження цін товарів;
- орієнтовної загальної суми втрат митних платежів унаслідок заниження цін товарів.

Заниження цієї ціни призводить до зменшення бази оподаткування й, у свою чергу, до зменшення сум митних платежів, яке в контексті оцінки ефективності роботи митних органів із забезпечення перерахування митних платежів до Держбюджету визнається як втрата сум митних платежів. Проведені дослідження підтверджують, що залежно від методу митної оцінки товарів ціна на них може збільшитися на 20-50%.

Здійснення заходів щодо посилення контролю за правильністю визначення митної вартості товарів дає можливість щороку направляти до Держбюджету України додаткові надходження.

Упродовж останнього часу митні органи працюють в умовах світової фінансової та економічної кризи. В наслідок глобальної економічної кризи відбулись структурні зниження надходжень до Держбюджету України у 2009 році від коригування митної вартості – це відбувається у зв'язку із значним зменшенням обсягів оподаткованого імпорту товарів (за виключенням природного газу) в умовах світової фінансово-економічної кризи, а також зміна структури експортно-імпортних операцій. Основними товарами, митна вартість яких коригувалась, були: автомобілі та запчастини до них, будівельні матеріали, взуття, одяг, побутова техніка, рибопродукція (рис 1.2).

У структурі додаткових надходжень від коригування митної вартості імпортованих товарів податок на додану вартість становить 83 %, ввізне мито – 17 %.

Виконання митними органами планових показників наповнення державного бюджету залежить, у тому числі, від правильності визначення декларантом митної вартості товарів та можливості митних органів здійснювати контроль правильності визначення декларантом митної вартості товарів.

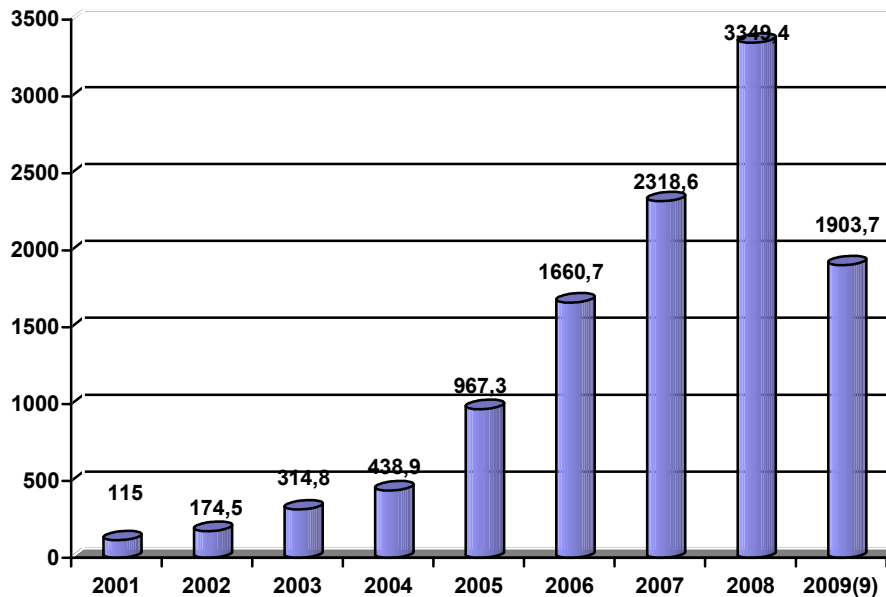

Рис. 1.2. Динаміка надходження митних платежів та зборів за рахунок коригування митної вартості, млн.грн[73].

Для забезпечення повноти стягнення платежів до бюджету проводиться організаційна робота по збільшенню бази оподаткування шляхом посилення контролю за визначенням митної вартості. Ця робота ведеться у напрямках контролю за визначенням митної вартості, країни походження та правильності визначення коду товарів згідно з УКТ ЗЕД. Особлива увага приділяється моніторингу експортно-імпортних операцій та взаємодії з іншими контролюючими службами, у тому числі з інших держав.

Необхідно відмітити основні пріоритетні напрямки роботи Державної митної служби України щодо оцінки митної вартості товарів та митно-тарифного регулювання загалом:

- удосконалення нормативно-правової бази з питань регулювання митної справи;
- спрямованість митної політики на інтеграцію до Європейського Співтовариства;
- гармонізація національного митного законодавства з європейськими та світовими стандартами;
- забезпечення безперебійного пропуску товарів і громадян через митний кордон України та своєчасне оформлення товарів і транспортних

засобів в умовах постійного збільшення обсягів вантажо- та пасажиропотоків;

- сприяння зовнішньоекономічній діяльності шляхом спрощення й лібералізації процедур митного контролю та оформлення; вдосконалення технологій митного контролю та оформлення, впровадження методів аналізу ризиків, пост-аудиту контролю;
- забезпечення комплексного контролю за додержанням митного законодавства всіма суб'єктами зовнішньоекономічних відносин та громадянами;
- захист внутрішнього ринку та національного товаровиробника тощо [2].

Відповідно до пріоритетних завдань, що поставлені перед посадовими особами митної служби, чільне місце повинен посідати контроль за заявленим чисельним значенням митної вартості товарів.

Необхідно впровадити активну співпрацю між суб'єктами ЗЕД та ДМСУ і підпорядкованими їй митним органами, з метою повноцінного запровадження положень чинного митного законодавства у сфері визначення митної вартості, чітко дотримуватися митними органами своїх функціональних повноважень у цьому питанні, активізувати позиції суб'єктів ЗЕД і декларантів у відстоюванні своїх прав у сфері визначення митної вартості з використанням механізмів, закладених у міжнародних договорах, які виконує Україна (Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур, Угода про застосування статті VII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі).

Запропонувати перехід на методи митного контролю, які засновані на пост-аудит-контролі і управлінні ризиками.

На сьогоднішній час пріоритетними завданнями в галузі митної вартості є значні зміни в напрямку вдосконалення митної політики стосовно проблем правильності визначення митної вартості, створення сприятливих умов для активізації роботи учасників ЗЕД та, в свою чергу, унеможливлення ухилення ними від сплати податків. Пост-аудит митної вартості це контроль

за правильністю визначення митної вартості після закінчення операцій митного контролю та пропуску товарів через митний контроль.

Необхідно розробити методи сумісного митного контролю товарів та транспортних засобів з прикордонними державами у міжнародних пунктах пропуску. Здійснення митного контролю спочатку однією державою, а потім іншою дає можливість надавати митникам різних країн різні документи - для країни-експортера одна ціна, а для України – ціна нижче заявленої у документах для країни-експортера. Таке об'єднання пунктів пропуску на кордонах, з метою створення неможливого надання митним органам держав-партнерів відомостей з заниженими цінами на товари, що імпортуються, сприятиме контролю за правильністю визначення митної вартості товарів під час проведення операцій їх митного контролю та оформлення.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Мито — це вид державного непрямого податку, який справляється з імпорту, експорту і транзиту товарів, торговельно-промислового прибутку,

майна, цінностей і предметів, що перетинають кордон у визначених державою пунктах під контролем митних служб.

Роль мита в економічному контексті полягає у: створенні вартісного бар'єра, який підвищує ціну товару; збільшенні внутрішньої зайнятості; стимулюванні державою розвитку окремих галузей економіки чи підприємств; надходженні коштів до Державного бюджету країни; захисті від демпінгу.

Основні платежі можна класифікувати на декілька груп: мито, податок на додану вартість, акцизний збір, єдиний збір. В Україні застосовуються наступні види ставок мит: адвалорні, специфічні, комбіновані. Крім того, можуть встановлюватися сезонні мита,

Під митними доходами розуміють всю сукупність грошових внесків, які утворені в результаті справляння або стягнення митних платежів, від реалізації конфіскованих предметів контрабанди, коштів від стягнення штрафів, пені.

Різномісна система використання митних платежів дає можливість державі ефективно регулювати зовнішньоекономічну діяльність з метою реалізації економічних інтересів держави у світовій системі господарювання.

Правове регулювання митних платежів є особливим формалізованим методом державної регламентації дій суб'єктів права з метою спрямувати їх поведінку відповідно до інтересів громадян, суспільства і держави.

Необхідна властивість правового регулювання - здатність регламентувати відносини на основі юридичних норм, які, вказуючи суб'єктам права вид і межі дії, передбачають правові наслідки (позитивні і негативні), та забезпечене силою державного примусу.

У митному кодексі України митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є їх ціна, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари, обчислена відповідно до положень цього Кодексу.

Митна вартість товарів є базою оподаткування, за якою здійснюється митне оформлення. На неї впливають такі чинники: країна походження,

країна відправлення, вид транспорту на кордоні, обсяг поставки, якість товару тощо.

Митна вартість товарів, які переміщуються через митний кордон України, визначається декларантом відповідно до положень митного кодексу. Порядок визначення митної вартості товарів поширюється на товари, які переміщуються через митний кордон України. Основою для визначення митної вартості товарів є ціна угоди, яку фактично сплачено чи яка підлягає сплаті за ці товари, якщо на неї не вплинули такі фактори:

В наслідок глобальної економічної кризи відбулись структурні зниження надходжень до Держбюджету України. Це відбувається у зв'язку із значним зменшенням обсягів оподаткованого імпорту товарів а також зміною структури експортно-імпортних операцій.

Пріоритетними завданнями в галузі митної вартості є зміни в напрямку вдосконалення митної політики стосовно проблем правильності визначення митної вартості, створення сприятливих умов для активізації роботи учасників ЗЕД та унеможливлення ухилення ними від сплати податків.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ В КОНТЕКСТІ СПРАВЛЯННЯ МИТНИХ ПЛАТЕЖІВ В УКРАЇНІ

2.1. Фіскальні наслідки справляння мита в Україні

На сучасному етапі розвитку економіки України проведення ефективної митної політики є одним із основних засобів регулювання зовнішньоекономічної діяльності з огляду на важливість інтеграції у світовий торговельний простір. У сучасних економічних системах розвинених держав мито застосовується не як засіб поповнення державної скарбниці, а як дієвий інструмент регулювання економічної та політичної співпраці в системі міжнародної торгівлі.

За умов транзитивної економіки зовнішні джерела податкових надходжень до бюджету країни перспективніші, ніж внутрішні. За такої ситуації роль митниці як фіскального органу посилюється, тобто домінуючою функцією стає не регулятивна чи правова, а економічна — податкова, тобто оцінка показників функціонування системи митно-тарифного регулювання та їх впливу на подальший розвиток зовнішньоекономічних відносин. Вагомим показником цього є митні надходження.

Застосування митного тарифу завжди виконує фіскальну функцію, оскільки митний тариф завжди є податком. Ефект фіску прямо залежить від митної ставки. Якщо вона незначна, то й ефект від даного податку невеликий, а якщо розмір ставки підвищується, то й посилюється податковий ефект. Моделі використання митного тарифу з метою виконання фіскальної функції можуть бути найрізноманітнішими. Одна з них базується на обов'язковому впровадженні мита відносно товарів широкого вжитку, при цьому ставки мита утримуються на низькому рівні з метою максимізації митних надходжень до Державного бюджету. Низькі ставки мита зменшують можливості пошуку контрабандних шляхів. У свою чергу, широке охоплення

імпортним митом великої кількості товарних позицій дає можливість країні мати значні надходження до бюджету через великі обсяги товарів

Динаміка обсягів митних платежів та їх дедалі більше значення в державному бюджеті (відтак — можливе заміщення їхньої регулятивної функції) насамперед зумовлюють необхідність дослідження темпів зростання надходжень платежів від зовнішньоекономічної діяльності України.

Проаналізуємо фіскальні наслідки справляння мита в Україні за останні три роки.

Протягом 2008 року головні зусилля керівництво Держмитслужби зосереджувало на забезпеченні вчасного та якісного виконання митною службою її основних завдань, актів і доручень Президента України, Кабінету Міністрів України[75].

Зокрема, щодо наповнення Держбюджету України; розроблення та імплементатії митного законодавства до міжнародних стандартів і стандартів Євросоюзу; забезпечення комплексного контролю за додержанням митного законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності та громадянами; удосконалення механізму функціонування митної служби України; спрощення та модернізації митних процедур; активізації участі Держмитслужби в роботі з оптимізації митно-тарифної та податкової політики держави.

15 квітня 2008 року Верховною Радою України прийнято Закон України „Про внесення змін до Закону України „Про Єдиний митний тариф”, проект якого був розроблений Держмитслужбою.

Із впровадженням зазначеного Закону України:

- створено рівні умови оподаткування цукрової продукції українського походження та походженням з інших країн й врегульовано питання оподаткування товарів українського походження за пільговими ставками ввізного мита;
- запроваджено оподаткування цукру та цукровмісних товарів українського походження, що ввозяться на митну територію України;

- приведено у відповідність до світової практики та до ст. 218 Митного кодексу України питання оподаткування товарів, що вироблені на територіях, де запроваджено митний режим спеціальної митної зони;

- створено рівні умови оподаткування для товарів, що вироблені з давальницької сировини іноземного замовника та реалізуються на митній території України без вивезення за кордон, і товарів, що вироблені з давальницької сировини іноземного замовника і ввозяться на митну територію України[72].

Розроблено та направлено на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо внесення змін до Закону України "Про Митний тариф України", в основу якого покладено нову версію Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, побудовану на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів 2007 року.

У березні 2008 року Урядом прийнято розроблену Держмитслужбою постанову Кабінету Міністрів України, спрямовану на вдосконалення механізму відшкодування бюджетної заборгованості з ПДВ за операціями з експорту продукції. Діючий до цього механізм не передбачав можливості надання експортеру підтвердження про фактичне вивезення товарів у разі, якщо кількість товарів, задекларованих митному органу, не відповідала кількості товарів, фактично вивезених за межі митної території України.

Урядовим комітетом з питань економічної політики схвалено, підготовлений Держмитслужбою законопроект про внесення змін до Митного кодексу України щодо оподаткування операцій з повернення в Україну товарів, що вивозилися з метою ремонту. Законопроектом було передбачено реалізувати в національному законодавстві механізм оподаткування відремонтованих товарів, передбачений главою 10 Рекомендацій до Спеціального Додатку F Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур.

Підготовлено проект Закону України про внесення змін до ст. 11 Закону України "Про порядок ввезення (пересилання) в Україну, митного оформлення й оподаткування особистих речей, товарів та транспортних

засобів, що ввозяться (пересилаються) громадянами на митну територію України".

Для забезпечення повноти стягнення платежів до бюджету проводилася організаційна робота по збільшенню бази оподаткування шляхом посилення контролю за визначенням митної вартості, використанням податкових пільг, вексельних форм розрахунків, митним оформленням на підставі рішень судів.

Завдяки проведеній роботі протягом 2008 року до Державного бюджету України перераховано податків та зборів на суму 96 млрд. 47,2 млн. грн., що на 41 млрд. 927,7 млн. грн. (на 77,5 %) більше, ніж у попередньому році (рис. 2.1)

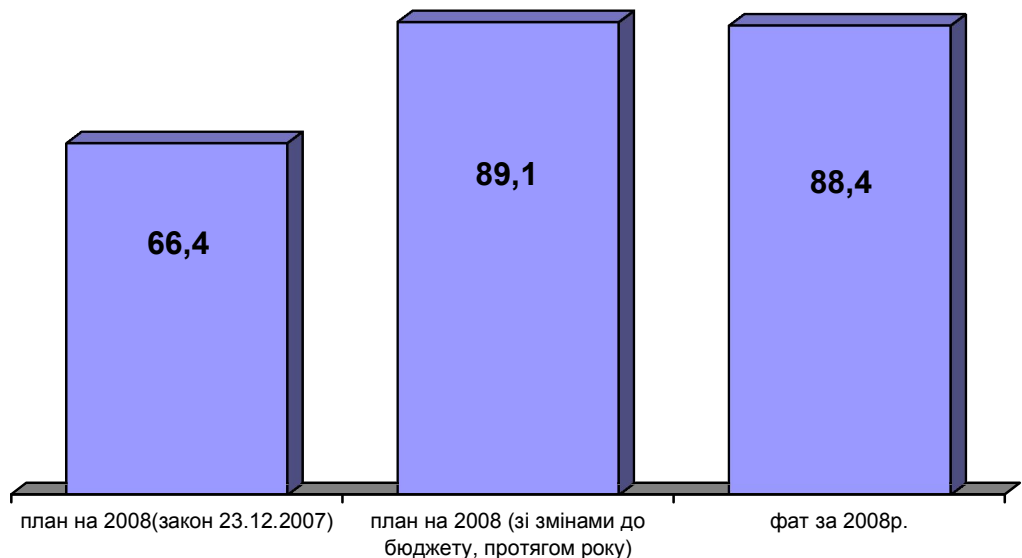

Рис. 2.1. Виконання доходів загального фонду Державного бюджету 2008 рік Державною митною службою[73]

Показник розпису доходів, встановлений Держмитслужбі Міністерством фінансів України на 2008 рік у сумі 97,9 млрд. грн., виконано на 98,1 %.

При цьому 12 грудня 2008 року були внесені зміни до Закону України про Державний бюджет України на 2008 рік, за якими показник надходжень від Держмитслужби збільшено на 14,4 млрд. грн.

До загального фонду Державного бюджету було перераховано 88 427,1 млн. грн., що становить 99,3 % встановленого показника розписів доходів загального фонду.

До спеціального фонду Державного бюджету перераховано 7 620,1 млн. гривень. Показник розпису доходів спеціального фонду державного бюджету виконано на 86,1 %.

Невиконання показника розпису доходів загального фонду державного бюджету відбулося внаслідок несвоєчасного митного оформлення та несплати ПДВ з природного газу, імпортованого НАК "Нафтогаз України", у сумі 4 млрд. гривень.

Показник спеціального фонду не забезпечено у зв'язку із зменшенням надходжень митних платежів до цього фонду від митного оформлення транспортних засобів після застосування знижених ставок ввізного мита, визначених домовленостями щодо вступу України до СОТ, а також значним зменшенням кількості ввезених транспортних засобів в останні місяці 2008 року(рис.2.2).

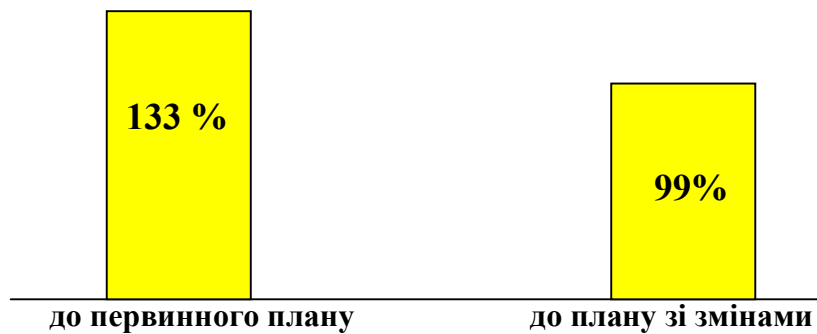

Рис. 2.2. План доходів загального фонду державного бюджету на 2008 рік для Державної митної служби України

Загальні обсяги перерахувань за 2008 рік у порівнянні з 2007 роком збільшились:

по ПДВ – на 39 278,9 млн. грн. (у 1,9 разу);

по ввізному миту – на 2 337,4 млн. грн. (на 24 %);

по акцизному збору – на 877,6 млн. грн. (у 1,7 разу);

по єдиному збору – на 34,3 млн. грн. (на 33 %).

Зменшилися надходження з вивізного мита на 93,3 млн. грн. (на 32 %) та митних зборів – на 569,5 млн. грн. (на 53 %).

Надходження з вивізного мита зменшилися у зв'язку із зменшенням обсягів вивезення природного газу та насіння олійних культур, з митних зборів – у зв'язку із втратою чинності постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.97 № 65 "Про ставки митних зборів" у зв'язку із вступом України до СОТ(табл.2.1).

Таблиця 2.1

Динаміка надходжень ввізного мита до державного бюджету

млн. грн.[75]

	2005	2006	2007	2008	2009
Ввізне мито на товари, що ввозяться в Україну суб'єктами підприємницької діяльності	4 508	4 152	5 143	7 566	8 215
Ввізне мито на товари, що ввозяться в Україну громадянами	265	340	394	544	595
Ввізне мито на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них	1 229	2 478	4 048	4 083	3 500
ВСЬОГО ввізне мито	6 001	6 970	9 585	12 193	12 310
<i>% росту</i>	<i>150,1</i>	<i>116,1</i>	<i>137,5</i>	<i>127,2</i>	<i>101,0</i>

Завдяки законодавчій забороні надання відстрочок щодо термінів сплати податкових зобов'язань з січня 2008 року припинено вексельні розрахунки за ПДВ.

Крім того, із прийняттям розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.01.08 № 88-р припинено надання податкових пільг за рішенням судів.

Наповненню Держбюджету України значною мірою сприяла активна взаємодія митної служби із суб'єктами господарювання. Зокрема, підписано спільні документи про співпрацю з Асоціацією підприємств побутової

техніки та електроніки; Українською асоціацією виробників, торговців та власників водного транспорту; імпортерами яхт та інших плавучих засобів.

Урядом було затверджено розроблену Держмитслужбою постанову Кабінету Міністрів України, якою затверджено Порядок здійснення контролю за правильністю визначення митної вартості товарів.

Постановою Уряду, проект якої був розроблений Держмитслужбою, вдосконалено порядок митного оформлення та декларування товарів, які переміщуються громадянами через митний кордон України.

Наказом Держмитслужби затверджено Порядок випуску товарів у вільний обіг під гарантійні зобов'язання при ввезенні їх на митну територію України.

Затверджено єдині форми і правила заповнення рішення про визначення митної вартості товарів.

Забезпечено впровадження єдиних підходів до формування бази оподаткування.

Завдяки здійсненню заходів щодо посилення контролю за правильністю визначення митної вартості товарів протягом 2008 року додатково направлено до Держбюджету 3 349,4 млн. грн., що у 2,5 рази більше, ніж у попередньому році (1 318,6 млн. грн).

Додаткові надходження до бюджету за рахунок посилення контролю за роботою з прийняття класифікаційних рішень склали 153,4 млн. грн., за рахунок перевірки країни походження товарів – 42,7 млн. грн.

Однак за окремими доходними джерелами до загального фонду не надійшло 6 млрд. 150,6 млн. грн., запланованих бюджетним розписом з урахуванням внесених змін. Зокрема, внаслідок надпрогнозованого скорочення імпорту (за вісім місяців поточного року - на 53 % при прогнозованих 9,5 %) на 1 млрд. 384,3 млн. грн. не виконані планові обсяги надходжень податку на додану вартість із ввезених на територію України товарів; на 1 млрд. 137,6 млн. грн. - мита на товари, що ввозяться суб'єктами підприємницької діяльності. Крім того, на 1 млрд. 297,1 млн. грн. не виконано планових показників надходження коштів, що надходять з інших бюджетів; на 1 млрд. 24,3 млн. грн. - рентної плати за нафту, що

видобувається в Україні; на 247,7 млн. грн. - податку на додану вартість із вироблених в Україні товарів (робіт, послуг); на 206,3 млн. грн. - платежів за користування надрами тощо.

2009 рік був одним з найскладніших для Митної служби, оскільки довелося працювати в умовах світової економічної кризи.

Він характеризувався піком світової фінансової та глобальної економічної кризи. Негативні тенденції імпорту, що були започатковані наприкінці 2008 року, поглибилися.

На початок липня 2009 року діяло 45 митниць, 145 митних постів, 219 пунктів пропуску, 22 вантажних митних комплекси, 281 митний ліцензійний склад.

Для забезпечення повноти стягнення платежів до бюджету проводилася організаційна робота по збільшенню бази оподаткування шляхом посилення контролю за визначенням митної вартості, використанням податкових пільг, митним оформленням на підставі рішень судів.

Завдяки проведеній роботі протягом I півріччя 2009 року до Державного бюджету України перераховано податків та зборів на суму 38 млрд. 218,6 млн. грн. (у січні-червні 2008 року – 48 млрд. 540,2 млн. грн.).

Показник розпису доходів, встановлений Держмитслужбою, Міністерством фінансів України на січень-червень у сумі 39,4 млрд. грн., виконано на 97,0 %. Показник розпису доходів загального фонду Держбюджету виконано на 91,7 % (перераховано 31 758,0 млн. грн. при плані 34 621,6 млн. грн.), показник розпису доходів спеціального фонду – на 135,5 % (перераховано 6 461,6 млн. грн. при плані 4 769,5 млн. гривень).

Невиконання в повному обсязі планового показника розпису доходів загального фонду бюджету, встановленого на I півріччя 2009 року, відбулося у зв'язку із значним зменшенням майже у 2,4 разу обсягів імпорту товарів (за виключенням природного газу) в умовах світової фінансово-економічної кризи.

Загальні обсяги перерахувань у I півріччі 2009 року у порівнянні з січнем-червнем 2008 року збільшились:

- по акцизному збору – на 218,8 млн. грн. (на 20,7 %);

- по вивізному миту – на 76,3 млн. грн. (у 1,6 разу).

Зменшились надходження: з ПДВ – на 6 458,1 млн. грн. (на 16,1 %), ввізного мита – на 3 665,8 млн. грн. (на 55,9 %), єдиного збору – на 11,0 млн. грн. (на 16,9 %), інших платежів – на 505,3 млн. грн. (у більш, ніж 45 раз, у зв'язку з відміною митних зборів)[74].

З метою удосконалення адміністрування нарахування та сплати митних платежів здійснювався системний аналіз та поглиблене вивчення тенденцій у зовнішньоекономічній діяльності, пов'язаних зі справлянням податків та зборів, та вживалися організаційні заходи, направлені на збільшення надходжень митних платежів до бюджету.

Була створена чітка система моніторингу всіх видів розрахунків за податками і зборами (щоденні звіти про розрахунки з Державним бюджетом, сплату податків за видами розрахунків, митне оформлення за рішеннями судів, стягнення коштів виконавчою службою, умовні нарахування тощо).

Здійснюється постійний аналіз факторів, які впливають на стан надходження податків та зборів до Держбюджету, у тому числі вплив змін чинного законодавства, вживали невідкладні заходи по усуненню негативних явищ та обставин, що їм сприяють. Зокрема:

- розроблено та подано на розгляд Верховної Ради України законопроект щодо внесення змін до Закону України "Про Єдиний митний тариф", спрямований на усунення існуючих суперечностей між положеннями Закону України "Про Єдиний митний тариф" та Законів України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" й "Про зовнішньоекономічну діяльність";
- затверджено Узагальнююче податкове роз'яснення щодо застосування положень статті 18 Закону України "Про режим іноземного інвестування".

Завдяки здійсненню заходів щодо посилення контролю за правильністю визначення митної вартості товарів протягом I півріччя 2009 року додатково направлено до Держбюджету 1 182,9 млн. гривень. Додаткові надходження до бюджету за рахунок посилення контролю за

роботою з прийняття класифікаційних рішень склали 39,2 млн. грн., за рахунок перевірки країни походження товарів – 8,6 млн. гривень.

В 2009 році наслідок скорочення обсягів товарного імпорту на 53 відс. надходження платежів, які справляються при ввезенні товарів на митну територію України, зменшилися на суму понад 17,8 млрд. гривень (табл.2.2).

Таблиця 2.2

Динаміка надходжень вивізного мита до державного бюджету млн. грн.[73]

Товарна позиція	2005	2006	2007	2008	2009
Насіння і плоди	12,7	53,9	107,6	4,8	118,9
Енергетичні матеріали	289,8	70,8	27,0	15,7	18,4
Відходи та брухт чорних металів	162,0	125,4	141,3	134,2	108,4
Інші	15,8	19,8	18,4	23,0	27,0
ВСЬОГО вивізне мито	480,3	269,9	294,3	177,7	272,7

Загрозливу тенденцію щодо зменшення надходження доходів державного бюджету проти минулого року вдалося деякою мірою компенсувати адміністративними чинниками, що сприяло приросту надходжень окремих видів платежів на загальну суму понад 9,7 млрд. грн.(рис. 2.3).

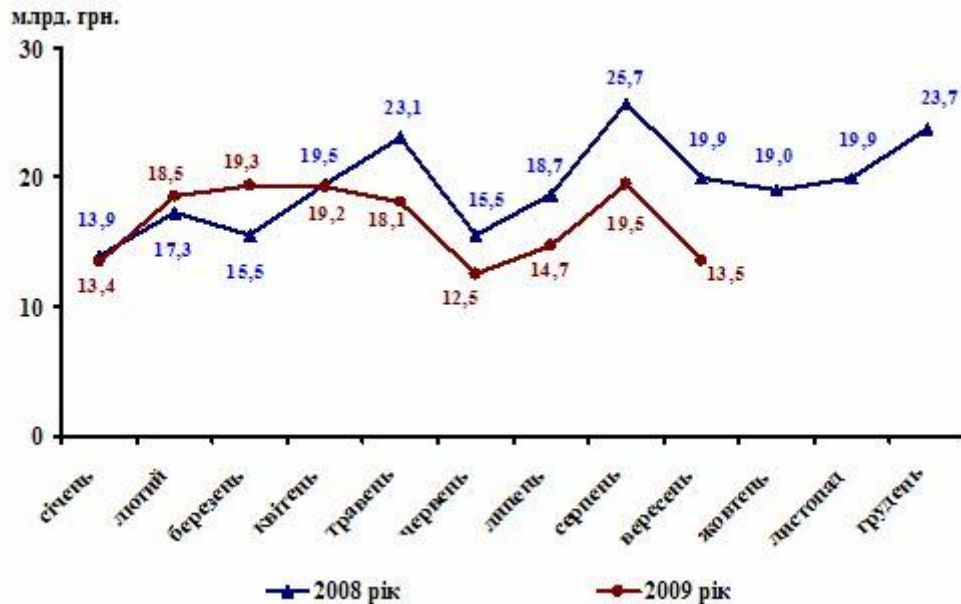

Рис.2.3. Динаміка надходження доходів до Державного бюджету України [76]

Ведення тимчасової надбавки до ставок ввізного мита на товари, що ввозяться (пересилаються) суб'єктами підприємницької діяльності та громадянами, сприяло збільшенню доходів державного бюджету на суму понад 200 млн. гривень.

У січні - квітні поточного року митними органами перераховано до Державного бюджету (без урахування митного оформлення природного газу) 23,9 млрд.грн. Порівняно з аналогічним періодом 2009 року, коли було перераховано 17,4 млрд.грн, темп росту митних платежів склав 137,4 %. У квітні Держмитслужбою забезпечено надходження доходів до бюджету у сумі 8,6 млрд. грн., зростання порівняно з квітнем 2009 року склало майже на 24 % (на 1,6 млрд. грн.). Позитивна тенденція в динаміці митних платежів підкреслюється також показником середньоденних надходжень: так у квітні поточного року він склав 393 млн. грн. Досягти таких результатів вдалося завдяки активізації контролю за достовірністю та повнотою декларування товарів, а також запровадження єдиного підходу до визначення митної вартості.

Загалом, протягом квітня збільшилися суми сплачених платежів: з одного морського судна з 400 тис. грн. до 4 млн.грн., з одного контейнера – з 48 тис.грн. до майже 90 тис.грн., з одного автомобіля – на 22%. В розрізі товарних груп платежі зросли з овочів на 20%, фруктів – вдвічі,

м'ясопродуктів – на 15%, риби – до 50%, побутової техніки – на 10%, товарів легкої промисловості – до 33%, товарів хімічної промисловості – на 13%.

Додатково хочу проаналізувати динаміку надходження митних платежів до бюджету з Тернопільської митниці.(рис 2.4)

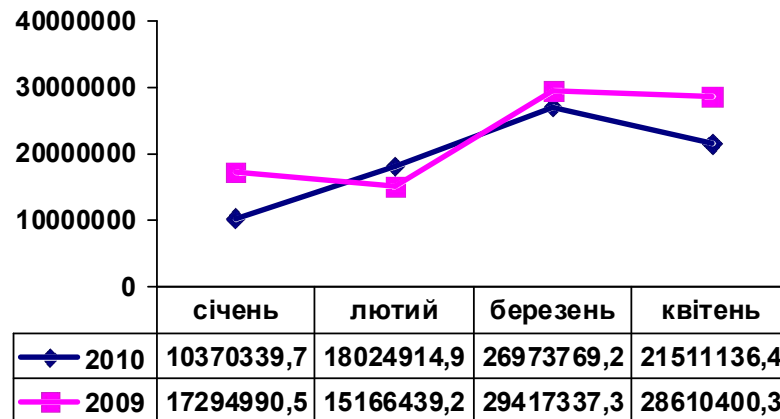

Рис. 2.4.Перераховано в Держбюджет за 4 місяці 2009 і 2010 рр. млн.грн [74]

Як ми бачимо Тернопільська митниця за 4 місяці 2010 року забезпечила надходження доходів до бюджету в сумі 10,3 млн. грн., що становить 96,3 % від суми очікуваних надходжень, доведених Держмитслужбою. Порівняно із аналогічним періодом 2009 року надходження до бюджету зменшилися на 7 млн. грн., тобто в 1,6 рази або на 58,2 % (за аналогічний період 2009 року сума перерахувань склала 17,3 млн. грн.). Найбільші суми митницею у 2010 році були перераховані у березні – 26,9 млн. грн., квітні – 21,5 млн. грн. Для прикладу у 2008 році найбільше податків і зборів митницею було перераховано у вересні місяці – 38,1 млн. грн.

В результаті вжиття додаткових заходів контролю за правильністю визначення митної вартості та класифікацією товарів додатково перераховано до бюджету 39,95 млн. грн. у 2008р.

За аналогічний період у 2009 році митниця забезпечила надходження доходів до бюджету на суму майже 308 млн грн.

За січень-березень 2010 року перерахувала до держбюджету митних платежів на суму 55,4 млн грн, у тому числі за березень – 27 млн грн.

В квітні Тернопільською митницею порушено кримінальну справу по факту контрабандного ввезення на митну територію України 13 транспортних засобів іноземного виробництва, загальною фактурною вартістю більше 700 тисяч гривень, з приховуванням від митного контролю.

Приховування вчинене шляхом подання митному органу України документів, що містять неправдиві дані, за ознаками злочину, передбаченого ч.1 ст.201 КК України. В ході дослідчої перевірки встановлено, що однією з Тернопільських фірм було укладено контракт купівлі-продажу з Нідерландською компанією. Однак, згідно отриманих документів від митних органів зарубіжжя вбачається подання митному органу документів, що містять неправдиві відомості, які призвели до недоборів митних платежів понад 100 тисяч гривень.

В даний час по вищезазначеній кримінальній справі завершено дізнання та справу передано за підслідністю.

Вищенаведені приклади яскраво свідчать про позитивні результати роботи Митної служби за напрямком забезпечення достовірності декларування та легалізації імпорту, а зменшення митних платежів внаслідок падіння імпорту, що оподатковується, були компенсовані .

Позитивна динаміка квітня та березня щодо збільшення надходжень митних платежів до бюджету має бути забезпечена митними органами і в подальшому. Виявлення нових резервів, направлених на збільшення доходів бюджету, можливе за рахунок підняття на якісно новий рівень аналітичної роботи як в центральному апараті, так і на місцях.

Оцінка впливу національного митного тарифу на вітчизняну економіку дозволяє констатувати факт неефективної реалізації регулюючого потенціалу мита на даному етапі, що зумовлено нестабільністю митно-тарифного законодавства та недосконалістю правової бази; відсутністю довгострокової зовнішньоторговельної стратегії. Для вирішення цих проблем, перш за все необхідно прискорити процес приведення національного законодавства з питань митно-тарифного регулювання у відповідність до міжнародних норм та розробити довгострокову стратегію зовнішньої торгівлі, спрямовану на захист національного товаровиробника.

2.2. Справляння ПДВ при здійсненні зовнішньоекономічних операцій

Згідно ЗУ “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами” №2181 від 21.12.2000р., митні органи України віднесено до контролюючих органів, на які покладено контроль за справлянням і перерахуванням податку на додану вартість (ПДВ) до бюджету, під час ввезення (пересилання) товарів на митну територію України платниками податків.

ПДВ є одним із різновидів універсальних акцизів. Слід відмітити, що універсальний акциз відрізняється від специфічних (акцизний збір) універсальними ставками на всі групи товарів та ширшою базою оподаткування, забезпечуючи при цьому стійкі надходження до бюджету. Універсальні ставки полегшують як обчислення податку для його платників, так і роботу контролюючих органів за правильністю нарахування та сплати податку.

Відповідно до Закону України “Про податок на додану вартість” (далі — Закон), статті 2 Закону України “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами” та постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.97 № 1104 “Про затвердження Порядку випуску, обігу та погашення векселів, які видаються на суму податку на додану вартість при імпорті товарів на митну територію України” та наказу Державної митної служби №821 від 27.09.2006 визначається процедура контролю за справлянням податку на додану вартість (далі — ПДВ) при митному оформленні товарів, імпортованих на митну територію України суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності — юридичними особами та громадянами-підприємцями (далі — суб'єкти ЗЕД) [43].

Платниками податку виступають, як юридичні так і фізичні особи, які ввозять (пересилають) товари на митну територію України, або отримують від нерезидента роботи (послуги) для їх використання або споживання на митній території України. Винятком є фізичні особи, не зареєстровані як платники податку, в разі, коли такі фізичні особи ввозять (пересилають)

товари (предмети) в обсягах, що не підлягають оподаткуванню згідно з законодавством.

Базою оподаткування ПДВ є договірна (контрактна) вартість таких товарів (не менша митної вартості). Вона зазначається у ввізній митній декларації з урахуванням витрат на транспортування, навантаження, розвантаження, перевантаження та страхування до пункту перетину митного кордону України, сплати брокерських, агентських, комісійних та інших видів винагород, пов'язаних з ввезенням (пересиланням) таких товарів, плати за використання об'єктів інтелектуальної власності, що належать до таких товарів, акцизного збору, ввізного мита, а також інших податків, зборів (обов'язкових платежів), які встановлені законами України з питань оподаткування. Визначена вартість перераховується в українські гривні за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на момент виникнення податкових зобов'язань [76].

Обчислення та стягнення ПДВ потребує чіткого визначення об'єкта оподаткування. Об'єктом оподаткування ПДВ є операції з увезення товарів у митному режимі імпорту або реімпорту (далі — імпорт).

З метою оподаткування до імпорту також прирівнюються:

- увезення з-за меж митного кордону України на митну територію України товарів за договорами лізингу (оренди) (у тому числі в разі повернення об'єкта лізингу лізингодавцю-резиденту або іншій особі за дорученням такого лізингодавця), застави та іншими договорами, які не передбачають передавання права власності на такі товари (майно) або передбачають їх обмін на корпоративні права чи цінні папери, у тому числі якщо таке ввезення пов'язане з поверненням товарів у зв'язку з припиненням дії зазначених договорів;
- поставка товарів з території безмитних магазинів на митну територію України для їх вільного обігу (крім території інших безмитних магазинів);
- поставка продуктів переробки (готової продукції) з митного режиму переробки на митній території України на митну територію України для їх вільного обігу;

- в інших випадках, передбачених Митним кодексом України [34].

Компетенція митних та податкових органів при здійсненні контролю за сплатою платниками податків ПДВ, у разі імпорту (операцій, що прирівняні до імпорту з метою оподаткування ПДВ) товарів на митну територію України, визначена Порядком здійснення митними органами контролю за сплатою платниками податків податку на додану вартість та акцизного збору, які справляються при ввезенні (пересиланні) товарів та інших предметів на митну територію України, затвердженим наказом Державної податкової адміністрації України та Державної митної служби України від 16.03.2001 № 109/188 та зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22.03.2001 за № 261/5452.

Не є об'єктом оподаткування ПДВ операції з:

- передачі майна орендодавця (лізингодавця), що є резидентом, у користування орендарю (лізингоотримувачу) згідно з умовами договору оренди (лізингу) та його повернення орендодавцю (лізингодавцю) після закінчення дії такого договору;
- обігу валютних цінностей (у тому числі національної та іноземної валюти), банківських металів, банкнот та монет Національного банку України, за винятком тих, що використовуються з нумізматичною метою, базою оподаткування яких є продажна вартість;
- передачі основних фондів, як внеску до статутного фонду юридичної особи, для формування її цілісного майнового комплексу в обмін на емітовані нею корпоративні права (крім підакцизних товарів);
- повернення основних фондів, попередньо внесених до статутного фонду юридичної особи іншими юридичними або фізичними особами, у разі їх виходу з числа засновників або учасників такої юридичної особи або в разі ліквідації такої юридичної особи (крім підакцизних товарів)[35].

Також звільняються від оподаткування ПДВ операції з увезення (пересилання) на митну територію України товарів, передбачені пунктом 5.1 та 5.3 статті 5 ЗУ “Про податок на додану вартість”:

- товари спеціального призначення для інвалідів за переліком, встановленим КМУ;

- лікарські засоби та вироби медичного призначення за переліком, встановленим КМУ;
- благодійна допомога, а саме безоплатна передача товарів (робіт, послуг) особам, з метою їх безпосереднього використання у благодійницьких цілях, а також операції з безоплатної передачі таких товарів (робіт, послуг) набувачам (суб'єктам) благодійної допомоги. Винятком є операції з подання благодійної допомоги у вигляді товарів (робіт, послуг), оподатковуваних акцизним збором, цінних паперів, нематеріальних активів та товарів (робіт, послуг), призначених для використання у підприємницькій діяльності);
- операції з ввезення на митну територію України товарів морського промислу (риба, ссавці, мушлі, ракоподібні, водні рослини тощо, охолоджені, солоні, морожені, консервовані, перероблені в борошно або в іншу продукцію), видобутих (виловлених, вироблених) суднами, які зареєстровані у Державному судновому реєстрі України або Судновій книзі України;
- операції з продажу товарів (робіт, послуг), передбачених для власних потреб дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав та представництв міжнародних організацій в Україні, а також для використання дипломатичним персоналом та членами їх сімей, які проживають разом з особами цього персоналу;
- ввезення (пересилання) на митну територію України товарів (інвентарю, обладнання, екіпіровки та медико-біологічних засобів), які не виробляються в Україні або виробляються, але не відповідають технічним характеристикам світового рівня та вимогам міжнародних спортивних організацій, а також роботи і послуги, що виконуються (надаються) для підготовки та участі членів збірних команд України в Олімпійських та Параолімпійських іграх. Ця норма діє протягом одного року до дня початку кожних наступних Олімпійських та Параолімпійських ігор.

Звільнення від оподаткування ПДВ, на вище зазначенні операції, не поширюються на операції з підакцизними товарами.

На період функціонування спеціальних економічних зон та територій пріоритетного розвитку оподаткування операцій з ввезення (пересилання) на

їхні території товарів та інших предметів здійснюється з урахуванням законодавчих особливостей функціонування таких територій.

У разі ввезення на митну територію України товарів у межах міжнародних договорів, належним чином ратифікованих ВРУ, якими передбачено звільнення від оподаткування ПДВ, застосовуються норми міжнародних договорів. (Операції, що звільнені від оподаткування ПДВ, та операції, що не є об'єктом оподаткування ПДВ, визначені статтями 3, 5 та 11 Закону.)

Митне оформлення товарів, імпортованих на митну територію України, щодо яких відповідно до законодавства України встановлено пільги в обкладенні ПДВ, здійснюється після подання всіх документів, необхідних для застосування податкових пільг. Порядок подання документів, які підтверджують право суб'єктів підприємницької діяльності на користування встановленими законодавством податковими пільгами під час митного оформлення товарів, що ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України, затверджено наказом Державної митної служби України від 22.06.2006 № 514, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 816/12690[36].

Справляння ПДВ при митному оформленні давальницької сировини іноземного замовника, а також товарів, що ввозяться з метою ремонту в митному режимі переробки на митній території України, здійснюється з урахуванням положень Закону України "Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах" та постанови Кабінету Міністрів України від 17.11.2004 № 1524 "Про порядок випуску, обігу і погашення простих векселів при ввезенні (пересиланні) на митну територію України товарів з метою ремонту".

Операції, зазначені оподатковуються ПДВ за ставкою 20 відсотків бази оподаткування.

Відповідно до вимог пункту 4.3 статті 4 Закону для товарів, які імпортуються на митну територію України платниками ПДВ, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість таких товарів, але не менша митної вартості, зазначеної у ввізній митній декларації з урахуванням витрат

на транспортування, навантаження, розвантаження, перевантаження та страхування до пункту перетину митного кордону України, сплати брокерських, агентських, комісійних та інших видів винагород, пов'язаних з імпортом таких товарів, плати за використання об'єктів інтелектуальної власності, що належать до таких товарів, акцизних зборів, увізного мита, а також інших податків, зборів (обов'язкових платежів), за винятком ПДВ, що включаються у ціну товарів (робіт, послуг) згідно із законами України з питань оподаткування.

При імпорті товарів на митну територію України платниками ПДВ є особи, які імпортують товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню цим податком згідно із законодавством (незалежно від того, який режим оподаткування вони використовують згідно із законодавством).

Датою виникнення податкових зобов'язань при імпорті є дата подання митної декларації із зазначенням у ній суми ПДВ, що підлягає сплаті.

Сума ПДВ обчислюється за такими формулами:

а) на товари, що обкладаються митом та акцизним збором:

$$C_{\text{пдв}} = (B + C_{\text{м}} + C_{\text{а}}) \text{ Ч П} / 100;$$

б) на товари, що обкладаються тільки митом:

$$C_{\text{пдв}} = (B + C_{\text{м}}) \text{ Ч П} / 100;$$

в) на товари, що обкладаються тільки акцизним збором:

$$C_{\text{пдв}} = (B + C_{\text{а}}) \text{ Ч П} / 100;$$

г) на інші товари, що не підлягають обкладенню митом та акцизним збором:

$$C_{\text{пдв}} = B \text{ Ч П} / 100,$$

де $C_{\text{пдв}}$ — сума ПДВ; B — договірна (контрактна) вартість, але не менша митної вартості, зазначеної у ввізній митній декларації; $C_{\text{м}}$ — сума мита (увізне, спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, сезонне); $C_{\text{а}}$ — сума акцизного збору; P — ставка ПДВ (20 %).

При нарахуванні ПДВ, що підлягає сплаті, до бази оподаткування ПДВ не включається сума мита та/або акцизного збору, яка не підлягає сплаті (нараховується умовно) унаслідок застосування податкових пільг або інших передбачених законодавством звільнень від сплати.

Якщо ПДВ нараховується умовно, то до бази оподаткування ПДВ включається сума мита та/або акцизного збору (у тому числі така, що не підлягає сплаті (нараховується умовно) унаслідок застосування податкових пільг або інших передбачених законодавством звільнень від сплати)[35].

Відомості про нарахований ПДВ відображаються у відповідних графах ВМД і додаткових аркушах до неї відповідно до Інструкції про порядок заповнення вантажної митної декларації, затвердженої наказом Державної митної служби України від 09.07.97 № 307, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 24.09.97 за № 443/2247 (зі змінами).

Сплата коштів у рахунок погашення податкових зобов'язань з ПДВ здійснюється одночасно зі сплатою мита, акцизного та митних зборів до / або під час оформлення ВМД, ТД чи НД відповідно до Порядку розрахунково-касового обслуговування через органи Державного казначейства України митних та інших платежів, які вносяться до / або під час митного оформлення, затвердженого наказом Міністерства фінансів України та Державної митної служби України від 24.01.2006 № 25/44, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25.01.2006 за № 64/11938.

ПДВ сплачується за ставкою, що діє на день подання ВМД митному органу для оформлення.

При митному оформленні товарів із застосуванням ТД або НД ПДВ сплачується за ставкою, що діє на день подання таких декларацій митному органу для оформлення.

Платники ПДВ при імпорті товарів на митну територію України за умови оформлення митної декларації (за винятком ТД чи НД, періодичної або попередньої декларації) можуть за власним бажанням надавати митним органам податковий вексель на суму податкового зобов'язання у порядку та в строки, визначені пунктом 11.5 статті 11 Закону, постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.97 № 1104 “Про затвердження Порядку випуску, обігу та погашення векселів, які видаються на суму податку на додану вартість при імпорті товарів на митну територію України”.

Податковий вексель на суму податкового зобов'язання з ПДВ не може бути виданий при митному оформленні:

- підакцизних товарів;
- товарів, що належать до 1–24 товарних груп Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності.

Податковий вексель може бути виданий особою, яка відповідає всім наведеним нижче вимогам:

- є платником ПДВ відповідно до вимог статті 2 Закону;
- зареєстрована як платник ПДВ згідно зі статтею 9 Закону та внесена до реєстру платників ПДВ;
- має індивідуальний податковий номер, присвоєний як платнику ПДВ;
- зареєстрована як платник цього податку не менше ніж за дванадцять календарних місяців до місяця, у якому здійснюється таке імпортування;
- не є суб'єктом оподаткування за правилами, установленими законодавством з питань спрощених систем оподаткування, що передбачають сплату ПДВ за ставками, іншими, ніж установлені пунктами 6.1 статті 6 і 81.2 статті 81 Закону.

Податковий вексель надається за кожною ВМД окремо на повну суму податкового зобов'язання.

Якщо митна вартість однієї партії товарів перевищує 80 млн гривень, то на суму податкового зобов'язання, нараховану за однією ВМД, може надаватися декілька податкових векселів.

Податкові векселі підлягають обов'язковому підтвердженню шляхом авалю комерційними банками. При цьому митне оформлення товарів здійснюється за умови надходження до Центральної бази даних Держмитслужби України інформації від банків (в електронному вигляді) про авалювання таких податкових векселів відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.10.2005 № 420-р “Про обмін між банками та органами виконавчої влади інформацією щодо авалювання векселів, які видаються під час ввезення (імпорту) товарів на митну територію України”.

Виданий податковий вексель не підлягає переданню шляхом індосаменту.

Обов'язки з погашення податкового векселя не можуть передаватися іншим особам незалежно від їх взаємовідносин із векседавцем.

Митне оформлення товарів з наданням платниками ПДВ податкових векселів на суму податкового зобов'язання з ПДВ здійснюється в митниці, у зоні діяльності якої розташований цей платник.

Митне оформлення товарів, імпортованих за договорами, що вповноважують одну особу здійснювати поставку товарів від імені та за дорученням іншої особи без передання права власності на такі товари, з наданням податкових векселів на суму податкового зобов'язання з ПДВ здійснюється в митниці, у зоні діяльності якої розташований платник ПДВ, що вповноважив посередника на здійснення таких операцій.

Податковий вексель подається у трьох примірниках. Під час оформлення ВМД на зворотному боці всіх трьох примірників податкового векселя посадовою особою відділу митних платежів або посадовою особою підрозділу митного оформлення, на яку покладено функції контролю за правильністю нарахування та справляння митних платежів, проставляються дата та довідковий номер цієї ВМД, які засвідчуються особистим підписом цієї посадової особи із зазначенням посади, ініціалів та прізвища, а після завершення оформлення — особистою печаткою посадової особи підрозділу митного оформлення, яка здійснювала випуск товару у вільний обіг.

У разі проведення митного оформлення товарів одноособово посадовою особою підрозділу митного оформлення за принципом “єдиного

вікна” відповідно до Порядку здійснення митного контролю й митного оформлення товарів із застосуванням вантажної митної декларації, затвердженого наказом Державної митної служби України від 20.04.2005 № 314, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.04.2005 за № 439/10719, після завершення оформлення ВМД на зворотному боці всіх трьох примірників податкового векселя проставляються дата та довідковий номер декларації, що засвідчуються особистою номерною печаткою посадової особи підрозділу митного оформлення, яка здійснювала випуск товару у вільний обіг.

Перші примірники податкових векселів не пізніше як третього дня від дати їх видачі надсилаються (вручаються) до податкового органу, у якому особа, яка видала такий вексель, зареєстрована як платник ПДВ, разом із реєстром податкових векселів (далі — Реєстр). Реєстр складається за формою, наведеною в додатку до цього Порядку, у двох примірниках і засвідчується підписом начальника відділу митних платежів митного органу (другий примірник Реєстру зберігається у справах відділу митних платежів). Номер і дата Реєстру заносяться у відповідну графу журналу обліку податкових векселів.

За рішенням начальника митного органу засвідчення Реєстрів з подальшим їх направленням до податкових органів може покладатися на начальників підрозділів митного оформлення. Таке рішення затверджується відповідним наказом по митному органу.

Податкові векселі вважаються надісланими (врученими) до податкового органу, якщо вони надіслані листом з повідомленням про вручення засобами поштового зв'язку або їх вручено посадовій особі податкового органу під підпис (підпис учиняється на другому примірнику Реєстру).

У митному органі, який здійснює митне оформлення імпортованих на митну територію України товарів, залишається другий примірник векселя.

Третій примірник векселя після митного оформлення товарів повертається платнику ПДВ[69].

Облік податкових векселів у митному органі здійснюється відповідно до пункту 6.6 Положення про відділ митних платежів регіональної митниці, митниці прямого підпорядкування, митниці, затвердженого наказом Держмитслужби України від 28.12.1999 № 864 і зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.01.2000 за № 50/4271 (зі змінами).

Повернення надміру сплачених сум ПДВ та погашення нарахованих сум податкових зобов'язань з цього податку здійснюються в порядку, установленому законодавством.

Після погашення (повернення) належної суми ПДВ на зворотному боці аркушів ВМД, наявних у митному органі, учиняється відповідний запис із зазначенням погашеної (повернутої) суми, який завіряється підписом і відбитком штампа "Сплачено" відповідного працівника митного органу. При цьому до електронної копії ВМД уносяться відповідні зміни та інформуються податкові органи.

Таким чином, можна зробити підсумок, що ПДВ, виконуючи суто фіскальні функції, одночасно економічно впливає на важливі макроекономічні показники: виступає як дефлятор, скорочує обсяг споживання, потенційно створює можливість зниження рентабельності майбутніх інвестицій. Одночасно зростання податкових надходжень зменшує бюджетний дефіцит, скорочує потребу в державних позиках, сприяє зниженню рівня відсотка і цим стимулює інвестування(рис.2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка надходжень податку на додану вартість до загального фонду державного бюджету млн. грн [75]

	2005	2006	2007	2008	2009 прогноз	% росту до 2008
ПДВ з імпортованих товарів	23 027	31 898	41 685,5	79 374,0	80 033,7	100,8

Незважаючи на те, що податок приносить у бюджет чимало коштів, механізм його сплати має багато суперечностей, від яких потерпають і бюджет, і суб'єкти господарської діяльності, і громадяни. Напрями вдосконалення ПДВ полягають у зниженні його ставки, усуненні розбіжностей в українській та європейській системах податкових пільг,

реформуванні підходів до адміністрування цього найвагомішого бюджетотвірного податку.

2.3. Особливості сплати акцизного збору при переміщенні товарів через митний кордон України

У період трансформації економіки України в напрямку формування господарства ринкового типу за умови нестабільного макроекономічного середовища особливої гостроти набула проблема поповнення доходів державної скарбниці. Податки є основним джерелом формування державних доходів, фінансовою основою втручання у сферу фінансових зв'язків між суб'єктами економічних відносин, одним з головних редакторів ринкового господарювання, ефективним методом акумуляції бюджетних ресурсів, знаряддям реалізації державної політики стосовно життєдіяльності суспільства.

Невід'ємним елементом податкових систем країн світу є специфічний акциз, який у нашій країні одержав втілення у функціонуванні акцизного збору, одного з «найпопулярніших» з точки зору внесення змін у чинне законодавство податку. Підвищенна увага до акцизу зі сторони законодавців пояснюється, насамперед великим регулюючим ефектом податку. Протягом останніх років значно зросло і фіскальне значення акцизного збору.

Акцизи дають широкі можливості для регулювання економічних та соціальних процесів. За допомогою них держава може обмежити споживання шкідливих товарів шляхом контролю за рентабельністю, зменшувати привабливість тих чи інших галузей виробництва.

Вітчизняна законодавча база з питань справляння акцизного збору далека від ідеалу. Величезна кількість нормативних актів, складний механізм адміністрування податку, відсутність наукового обґрунтування розміру ставок, значні розміри нелегального виробництва і контрабанди підакцизних товарів, неефективність контролюючих заходів – ось лише деякі з проблем, що потребують сьогодні нагального вирішення.

Впродовж усього свого існування акциз викликав поляність думок у наукових колах – від беззастережного засудження його з боку представників марксистської економічної теорії до безумовного схвалення неокласиками.

Проблемами функціонування акцизів у свій час займалися А.Лаффер, М.Фішер, Ф.Лассаль. Вказаний напрям дослідження відображений у наукових працях провідних вітчизняних вчених В.Федосова, В.Андрущенко, В.Суторміної, А.Крисоватого, О.Шитрі та багатьох інших. Дослідження у сфері непрямого оподаткування у вітчизняній фіскальній думці переважно спрямовані на вдосконалення процесу адміністрування податку на додану вартість, тоді як акцизу відводять другорядну роль, хоча фіскальний потенціал цього податку є вельми значимим, а з точки зору регулятора споживання акцизний збір – це практично ідеальний інструмент[55].

Акцизний збір (подальшому АЗ) - це непрямий податок на окремі товари (продукцію), визначені законом як підакцизні, який включається до ціни цих товарів (продукції) і оплачується покупцем [21].

Ознаки АЗ:

- це непрямий податок;
- це податок на окремі товари, визначені законом як підакцизні;
- сума АЗ включається до ціни підакцизних товарів.

Цей податок встановлюється на високорентабельну продукцію. Особливістю АЗ є яскраво виділена регулююча функція податку: коригування попиту і пропозиції про підвищенні ціни товару за рахунок включення до неї АЗ.

Держава акумулює кошти, одержані від сплати АЗ, і використовує їх на фінансування соціальних та інших програм.

АЗ подібний до ПДВ: вони збільшують ціну товару, оскільки входять до неї у вигляді надбавки на стадії реалізації. Вони спрямовані на споживача, які їх і сплачують.

Згідно інструкції про порядок справляння акцизного збору в разі ввезення товарів суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності на митну територію України (далі - Інструкція), постанови Кабінету Міністрів України від 27.01.97 N 66 "Про затвердження Порядку справляння податку

на добавлену вартість та акцизного збору у разі ввезення товарів на митну територію України", зі змінами та доповненнями визначається порядок справляння акцизного збору з товарів, що ввозяться в Україну суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, та контролю за правильністю його обчислення й своєчасністю сплати, незалежно від дати укладення та умов контрактів, а також порядок застосування положень актів законодавства щодо звільнення від сплати цього податку.

Відповідно до цих документів товари, що ввозяться в Україну, обкладаються акцизним збором за ставками згідно із чинним законодавством. Акцизний збір сплачується платниками податку одночасно зі сплатою мита та митних зборів. Моментом сплати акцизного збору є момент оформлення вантажної митної декларації (далі - ВМД) з метою вільного використання підакцизних товарів на митній території України, а саме проставлення на ВМД відбитка особистої номерної печатки інспектора митниці.

Перерахування відповідних сум коштів на спеціальний рахунок митного органу здійснюється платником податку або особою, уповноваженою на декларування на підставі договору, до оформлення попередньої вантажної митної декларації на підакцизні товари в порядку, установленому Кабінетом Міністрів України. Перерахування вважається здійсненим з моменту надходження коштів на спеціальний рахунок митного органу.

Товари, за які не був сплачений акцизний збір, митному оформленню не підлягають, крім випадків, коли вони відповідно до актів законодавства звільняються від обкладення цим збором.

Контроль за правильністю обчислення й своєчасністю сплати акцизного збору з товарів, що ввозяться в Україну, під час митного оформлення здійснюється митними органами.

Нарахування та стягнення акцизного збору при митному оформленні давальницької сировини здійснюються з урахуванням положень Закону України "Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах" та наказу Державної податкової адміністрації України від 25.02.2002 N 83 "Про затвердження Порядку видачі, обліку, відстрочення та

оплати (погашення) векселя (письмового зобов'язання), що видається суб'єктом підприємницької діяльності при здійсненні операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах", зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.03.2002 за N 248/6536.

На територіях вільних економічних зон положення Інструкції застосовуються з урахуванням особливостей, визначених Законом України від 24.12.2002 N 347-IV "Про внесення змін до деяких законів України з питань оподаткування підакцизних та деяких інших товарів".

Акцизний збір справляється в національній валюті.

Об'єктами обкладення акцизним збором є:

- вартість товарів (продукції), які ввозяться (пересилаються) на митну територію України, у тому числі в межах бартерних (товарообмінних) операцій або без оплати їх вартості чи із частковою оплатою.
- вартість алкогольних напоїв та тютюнових виробів, які ввозяться на територію України, включаючи виготовлені за межами митної території України з давальницької сировини, реімпортвані, а також вартість продукції, яка повертається на митну територію України із зони митного контролю (магазинів безмитної торгівлі), перерахована у валюту України за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, що діяв на дату митного оформлення товарів (продукції).

До об'єктів обкладення акцизним збором не належать:

- підакцизні товари, що вивозяться (експортуються) платниками акцизного збору за межі митної території України за оформленими в установленому законодавством порядку вантажними митними деклараціями.
- підакцизні товари, які розміщуються на митних ліцензійних складах, у магазинах безмитної торгівлі.
- зразки підакцизних товарів, що тимчасово ввозяться на митну територію України з метою показу чи демонстрації на час проведення виставок, конкурсів, нарад, семінарів, ярмарків під зобов'язання організатора виставки про зворотне вивезення таких зразків і залишаються власністю іноземних юридичних осіб.

До об'єктів обкладення акцизним збором алкогольних напоїв та тютюнових виробів не належать:

- вартість та обсяги увезених і конфіскованих на території України алкогольних напоїв та тютюнових виробів, власника яких не визначено, а також таких, що перейшли до держави за правом спадкоємства;
- вартість та обсяги алкогольних напоїв та тютюнових виробів, що перевозяться через територію України транзитом;
- вартість та обсяги імпортованої сировини, що ввозиться або використовується для виробництва алкогольних напоїв та тютюнових виробів;
- вартість та обсяги зразків алкогольних напоїв та тютюнових виробів, тимчасово ввезених на територію України з метою показу чи демонстрації, якщо вони залишаються власністю іноземних юридичних осіб і їх використання на території України не має комерційного характеру. При цьому зразки алкогольних напоїв та тютюнових виробів, тимчасово ввезені в Україну й призначені для показу чи демонстрації під час проведення виставок, конкурсів, нарад, семінарів, ярмарків тощо, пропускаються через митний кордон за рішенням митного органу в кількості, достатній з урахуванням мети переміщення.

Базою обкладення акцизним збором (основою його нарахування) при обчисленні його суми із застосуванням ставки акцизного збору в процентах є:

- при ввезенні підакцизних товарів на митну територію України - вартість цих товарів, за встановленими імпортером максимальними роздрібними цінами на них, без урахування податку на додану вартість і акцизного збору (але не менше митної вартості таких товарів з урахуванням сум ввізного мита без податку на додану вартість і акцизного збору);
- при митному оформленні готової продукції з давальницької сировини українського замовника, яка повертається на митну територію України,

чи готової продукції із сировини іноземного замовника, що реалізуватиметься на митній території України, - вартість готової продукції за встановленими українським замовником або виробником (імпортерами) максимальними роздрібними цінами на цю продукцію без урахування податку на додану вартість і акцизного збору (але не менше митної вартості таких товарів з урахуванням сум ввізного мита без податку на додану вартість і акцизного збору).

Установлення максимальних роздрібних цін на підакцизні товари здійснюється імпортерами цих товарів шляхом декларування таких цін.

Декларація про встановлені імпортером максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари подається імпортером до Держмитслужби України.

Базою обкладення акцизним збором (основою нарахування) при обчисленні його суми із застосуванням ставки акцизного збору у фіксованих сумах при ввезенні товарів, у тому числі вироблених з давальницької сировини, є їх вага, об'єм, кількість або інший натуральний показник, визначений у фізичних одиницях виміру, установлених відповідними законами України.

Платниками акцизного збору є:

- суб'єкти підприємницької діяльності, а також їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи - виробники підакцизних товарів (послуг) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини;
- нерезиденти, які здійснюють виготовлення підакцизних товарів (послуг) на митній території України безпосередньо або через їх постійні представництва чи осіб, прирівняних до них згідно із законодавством;
- будь-які суб'єкти підприємницької діяльності, інші юридичні особи, їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, які ввозять на митну територію України підакцизні товари, незалежно від наявності внесених до них іноземних інвестицій;
- юридичні та фізичні особи, які купують (одержують в інші форми володіння, користування або розпорядження) підакцизні товари в податкових агентів.

Платниками акцизного збору на алкогольні напої та тютюнові вироби є:

- суб'єкти підприємницької діяльності - українські виробники алкогольних напоїв та тютюнових виробів, а також замовники, за дорученням яких виготовляється ця продукція на давальницьких умовах; суб'єкти підприємницької діяльності, включаючи підприємства з іноземними інвестиціями, незалежно від дати їх реєстрації та громадяни, що займаються підприємницькою діяльністю без створення юридичної особи, які ввозять алкогольні напої та тютюнові вироби на митну територію України як для власних, так і для виробничих потреб з метою продажу або реалізації на умовах комісії та реекспорту;
- юридичні особи, міжнародні організації, їх філії, відділення, інші відокремлені підрозділи, які здійснюють реалізацію алкогольних напоїв і тютюнових виробів на митній території України, включаючи операції з увезення (імпорту) в Україну алкогольних напоїв та тютюнових виробів, якщо реалізація таких товарів на території України здійснюється цими суб'єктами через постійні представництва, розташовані на території України.

Акцизний збір не справляється з:

- сировини, імпортованої для виробництва алкогольних напоїв і тютюнових виробів, що ввозиться підприємствами - виробниками алкогольних напоїв і тютюнових виробів безпосередньо для виготовлення таких товарів, за наявності довідки податкової інспекції (адміністрації) за місцезнаходженням цього підприємства (форма довідки визначається Державною податковою адміністрацією України). Один примірник довідки залишається в справах митного органу.
- підакцизних товарів, які переміщуються через митну територію України транзитом.
- при настанні гарантійного випадку під час транзиту товарів через територію України перерахування відповідних сум до державного бюджету здійснюється в порядку, установленому постановою Кабінету Міністрів України від 04.10.96 N1216 "Про Положення про надання

фінансових гарантій митним органам незалежними фінансовими посередниками щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення".

- підакцизних товарів, які ввозяться в Україну в режимі тимчасового ввезення під зобов'язання про зворотне вивезення.
- конфіскованого, спадкового, безхазяйного майна, коштовностей та інших цінностей, крім автомобілів, які перейшли за правом спадкування у власність держави.
- товарів, що поставляються в Україну відповідно до положень Закону України "Про гуманітарну допомогу".
- підакцизних товарів, які ввозяться в Україну на виконання положень міжнародних угод за участю України, якщо відповідна угода передбачає звільнення від цього виду збору[21].

У разі реалізації та відчуження зазначених підакцизних товарів акцизний збір справляється на загальних підставах.

Якщо ставку акцизного збору встановлено у відсотках до вартості товару за встановленою імпортером максимальною роздрібною ціною на товар, який він імпортує, то сума акцизного збору обчислюється за формулами:

а) з товарів, що підлягають обкладенню ввізним митом:

$$C_a = (B + M) \cdot A : 100 ;$$

б) з товарів, що не підлягають обкладенню ввізним митом:

$$C_a = B \cdot A : 100,$$

де C_a - сума акцизного збору, B - вартість товару, за встановленою імпортером максимальною роздрібною ціною на товар, який він імпортує, без податку на додану вартість і акцизного збору (але не менше митної вартості товару з урахуванням сум ввізного мита без податку на додану вартість і акцизного збору, M - сума ввізного мита, A - ставка акцизного збору.

Сума акцизного збору, якщо ставку встановлено в грошовому еквіваленті до фізичної одиниці виміру товару, обчислюється за формулою

$$C_a = H \cdot A,$$

де C_a - сума акцизного збору, H - кількість товару у фізичних одиницях виміру, визначених відповідним законом, A - ставка акцизного збору.

Не сплачені у визначені терміни суми акцизного збору з товарів, що ввозяться, а також суми цього податку, не сплачені внаслідок інших дій (порушення митних правил), що спричинили їх недоїмку, списуються уповноваженими установами банку за рішеннями суду, арбітражного суду та за виконавчими написами нотаріусів у порядку, установленому чинним законодавством.

Повернення надмірно сплачених сум акцизного збору та погашення нарахованих сум податкових зобов'язань з цього збору здійснюється в порядку установленому законодавством.

Відомості про доплату (повернення) належної суми акцизного збору вносяться в доповнення до ВМД у порядку, установленому Державною митною службою України.

На надходження акцизного збору з ввезених на територію України товарів впливають обсяги ввезення на митну територію України товарів, зокрема транспортних засобів та нафтопродуктів, питома вага яких в загальних надходженнях акцизного збору з імпортованих товарів становить близько 80 відсотків(табл.2.4).

Таблиця 2.4

Динаміка акцизного збору з ввезених в Україну товарів до зведеного бюджету,млн. грн.

	Факт 2006р.	Факт 2007р.	Факт. 2008р.	Прогноз 2009р.	% до. 2008р.
Нафтопродукти	746,4	965,2	1 893,9	1 619,5	85,5
Транспортні засоби	163,8	216,1	258,8	249,5	96,4
Інші товари (ДМС) в т. ч.:	5,2	144,7	100,3	76,1	75,8
пиво	3,4	2,6	5,7	5,0	87,7
кузови	0	138,0	92,5	69,5	75,1
інші	1,8	4,1	2,1	1,6	76,1
Інші товари (ДПА) в т. ч.:	135,5	169,5	337,7	413,0	122,2

лікєро-горілчані вироби	37,9	57,0	91,0	91,0	100,0
тютюнові вироби	85,2	91,2	212,7	286,7	134,7
виноробна продукція	12,3	21,3	34,0	35,3	103,8
Акцизний збір всього	1050,9	1495,5	2 590,7	2 358,1	91,0

У 2009 році за даними Міністерства економіки та Міністерства палива та енергетики відбулося скорочення обсягів імпорту основних підакцизних товарів. Крім того відбулися зміни податкового законодавства, зокрема збільшення ставок акцизного збору на тютюнові вироби з 1 вересня 2008 року, відповідно до Закону України від 31.07.2008 № 340 “Про внесення змін до статті 1 Закону України “Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби”.

Сучасна акцизна система через відсутність досвіду, а часом і бажання виникнути в особливості сплати акцизного збору при переміщенні товарів через митний кордон України при розробці законодавчих і нормативних актів сприяє розвитку тіньового ринку та уникнення від оподаткування. Тому подальше реформування акцизного збору повинне зосереджуватись на побудові цивілізованих стосунків між всіма суб'єктами ринку, адаптації законодавства до вимог Європейського Союзу та міжнародних організацій, вступ до яких названо серед пріоритетів економічної політики держави.

ВИСНОВИ ДО РОЗДІЛУ 2

За умов транзитивної економіки роль митниці як фіскального органу посилюється, домінуючою функцією стає економічна — податкова, тобто оцінка показників функціонування системи митно-тарифного регулювання та їх впливу на подальший розвиток зовнішньоекономічних відносин. Вагомим показником цього є митні надходження. Застосування митного тарифу завжди виконує фіскальну функцію, оскільки митний тариф завжди є податком. Ефект фіску прямо залежить від митної ставки. Моделі використання митного тарифу з метою виконання фіскальної функції можуть бути найрізноманітнішими.

Невиконання показника розпису доходів до загального фонду державного бюджету за останні три роки відбулося у зв'язку із зменшенням надходжень митних платежів до цього фонду від митного оформлення транспортних засобів після застосування знижених ставок ввізного мита, визначених домовленостями щодо вступу України до СОТ, а також значним зменшенням кількості ввезених транспортних засобів (в останні місяці 2008 року); із значним зменшенням майже у 2,4 разу обсягів імпорту товарів, за виключенням природного газу (в 2009р);

Тенденцію щодо зменшення надходження доходів державного бюджету компенсують адміністративними чинниками, веденням тимчасової надбавки до ставок ввізного мита на товари, що ввозяться (пересилаються) суб'єктами підприємницької діяльності та громадянами; активізацією контролю за достовірністю та повнотою декларування товарів, а також запровадження єдиного підходу до визначення митної вартості.

Оцінка впливу національного митного тарифу на вітчизняну економіку дозволяє констатувати факт неефективної реалізації регулюючого потенціалу мита на даному етапі, що зумовлено нестабільністю митно-тарифного законодавства та недосконалістю правової бази; відсутністю довгострокової зовнішньоторговельної стратегії.

ПДВ є одним із різновидів універсальних акцизів. Об'єктом оподаткування ПДВ є операції з увезення товарів у митному режимі імпорту або реімпорту. Виконуючи суто фіскальні функції, ПДВ одночасно економічно впливає на важливі макроекономічні показники: виступає як дефлятор, скорочує обсяг споживання, потенційно створює можливість зниження рентабельності майбутніх інвестицій. Зростання податкових надходжень зменшує бюджетний дефіцит, скорочує потребу в державних позиках, сприяє зниженню рівня відсотка і цим стимулює інвестування.

Незважаючи на те, що податок приносить у бюджет чимало коштів, механізм його сплати має багато суперечностей. Напрями вдосконалення ПДВ полягають у зниженні його ставки, усуненні розбіжностей в українській та європейській системах податкових пільг, реформуванні підходів до адміністрування цього найвагомішого бюджетотвірного податку.

Акцизний збір є непрямим податком на окремі товари (продукцію), які визначені законом як підакцизні, який включається до ціни цих товарів (продукції) і оплачується покупцем. В акцизному зборі яскраво виділена регулююча функція податку: коригування попиту і пропозиції про підвищенні ціни товару за рахунок включення до неї акцизного збору. Держава акумулює кошти, одержані від сплати акцизного збору, і використовує їх на фінансування соціальних та інших програм.

Товари, що ввозяться в Україну, обкладаються акцизним збором за ставками згідно із чинним законодавством. Акцизний збір сплачується платниками податку одночасно зі сплатою мита та митних зборів.

Сучасна акцизна система сприяє розвитку тіньового ринку та уникнення від оподаткування. Подальше реформування акцизного збору повинне зосереджуватись на побудові цивілізованих стосунків між всіма суб'єктами ринку, адаптації законодавства до вимог Європейського Союзу та міжнародних організацій.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

3.1. Світовий досвід митно-тарифного регулювання та можливості його застосування в Україні

Доцільним для України в процесі формування її митної політики та механізму використання інструментів митно-тарифного регулювання є використання світового досвіду – а саме досвіду тих країн, які мають подібний економічний стан. Розглянемо особливості митно-тарифного регулювання в деяких країнах світу та спробуємо виділити ті інструменти та прийоми, які можливо використати в Україні з метою покращення ефективності її митної політики.

Митно-тарифне регулювання експортно-імпортних операцій розвинутих країн світу в основному відповідає рекомендаціям міжнародних організацій. У країнах з ринковою економікою з метою заохочення припливу капіталу до країни митом оподатковується лише імпорт, а експортне мито не застосовується а у США навіть заборонено законодавчо. Взагалі, більшість високорозвинених країн та країн з перехідною економікою застосовували на різних етапах свого розвитку схожу зовнішньоекономічну політику, що полягала у стимулюванні експорту готової продукції, обмеженні вивозу сировини та заохочення імпорту комплектуючих, матеріалів для розвитку власної промисловості.

Так, митно-тарифне регулювання як засіб стимулювання експорту успішно використовується у багатьох країнах світу, зокрема, в Індонезії, якщо експортер представляє план експорту, де вказані імпортні матеріали, а також додає банківську гарантію, то імпортер даних матеріалів звільняється від сплати мита шляхом отримання ліцензії на імпорт ресурсів, а суму мита сплатить експортер у тому випадку, якщо не вивезе 85% продукції у вказаний час [56,602]. У Китаї також діє система сприяння експорту, що полягає у наданні численних пільг та сприянні при здійсненні експортних операцій, в

той час, як пільги імпортерам заборонені та введено додаткові тарифи за прискорення митного оформлення.

Тобто митний тариф застосовується як інструмент стимулювання виробництва та експорту продукції з високою часткою доданої вартості, що практикується на основі використання принципу тарифної ескалації, що полягає у тому, що ставки мита підвищуються відповідно до зростання ступеня обробки товарів, причому ця різниця може сягати навіть 10 разів. Зокрема, рівень митного обкладання імпортової готової продукції в Японії більший за рівень ставок мита на сировину в 10,8 разу, в ЄС – в 7,7 разу, США – в 7,1 разу. В країнах з перехідною економікою тарифна ескалація дещо менша: зі збільшенням ступеня обробки товару рівень тарифного захисту зростає в Польщі в 2,8 разу, Чехії – в 4,5 разу. Приблизно на тому ж рівні знаходиться й тарифна ескалація в Україні: у нас готова імпортована продукція обкладається митом, більшим у 3,2 разу, ніж для сировини. У країнах з менш розвинутою економікою тарифна ескалація тим менша, чим нижчий рівень розвитку країни: у Туреччині тарифи на готову продукцію більші, ніж на сировину, у 3,5 рази, Тунісі – приблизно в 1,5 рази [67]. З вищевикладеного можна зробити висновок, що, безумовно, тарифна ескалація є дієвим методом захисту національного товаровиробника, проте застосування її у розвинених країнах спричиняє консервуванню технологічної відсталості країн, що знаходяться на шляху до ринкової економіки, адже унеможлиблює доступ їх готової продукції на ринки таких країн.

Цікавим є той факт, що багато країн світу поряд зі стимулювання експорту та сприянням розвитку вітчизняного виробництва не створюють перешкод і для імпортних товарів. Тут можна навести приклад Японії, де діє система податкових пільг для імпортерів, наприклад, податковий кредит у розмірі 5 % від обсягу імпорту або взагалі звільнення від оподаткування великого переліку імпортних товарів, що складає у кінцевому підсумку до 25% загального обсягу імпорту.

Що стосується необхідності уніфікації тарифних ставок, про яку вже йшлося вище, то деякі країни зробили значні кроки у цьому напрямку, так,

можна навести приклад Чилі, де ставка тарифу дорівнює 15%, та Болівії, де діють всього дві ставки – 10% і 17%. У Росії здійснюється поступова реформа щодо зменшення кількості адвалерних ставок, що застосовуються до імпортованих товарів. При цьому подібні реформи звичайно супроводжуються також зниженням середнього рівня протекціонізму, що досягається двома методами – методом «коцертіна», коли на кожному етапі реформи вищі ставки зменшуються до наступного нижчого рівня (наприклад, у Коста-Ріці і Гватемалі), або методом «радіального», пропорційного зниження, коли на кожному етапі усі ставки зменшуються на визначену кількість відсотків (Мексика) [56,609 – 612].

Митний тариф Польщі передбачає чотири види митних ставок: основні (конвенційні), преференційні, автономні та знижені. Знижені ставки застосовуються для країн, які підписали угоди про вільну торгівлю з Польщею – це країни ЦЄЗВТа, члени ЄАВТ, держави Балтії. Саме ці ставки переважно застосовуються при митному оформленні, оскільки 80% товаропотоку йде з вищезазначених країн. На жаль, Україна не входить до цієї групи країн. З тих пір, як Польща увійшла до ЄС, вона не може самостійно встановлювати митні тарифи, крім того, значна частка від зібраних митних зборів направляється до бюджету ЄС. Стрімка лібералізація митно-тарифної політики цієї держави послабила фіскальну функцію митного тарифу та обмежила можливість застосування протекціоністських заходів. В цілому можна зазначити, що, на відміну від українського законодавства, норми митного законодавства Польщі та порядок застосування інструментів митно-тарифного регулювання дуже наближені до вимог та норм Європейського Союзу, незважаючи на те, що кількість нормативно-правових актів, що потребувала гармонізації у країнах Центральної та Східної Європи, складала до 1,5 тисячі.

В Угорщині, аналогічно до Польщі, митно-тарифна політика здійснюється за нормами ЄС, а митне оформлення – на основі Єдиного адміністративного документа, що застосовується у країнах ЄС [3, 59]. Митна політика Угорщини, так само, як і інших нових країн – членів ЄС, що належали до комуністичного табору (Словенії, Словаччини),

характеризується перехідним станом від політики захисту національної економіки від імпортової експансії до лібералізації торговельної політики під тиском СОТ, намаганням уникнути різкого зниження митних ставок та зберегти елементи державної підтримки сільського господарства та інших вразливих галузей економіки.

Суттєва відмінність митно-тарифного регулювання в Україні від провідних країн світу полягає у надзвичайно розгалуженій товарній номенклатурі зовнішньоекономічної діяльності, що станом на 2009 рік нараховує 11058 позицій, в той час, як, приміром, у США ТНЗЕД складається з 10085 позицій, в Японії – 8964, а в Китаї – 6509 позицій. Така ситуація створює потенційну можливість для зловживань суб'єктів ЗЕД шляхом декларування товару не за своїм кодом з метою сплати меншої суми платежів [53, 8 – 9].

На жаль, можливість гармонізації митного законодавства України за вимогами ЄС суттєво гальмується через надання пріоритету фіскальній функції митних органів, що надзвичайно ускладнює можливість тісної співпраці з країнами ЄС [70,44]. У промислово розвинутих країнах мито виконує перш за все регулюючу функцію, а не фіскальну, і надходження від справляння ввізного мита складають не більше 0,3% ВВП, на відміну від України, митна служба якої відіграє ваджливу роль в процесі наповнення державного бюджету. Перетворення митних органів України у фіскальні зменшує можливості реалізації інших їх функцій та створює перешкоди для міжнародного співробітництва та ефективної боротьби з митними правопорушеннями. Як наслідок, збільшуються масштаби ухилення від сплати податків, зменшується конкурентоспроможність вітчизняного товаровиробника, не приділяється належної уваги розвитку співробітництва на міжнародній арені тощо [66, с. 95].

Членство України в СОТ, прагнення до членства в Європейському Союзі (далі – ЄС), а також з огляду на процеси інтеграції в потік міжнародного товарообігу вимагають адаптування норм митного права до стандартів світової спільноти.

Питання порядку справляння митних платежів врегульовані в міжнародних договорах, учасницею яких є і Україна. Серед таких міжнародних угод можна виділити оновлену Конвенцію про спрощення та гармонізацію митних процедур (далі – Конвенція) [52] та Протокол про Єдиний порядок справляння митних платежів в державах учасницях СНД (далі Протокол) [53]. В Конвенції передбачено порядок справляння та повернення митних платежів в аспекті функціонування кожного виду митного режиму [70], натомість в Протоколі передбачено порядок, без врахування виду обраного митного режиму. Підхід передбачений в Протоколі, на думку автора, не може сприяти ефективному застосуванню митно-тарифних заходів регулювання зовнішньої торгівлі.

Застосування єдиного порядку без врахування виду митного режиму в недостатній мірі враховує приватні інтереси, які можуть бути реалізовані при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.

Справляння мита в залежності від виду митного режиму дозволить надати перш за все гарантії для приватних суб'єктів через прозорість митного регулювання, а також сприятиме ефективній реалізації завдання митних органів по застосуванню митно тарифних засобів регулювання.

Взірцем порядку справляння мита можуть бути правові рішення митного права ЄС. Інтеграційні процеси в Україні вимагають адаптації національних норм до стандартів Європейської Спільноти, оскільки існування в рамках ЄС митного союзу означає встановлення єдиної митної політики та єдиного митного права для всіх держав-членів [66, 23].

В нормативному доробку ЄС правові положення щодо порядку справляння митних платежів викладені з врахуванням правил міжнародних нормативних актів, серед яких і положення Конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур.

Головний інститут, що покликаний забезпечити правильного справляння мита в ЄС є інститут митного боргу. Митне законодавство з 1992 року [7, 4] та положення оновленого Митного кодексу ЄС від 2008 року [8, 4] однаково дають визначення поняття митного боргу — покладений на

особу обов'язок сплати належної суми імпорتنих або експортних митних платежів, нарахованої згідно з чинним митним законодавством.

Призначенням інституту «митний борг» є створення в Євросоюзі сприятливих та прозорих умов ведення зовнішньоекономічної діяльності шляхом створення єдиного порядку справляння мита, податків та інших зборів за переміщення товарів через митний кордон.

Висвітлення механізму справляння митних податків в ЄС буде неможливим без представлення головних інститутів митного права, які забезпечують функціонування митного боргу.

Передусім належить вказати на інститут, який включає суму всіх податків і зборів стягуваних при переміщенні товарів через митний кордон, тобто виступає квотою митного боргу. Мито не є єдиним податком на переміщувані товари. До митних платежів також належать: акцизний збір, податок на додану вартість, а також митні збори. З метою забезпечення правильного розрахунку квоти митного боргу належить виділити всі податки та збори в єдиний митний інститут. Інститут «належні митні платежі» при імпорті та, у визначених випадках, експорті товарів і становить квоту митного боргу [8, 4].

Головним завданням митного регулювання є захист вітчизняної економіки від зовнішніх негативних впливів. Створення сприятливого економічного клімату в державі означає створення ефективного механізму контролю ввезення іноземних товарів на митну територію країни. Розрізнення для митних цілей товарів на іноземні та вітчизняні та зазначення моменту зміни такого статусу відповідно до обраного митного режиму, дозволить визначити час та місце виникнення в особи обов'язку сплати належних митних платежів та у відповідних випадках момент його погашення. «Митний статус товарів» є визначальним інститутом, котрий вказує на об'єкт, що підлягає оподаткуванню [8, 4]. Розмежування товарів на вітчизняні та іноземні створить додаткові гарантії в процесах нарахування та справляння митних платежів.

Митний борг це зобов'язання сплати суми митних платежів. Окреслення моментів виникнення та погашення митного боргу становить

основу існування даного інституту. Виникнення обов'язку сплати податків за ввезення товарів чи їх вивезення в ЄС залежить від правових положень, пов'язаних з митними режимами. Оскільки митний режим означає мету ввезення товарів і від виду обраного митного режиму залежить чи підлягають ввезені товари оподаткуванню, тому випадки повстання митного боргу залежать від виду митного режиму.

Якщо імпорт товарів означає безумовну сплату митних податків, то, наприклад, тимчасове ввезення іноземних товарів, не ставить такої вимоги, оскільки товари не допускаються до вільного обігу на митній території. Недопущення товарів до вільного обігу на митній території виключає можливість завдання шкоди економічним інтересам держави. За цим критерієм всі види митних режимів можна систематизувати наступним чином: імпорт та експорт, а також тимчасове ввезення товарів з частковим звільненням від сплати мита належить віднести до групи господарських митних режимів, всі інші — до спеціальних, оскільки дані митні режими не надають права вільного господарського використання іноземних товарів на митній території [8]. Виділення двох груп митних режимів дозволить систематизувати та уніфікувати митні процедури щодо справляння митних платежів.

Відповідно до якої групи належить митний режим можна окреслити дві групи випадків повстання митного боргу. Для господарських митних режимів повстання митного боргу пов'язано з переміщенням товарів через митний кордон і виконанням належних митних формальностей, або ж порушенням норм митного права. У даному випадку боржниками вважаються особи, які здійснюють декларування, а у випадку непрямого представництва — особа на користь якої здійснюється декларування. Для спеціальних митних режимів повстання митного боргу пов'язано з порушенням норм митного законодавства. Якщо у першому випадку митний борг повстає в моменті прийняття декларації, то у другому — в моменті порушення митних правил.

При порушенні митних правил коло боржників є ширшим. Це правопорушники та співучасники, невиконання митних норм. За наявності

декількох боржників вони несуть солідарну відповідальність за сплату квоти митного боргу. У випадку неможливості встановлення моменту повстання митного боргу митні органи обчислюють митні платежі в моменті коли стало відомо, що товари знаходяться в ситуації, що є підставою для виникнення митного боргу.

Якщо в митному законодавстві передбачено моменти повстання митного боргу, то існує необхідність окреслення моментів його погашення. Погашення митного боргу означає позбавлення особи обов'язку виконання митних формальностей пов'язаних зі сплатою митних платежів та/або надання можливості вільно, на власний розсуд використовувати ввезені чи вивезені товари.

В митному праві ЄС випадки погашення митного боргу передбачені в ст. 86 МКЕС від 2008 року. Згідно зі статтею, митний борг вважається погашеним у наступних випадках:

- а) сплати належних імпорتنих чи експортних митних платежів;
- б) звільнення від сплати митних платежів;
- в) анулювання митної декларації за заявою особи [55,114];
- г) конфіскації товарів;
- д) вилучення товарів з наступною їх конфіскацією;
- е) відмова від товарів на користь держави або їх знищення чи руйнування;
- є) якщо товари безповоротно втрачено або повністю пошкоджено у зв'язку з їх властивостями, у зв'язку з дією непереборної сили або на вимогу митного органу; при цьому повністю пошкодженими визнаються товари коли вони непридатні до використання будь якою особою;
- ж) порушення норм митного права якщо таке порушення не вчинено умисно і не мало істотного значення для виконання вимог встановлених для обраного митного режиму та виконано всі формальності для врегулювання статусу товарів;
- з) якщо товари допущенні до вільного обігу з застосуванням нульової або преференційної ставки мита та відповідно до вимог обраного митного режиму були вивезені;
- и) зміни митно-тарифного законодавства;

i) повстання митного боргу на підставі порушення митних правил і якщо митним органам надано належні докази, що товари не були використані та докази їх вивезення з митної території Спільноти.

Не менш важливим питанням щодо функціонування інституту митного боргу є визначення способів забезпечення сплати квоти боргу у випадку порушення норм митного права. Виконання обов'язку сплати належних митних платежів може забезпечуватись загальними гарантіями, які використовуються в податковому праві: система вексельних платежів, надання гарантій фінансовими установами, або ж безпосереднє внесення коштів на рахунок митних органів.

Поставлені в преамбулі МК України завдання митного регулювання, а саме забезпечення захисту економічних інтересів України, створення сприятливих умов для розвитку її економіки, захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та громадян, а також забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи неможливе без створення відповідних процедурних норм щодо застосування кожного з інститутів митного права. Питання справляння мита займають особливе місце. Відсутність правового регулювання з цих питань повинна бути врахована при реформуванні митного права України.

Норми порядку справляння мита та інших податків за переміщення товарів через митний кодон повинні дістати своє закріплення на рівні закону. Закріплення процедур на рівні закону створить додаткові гарантії для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та держави. Єдині правила справляння платежів допоможуть також в розвитку та уніфікації інших інститутів митного права, зокрема це митний контроль, митне оформлення, що в кінцевому результаті призведе до збільшення надходжень до бюджету.

Не менш важливим питанням є необхідність закріплення процедурних правил справляння митних платежів в митному законодавстві. Незважаючи на процеси розробки податного кодексу в Україні, митні правила повинні дістати свій розвиток саме в митному законодавстві. Виконавчі норми до Митного кодексу на даний момент потребують систематизації та уніфікації. Важливим є прийняття закону на виконання

положень МКУ серед яких повинні знайти своє місце і норми щодо справляння митних платежів.

Для реалізації намагань України інтегруватися до Європейського Союзу та посилити співпрацю з провідними світовими економічними організаціями, слід аналогічно до країн Центральної Європи, які вже пройшли цей шлях, вносити зміни у національне законодавство та використовувати лише ті інструменти митно-тарифного регулювання, які не лише не суперечать принципам СОТ та ЄС, але і здатні захистити економічні інтереси України. Тобто слід взяти на озброєння досвід саме країн ЦСЄ, які нещодавно приєдналися до ЄС, а саме поступово зменшувати митні ставки відповідно до домовленостей із СОТ, при цьому не відмовляючись від захисту вразливих галузей економіки (АПК, машинобудування, харчова промисловість), а також продовжити подальше впровадження системи аналізу ризиків та пост-аудиту для запобігання митним правопорушенням. Щодо останнього, то тут корисним є використання досвіду США та Японії та скорочення товарної номенклатури, що зменшить зловживання при визначенні коду товару.

3.2. Проблемні аспекти адміністрування митних платежів і напрямки їх усунення

Упродовж останнього десятиліття в Україні актуалізується застосування різноманітних митних інструментів, за допомогою яких забезпечується захист національних інтересів держави. Основними серед них є митні платежі – одні із важливих важелів регулювання зовнішньоекономічної діяльності та головне джерело наповнення доходної частини Державного бюджету України.

Сучасна наука й практика доводять, що справляння митних платежів залежить від ефективності процесу їх адміністрування.

Загальні принципи адміністрування митних платежів, закладені у чинному законодавстві України, в основному відповідають тим, що діють у багатьох країнах і напрацьовані протягом століть. В практичній діяльності контролюючі органи накопичили значний досвід у сфері адміністрування

податків. Водночас, важливими складовими адміністрування митних платежів є митна експертиза, оцінка митної вартості та контроль за кодуванням товарів з метою забезпечення повноти і правильності стягнення платежів до бюджету.

Належне місце в дослідженні процесу адміністрування митних платежів займають наукові праці провідних вчених і практиків, зокрема, О. Бакаєва, І. Бережнюка, А. Войцещука, О. Гребельника, П. Гончарова, Ю. Іванова, М. Каленського, Т. Проценка.

У наукових працях зазначених авторів, питанням адміністрування митних платежів приділяється значна увага, зокрема, в контексті визначення подальшого розвитку та розробки основних повноважень органів влади, прав та обов'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а також побудови ефективної системи митних платежів. Поряд із цим поза належною увагою залишаються забезпечення мобілізації митних платежів і вирішення організаційних питань підвищення ефективності роботи митних органів в зазначеному напрямку.

Система митних платежів в Україні побудована в основному на непрямих податках, які включені до переліку загальнодержавних податків і зборів. Окремим її елементом є митні збори як плата за послуги митних органів. Поряд із цим, вони виконують фіскальну функцію, оскільки представляють собою доходи Державного бюджету, а обсяг їх надходження залежить від правильності розрахунку основи нарахування.

Митні платежі та інші податки і збори, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами, зараховуються на рахунки, відкриті в управліннях Державного казначейства в розрізі кодів класифікації доходів бюджету за балансовими рахунками:

- податок на додану вартість з ввезених на територію України товарів (робіт, послуг);
- інші підакцизні товари іноземного виробництва;
- мито на товари, що ввозяться суб'єктами підприємницької діяльності;
- мито на товари, які ввозяться (*пересилаються*) громадянами;

- мито на товари, що вивозяться суб'єктами підприємницької діяльності;
- мито на товари, які вивозяться (*пересилаються*);
- митні збори;
- єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України;
- надходження коштів від реалізації конфіскованого майна за матеріалами митних органів;
- інші надходження від зовнішньо- економічної;
- додатковий митний збір за митне оформлення нафтопродуктів, що імпортуються на митну територію України[4].

В теорії оподаткування проблеми адміністрування податків пов'язані з процесом стягнення, розрахунку, контролю і сплати податків. Він нерозривний з адмініструванням митних платежів, оскільки основними адміністраторами податків, які справляються при переміщенні товарів через митний кордон, є органи Державної митної служби України.

Основним змістом адміністрування митних платежів на макрорівні є реалізація положень податкової системи: забезпечення мобілізації митних платежів і вирішення організаційних питань підвищення ефективності діяльності митних органів. В загальному вигляді адміністрування митних платежів передбачає визначення повноважень органів влади різних ланок в регулюванні відносин у митній сфері, прав і обов'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та повноважень митних органів, організацію митного контролю та митного оформлення товарів, а також процедури оскарження рішення митних органів.

Одним із основних завдань митних органів є забезпечення надходжень в повному обсязі від митних платежів. Так, митними органами фактично забезпечено надходження до Державного бюджету у сумі 20991,6 млн. грн., що становить 112,2% показника розпису доходів на 2009 р. (табл. 3.1).

Упродовж 2005–2007 рр. питома вага в структурі доходів Державного бюджету від надходження митних платежів постійно збільшувалась і в 2007 р. становила 32,6% загальних надходжень (табл. 1).

Найбільші темпи зростання обсягу в загальній структурі належать податку на додану вартість, але таке зростання спостерігалось упродовж 2006 р. Із приростом 3,2%, а в 2007 р. цей показник залишився стабільним на рівні

Таблиця 3.1

Надходження до дербюджету у 2007р, млн.грн.[76]

Митні платежі	2007 рік		
	показник и розпису бюджету (МФ)	фактично виконано	% виконанн я
ПДВ	5 005,8	5 837,0	116,6
Акциз	94,4	177,6	188,2
Ввізне мито	828,0	1 091,8	131,9
Вивізне мито	47,9	51,4	107,3
Митні збори	138,2	135,2	97,8
Єдиний збір	10,9	12,7	115,8
Інші	0,0	4,4	
Всього	6 125,2	7 310,1	119,3

77,0% загального обсягу митних платежів. Слід зазначити, що в доходах Державного бюджету обсяг надходження від податку зріс в 2007 р. порівняно з 2005 р. з 21,8% до 25,0%. Зростання надходжень від податку на додану вартість зумовлено розширенням бази оподаткування. Поряд із позитивною тенденцією спостерігається незначне зменшення надходжень від мита відносно доходів Державного бюджету і загального обсягу митних платежів. При глибшому аналізі даної тенденції спостерігаємо зменшення надходжень від вивізного мита в 2006 р., які порівняно з 2005 р. зменшились на 251,1 млн. грн. або на 48,2% в на-туральному еквіваленті. В 2007 р. спостерігалось незначне зростання обсягу надходжень від вивізного мита порівняно з 2006 р. на 20,8 млн. грн. На такий стан справ вплинуло зменшення обсягів експорту товарів, що підпадають під оподаткування даним податком.

Державною митною службою за січень-лютий 2008 року фактично забезпечено грошовими коштами надходження до Державного бюджету у

сумі 12 640,4 млн. гривень, що становить 125,3 % показника розпису доходів на січень-лютий 2008 року.

Порівняно з аналогічним періодом минулого року сума надходжень збільшились на 5 330,3 млн. гривень.

Розмір щоденного середнього перерахування митних платежів та інших податків і зборів за січень-лютий 2008 року складає 301 млн. гривень або на 60,6% більше аналогічного періоду минулого року

Державною митною службою за січень-березень поточного року фактично забезпечено грошовими коштами надходження до Державного бюджету у сумі 20 991,7 млн. гривень, що становить 112,2 % показника розпису доходів на січень-березень 2009 року(табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Надходження до дербюджету за 2008-2009 рр, млн.грн.[75]

Митні платежі	2008 рік			2009 рік		
	показники розпису бюджету (МФ)	фактично виконано	% виконання	показники розпису бюджету (МФ)	фактично виконано	% виконання
ПДВ	12 945,3	17 029,7	185,8	15 893,2	18 651,7	117,4
Акциз	285,2	499,4	166,7	804,5	698,3	86,8
Мито	2 278,4	3 229,0	148,7	1 952,2	1 592,0	81,5
Єдиний збір	25,8	31,1	118,4	31,8	25,3	79,6
Плата за м/о				25,7	18,3	71,2
Інші надходження	289,8	309,3	106,0		6,0	
Всього	15 824,5	21 098,5	133,3	18 707,4	20 991,6	112,2

У тому числі показник розпису доходів загального фонду державного бюджету виконано на 92,5% - перераховано 16 171 млн.грн. при плані 17 477,7 млн.грн., показник спеціального фонду державного бюджету виконано на 392% - перераховано 4 820,7 млн.грн. при плані 1 229,7 млн.грн.

Розмір щоденного середнього перерахування митних платежів та інших податків і зборів за січень-березень 2009 року складає 349,9 млн. гривень або на 2,8% (9,6 млн.грн.) більше аналогічного періоду минулого року.

На стан виконання планових показників митними органами впливають як суб'єктивні, так і об'єктивні чинники: за рахунок податку на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів, що зумовило зростання надходжень. Іншим фактором впливу на зростання надходжень було підвищення ставки вивізного мита при експорті газу.

У 2009 році внаслідок надпрогнозованого скорочення імпорту (на 43,1 відс. при прогнозованих 9,5 відс.) на 12 млрд. 791,8 млн. грн. не виконані планові обсяги надходжень податку на додану вартість із ввезених на територію України товарів; на 3 млрд. 587,8 млн. грн. - мита на товари, що ввозяться суб'єктами підприємницької діяльності(табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Виконання доходів державного бюджету млн. грн.[75]

№ з/п	Показники	План		Виконано			
		всього	у т. ч. загальний фонд	всього		у т. ч. загальний фонд	
				сума	відс.	сума	відс.
	ВСЬОГО ДОХОДІВ	255 541	184 628	225 320	88,2	172 206	93,3
у тому числі:							
1.	Акцизний збір із вироблених в Україні товарів	19 262	12 938	17 585	91,3	14 139	109,3
2.	Акцизний збір із ввезених на територію України товарів	4 387	892	3 690	84,1	711	79,7
3.	Ввізне мито	10 383	8 810	6 329	61,0	5 402	61,3
4.	Рентна плата	9 382	5 734	7 705	82,1	4 354	75,9
5.	Офіційні трансферти	8 942	8 741	7 769	86,9	7 584	86,8

Важливим етапом процесу адміністрування митних платежів є правильне визначення митної вартості.

Цей показник слугує базою обчислення митних платежів (митні збори, мито, податок на додану вартість) на момент переміщення товарів через митний кордон України. Її недооцінка призводить до ухилення від сплати податків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності. Поряд із заниженням

митної вартості товарів та інших предметів, в Україні на стан надходження від митних платежів впливає правильність визначення країни походження, та ідентифікація коду при переміщенні товарів інших предметів через митний кордон. Недостовірна класифікація або підробка сертифікатів про країну походження товарів – основні фактори заниження розміру ввізного мита, що призводить до зменшення нарахування податку на додану вартість. Тому пріоритетними напрямками подальшого вдосконалення процесу адміністрування митних платежів залишається розробка системи контролю оцінки митної вартості товарів, їх правильної класифікації та визначення країни походження товарів.

У процесі діяльності митні органи намагаються чітко контролювати факти ухилення від сплати митних платежів. Так, органи Державної митної служби України застосовують конкретні заходи щодо усунення фактів заниження митної вартості за допомогою розробленої методики визначення митної вартості та формування цінових показників стосовно товарів, які потрапляють у групи ризику. Послідовне виконання дії із визначення (коригування) митної вартості та контролю кодування товарів зумовлює значне зростання додаткових надходжень.

Проте митні органи не володіють достатньою ціновою інформацією щодо ідентичних та подібних товарів, даних про калькуляцію цін іноземних контрагентів і структуру внутрішньої ціни реалізації імпортованих товарів. Це дозволяє суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності використовувати можливість заниження митної вартості. Значними залишаються додаткові надходження від коригування митної вартості та контролю за кодуванням товарів, що підтверджує намагання суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності до заниження митних платежів і ввезення на митну територію України "сірого" імпорту.

Важливу роль в процесі адміністрування митних платежів відіграють експертні підрозділи Центрального митного управління лабораторних досліджень та експертної роботи. Одним із пріоритетних завдань даних підрозділів є проведення експертизи з метою правильної класифікації товарів і виявлення наркотичних, психотропних, отруйних та сильнодіючих речовин.

Позитивним в контексті модернізації процесу адміністрування митних платежів є проведення експерименту щодо надання повноважень на прийняття попередніх рішень з визначення коду товару митниціям. Це зумовлено скороченням часу митного оформлення товарів, що відповідає вимогам Кіотської конвенції. Такий підхід дозволить переорієнтувати пріоритети роботи Центрального митного управління лабораторних досліджень та експертної роботи у напрямку виконання функцій із застосування законодавства з питань митної справи та посилення контрольних функцій [75].

Визначений експеримент дозволив досягти значних успіхів в забезпеченні додаткових надходжень від митних платежів. Відтак, вирішення проблемних питань адміністрування митних платежів можливе за ефективної організації контролю визначення коду товарів і заявленої митної вартості. Необхідність проведення такого контролю повинна ґрунтуватись на таких основних підходах:

- контроль за товарами під час митного оформлення; перевірка правильності заявлених даних митним органом на підставі додаткової документації;
- подальший контроль через проведення експертного дослідження товарів.

В системі адміністрування митних платежів існує поняття умовного нарахування, під яким слід розуміти нарахування, що фактично не вносяться до бюджету і виступають своєрідним віртуальним показником для ведення статистики наданих пільг. Основним фактором впливу, який спричинив зменшення розміру умовних нарахувань у 2007-2008 р, стало розширення бази оподаткування з податку на додану вартість шляхом оподаткування ввезеного природного газу в Україну, а також скасування пільгового режиму для деяких територій пріоритетного розвитку (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Основні показники результативності мита

Показники	2007	2008
-----------	------	------

Обсяги надходжень ввізного мита до Держбюджету, тис. грн.	3 392 537,9	5 730 036,1
Обсяги надходжень вивізного мита до Держбюджету, тис. грн.	160 689,1	93 179,7
Обсяги імпорту товарів, що оподатковуються митом, млн. дол. США	6 888,7	11 405,7
Обсяги експорту товарів, що оподатковуються митом, млн. дол. США	240,1	204,8

За результатами здійсненого аналізу спостерігається тенденція до збільшення у січні – травні 2008 року надходжень до Держбюджету ввізного мита в 1,7 рази у порівнянні з аналогічним періодом минулого року. Разом з тим, протягом січня – травня 2008 року надходження від вивізного мита зменшилися у 1,73 рази у порівнянні з аналогічним періодом 2007 року.

Водночас слід зазначити, що обсяги імпорту в Україну товарів, що оподатковуються ввізним митом збільшилися в 1,66 рази, тоді, як обсяги оподаткованого вивізним митом експорту товарів зменшилися в 1,18 рази.

Одним із факторів, який призвів до таких показників, було покращення нормативного регулювання процедури справляння митними органами мита та більш досконалого врегулювання (з набранням чинності Порядком справляння митними органами ввізного (вивізного) та особливих видів мита під час митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України) адміністративних відносин, які виникають між митними органами й платниками податків при нарахуванні та справлянні мита.

Умовні нарахування – це статистична інформація щодо наданих преференцій в межах договорів про вільну торгівлю та оформлення енергоносіїв. Їх введення було зумовлено скасуванням мінімальних і преференційних ставок мита. Цей фактор став важливим у контексті інтеграційних процесів і принципу забезпечення вільної торгівлі, що покладено в основу ГАТТ та інших базових угод СОТ.

Основним проблемним аспектом в адмініструванні митних платежів є процес стягнення податку на додану вартість при переміщенні товарів через митний кордон України. В попередні роки значна частина надходжень від податку формувалась за рахунок податкових векселів, що суттєво ускладнювало їх ефективне використання в інтересах Держбюджету. Проте у

2008 р. встановлена заборона здійснювати сплату податку шляхом надання податкового векселя органам митної служби [73].

На рівень надходження митних платежів до бюджету визначальний вплив має низка факторів, дослідження яких дозволить виявити резерви збільшення дохідної бази основного централізованого фонду грошових коштів, що є особливо актуальним при наявності дефіциту фінансових ресурсів, котрі знаходяться у розпорядженні держави.

До факторів, які впливають на надходження митних платежів до державного бюджету, відносять фактори першого порядку (зовнішні) та фактори другого порядку (внутрішні). Зовнішні фактори включають: вартісний об'єм та структуру зовнішньоторговельного обігу, рівень податкових ставок, митні пільги, валютні курси та окреслюють потенційні можливості стосовно обсягів надходження митних платежів до бюджету. Внутрішні фактори відображають рівень організації митного контролю, тобто професійну підготовку працівників митниці, технічну оснащеність тощо. Таким чином, фактори другого порядку відображають ефективність реалізації існуючого потенціалу щодо мобілізації митних платежів до бюджету.

Найвагомішим серед факторів першого порядку є вартісний об'єм та структура зовнішньоторговельного обігу. При цьому, більш важливим показником є загальний обсяг імпорту товарів, оскільки лєвова частка митних платежів, що надходять до Державного бюджету України, справляється саме з імпорту. Наступним фактором “першого порядку”, який суттєво впливає на надходження митних платежів до державного бюджету, є податкові ставки. Щодо податку на додану вартість, то у даному контексті він є досить стабільним, упродовж останніх років основна ставка складала 20%. Найбільш динамічно серед митних платежів змінюються ставки ввізного мита, які, до того ж, є детально диференційованими.

Міжнародна практика свідчить, що граничний рівень оподаткування ввізним митом не повинен перевищувати 30%, оскільки у протилежному випадку найімовірніше відбуватиметься зменшення надходжень мита до бюджету. Ефективний рівень митно- тарифного захисту є невисоким – не

більше 10–15% [71,41]. З метою успішної інтеграції у світовий господарський простір Україна провела останніми роками широкомасштабне зменшення рівня митних ставок практично по усіх видах товарів.

Щодо митних пільг, як фактора впливу на надходження митних платежів до державного бюджету, варто зазначити, що збільшення їх кількості призводить до скорочення надходжень до бюджету. Сума митних платежів, яка не справляється завдяки наданим пільгам, вказується декларантом у вантажній митній декларації (ВМД) і має характер умовного нарахування в Україні все ще діє значний перелік неефективних пільг при справлянні митних платежів. У зв'язку з цим, необхідно переглянути перелік митних пільг в Україні з метою їх обґрунтованого обмеження.

Фактори “другого порядку”, що визначають рівень надходження митних платежів до бюджету, пов'язані з організацією митного контролю та запобіганням порушення податкової дисципліни. З метою підвищення показників надходження митних платежів до бюджету, перш за все, необхідно удосконалювати організацію митного контролю за імпортними операціями: при ввозі товарів на митну територію; при розміщенні товарів на митних ліцензійних складах; при здійсненні митного контролю із застосуванням вантажних митних декларацій.

Посилення митного контролю сприятиме значному зменшенню обсягів неврахованого імпорту та скороченню кількості випадків ухилення від сплати митних платежів. Типовими порушеннями щодо імпорту товарів виступають: недостовірне декларування їх кількості і ваги; декларування за кодом іншого товару, на який встановлено нижчу ставку ввізного мита; заниження митної вартості товарів.

Оскільки Україна стала на шлях лібералізації митної політики, основним резервом збільшення надходжень митних платежів до бюджету на перспективу стане удосконалення організації митного контролю. Структура вітчизняної митної служби є досить розгалуженою, що створює необхідні передумови для здійснення ефективного митного контролю та успішного митного регулювання зовнішньої торгівлі.

Поряд із цим, невирішеними є питання реформування структури митної служби з метою прискорення реалізації двох стратегічних напрямків:

- 1) підвищення ефективності застосування митних процедур;
- 2) скорочення часу на їх здійснення.

Найнебезпечнішим в процесі адміністрування митних платежів безмитний ввіз товарів фізичними особами. Цей вид імпорту досяг значних обсягів і став апівлегальним каналом поступлення товарів без реєстрації митними органами.

Вирішення нагальних проблем можливе ерез вивчення сучасних тенденцій, що характерні для світового товариства та забезпечення уніфікації митного законодавства як особливого обов'язку для всіх митниць.

Підсумовуючи вищезазначене, приходимо до висновку, що основними заходами, спрямованими на підвищення організації роботи з адміністрування митних платежів, є:

- покращення організаційно-правового та інформаційного забезпечення діяльності митних органів шляхом:
 - ✓ проведення аналізу класифікаційних рішень традиційного імпорту та перегляду;
 - ✓ переліку товарів “групи ризику”;
 - ✓ активізації співпраці з виробниками і імпортерами товарів в частині одержання довідкової інформації про ціни та чинники, які впливають на їх рівень;
 - ✓ обмеження термінів подання висновків експертними підрозділами з метою забезпечення вимог Митного кодексу щодо оформлення повної митної декларації;
- вдосконалення організаційних заходів шляхом:
 - ✓ посилення контролю митних органів за правильністю класифікації та визначення країни походження товарів, стосовно яких встановлено ди-ференційовані ставки ввізного мита і спеціальні та антидемпінгові заходи;

- ✓ створення електронної митниці, як багатофункціональної комплексної системи, що поєднує інформаційно-комунікативні технології та сукупність механізмів їх застосування.

Вирішення зазначених питань на практичному рівні дозволить підвищити якість митного регулювання та вдосконалити процес адміністрування митних платежів органами Державної митної служби України [71].

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 3

В країнах світу митний тариф застосовується як інструмент стимулювання виробництва та експорту продукції з високою часткою доданої вартості, що практикується на основі використання принципу тарифної ескалації, що полягає у тому, що ставки мита підвищуються відповідно до зростання ступеня обробки товарів, причому ця різниця

Відмінність митно-тарифного регулювання в Україні від провідних країн світу полягає у надзвичайно розгалуженій товарній номенклатурі зовнішньоекономічної діяльності. Така ситуація створює потенційну можливість для зловживань суб'єктів ЗЕД шляхом декларування товару не за своїм кодом з метою сплати меншої суми платежів.

Можливість гармонізації митного законодавства України за вимогами ЄС суттєво гальмується через надання пріоритету фіскальній функції митних органів, що надзвичайно ускладнює можливість тісної співпраці з країнами ЄС. У промислово розвинутих країнах мито виконує перш за все регулюючу функцію, а не фіскальну.

Інтеграційні процеси в Україні вимагають адаптації національних норм до стандартів Європейської Спільноти, оскільки існування в рамках ЄС митного союзу означає встановлення єдиної митної політики та єдиного митного права для всіх держав членів

Необхідно взяти на озброєння досвід країн ЦСЄ, поступово зменшувати митні ставки відповідно до домовленостей із СОТ, при цьому не відмовляючись від захисту вразливих галузей економіки (АПК,

машинобудування, харчова промисловість), продовжити подальше впровадження системи аналізу ризиків та пост-аудиту для запобігання митним правопорушенням.

В теорії оподаткування проблеми адміністрування податків пов'язані з процесом стягнення, розрахунку, контролю і сплати податків. Він нерозривний з адмініструванням митних платежів, оскільки основними адміністраторами податків, які справляються при переміщенні товарів через митний кордон, є органи Державної митної служби України.

Основним змістом адміністрування митних платежів є реалізація положень податкової системи: забезпечення мобілізації митних платежів і вирішення організаційних питань підвищення ефективності діяльності митних органів. В загальному вигляді адміністрування митних платежів передбачає визначення повноважень органів влади різних ланок в регулюванні відносин у митній сфері, прав і обов'язків суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та повноважень митних органів, організацію митного контролю та митного оформлення товарів, а також процедури оскарження рішення митних органів.

Важливим етапом процесу адміністрування митних платежів є правильне визначення митної вартості. Її недооцінка призводить до ухилення від сплати податків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності

Основними проблемними аспектами в адмініструванні митних платежів є: розробка системи контролю оцінки митної вартості товарів; проведення підрозділами Центрального митного управління експертизи з метою правильної класифікації товарів і виявлення наркотичних, психотропних, отруйних та сильнодіючих речовин; процес стягнення податку на додану вартість при переміщенні товарів через митний кордон України

Основними заходами, спрямованими на підвищення організації роботи з адміністрування митних платежів, є:

- покращення організаційно-правового та інформаційного забезпечення діяльності митних органів ;
- посилення контролю митних органів за правильністю класифікації та визначення країни походження товарів;

– створення електронної митниці, як багатофункціональної комплексної системи, що поєднує інформаційно-комунікативні технології та сукупність механізмів їх застосування.

ВИСНОВОК

Забезпечення захисту економічних інтересів України, створення сприятливих умов для розвитку її економіки, захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності та громадян, а також забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи неможливе без створення відповідних процедурних норм щодо застосування кожного з інститутів митного права. Питання справляння мита займають особливе місце. Відсутність правового регулювання з цих питань повинна бути врахована при реформуванні митного права України.

Норми порядку справляння мита та інших податків за переміщення товарів через митний кодон повинні дістати своє закріплення на рівні закону. Закріплення процедур на рівні закону створить додаткові гарантії для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та держави. Єдині правила справляння платежів допоможуть також в розвитку та уніфікації інших інститутів митного права, зокрема це митний контроль, митне оформлення, що в кінцевому результаті призведе до збільшення надходжень до бюджету. Не менш важливим питанням є необхідність закріплення процедурних правил справляння митних платежів в митному законодавстві. Незважаючи на процеси розробки податного кодексу в Україні, митні правила повинні дістати свій розвиток саме в митному законодавстві. Виконавчі норми до Митного кодексу на даний момент потребують систематизації та уніфікації. Важливим є прийняття закону на виконання положень МКУ серед яких повинні знайти своє місце і норми щодо справляння митних платежів

З огляду на проведене нами дослідження мита можна зробити висновків, що:

- Митно – тарифну політику держави визначає централізований комплекс заходів, спрямованих на формування митного тарифу, застосування інших видів мита та податків у зовнішньоекономічній діяльності;
- Застосування митних тарифів як економічного інструменту захисту на кордоні має відповідні переваги, оскільки тарифи потенційно мають менший негативний ефект, ніж кількісні обмеження (залежно від рівня

тарифів і квот). Тариф відповідає підвищенню ціни продукції для іноземних товарів, залежно від його рівня він може бути компенсований за рахунок відносної ефективності інших витрат виробництва/збуту

- Для інших країн та їх суб'єктів завжди є можливість побачити тарифи, їх розмір визначено і завжди є можливість його зменшити шляхом переговорів. Таким чином, тарифи більш прозорі, ніж кількісні обмеження.

- Імпортний тариф повинен забезпечувати захист ринку, надаючи змогу вітчизняним фірмам виробляти продукцію з граничними витратами, які перевищують світову ціну, він діє подібно до субсидій вітчизняним виробникам товарів.

Проаналізувавши останні дії уряду, можна зробити висновки, що кардинальне зниження ставок ввізного мита на окремі види товарів, а саме: товари 1-24 категорії української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, їстівні плоди, які не вирощуються в Україні, білизні, взуття, гетри й аналогічні вироби, їхньої частини, деякі механічні пристрої й електричні машини (кондиціонери, пральні машини, холодильники, пилососи, натирачі підлоги, міксери, електрокофемолки, тостери, електропечі, кабелі й т.д.), мобільні телефони, телевізори й комплектуючі до них, електроустаткування звукове або відео сигналізаційне, на сучасному етапі економічного розвитку країни є не зовсім доцільне, хоча деякі позитивні моменти в цьому присутні. Це насамперед стосується тих товарів, які не виробляються в Україні, наприклад ті ж самі мобільні телефони, безперечно, зниження ввізного мита на цей товар з 15 євро до 0 дасть змогу зменшити ціни на них на внутрішньому вітчизняному ринку і тим самим зробити мобільні телефони більш доступними для вітчизняних споживачів. Теж саме стосується й інших товарів, що не виробляються в Україні.

Але дуже важко пояснити цілі уряду при і зменшенні ставок ввізного мита на такі товари як насамперед м'ясо та м'ясопродукти, риба, одяг, взуття та інші товари, що виробляються на території України.

Я вважаю, що сьогодні митна політика нашої країни повинна бути направлена на:

- зменшення й усунення надмірної диференціації ставок ввізного мита, установлення повних ставок на рівні пільгових, а також заміну специфічних і комбінованих ставок на адвалерні;
- запобігання можливості несанкціонованого ввозу в Україну окремих товарів, і забезпечити стабільність на споживчому ринку;
- переведення нелегального імпорту товарів, на які зменшені ставки ввізного мита, в легальні потоки;
- на даному етапі Україна, як країна з перехідною економікою, повинна приділити особливу увагу зовнішнім джерелам надходжень у державний бюджет, оскільки перебудова в економіці призвела до падіння виробництва, а це зменшує базу податкових надходжень із внутрішніх джерел, але це не означає, що якщо Україна знаходиться на стадії економічної трансформації, вона повинна використовувати максимальні ставки мита на імпорт товарів. Адже світовий досвід доводить, що максимально ефективним рівень захисту є тоді, коли він помірний та становить 10-15% (і не повинен перевищувати 30%).

Я вважаю, що реалізація визначених норм митної політики зменшить надмірну диференціацію ставок ввізного мита, буде кроком по легалізації імпортних поставок, поліпшенню роботи суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, стабілізації на споживчому ринку України, і продемонструє партнерам на переговорах по вступі у Всесвітню організацію торгівлі готовність України виконувати взяті на себе зобов'язання, і разом с тим ми вважаємо, що не слід нехтувати вищенаведеними фактами, і реалізовувати митну політику таким чином, щоб враховувались інтереси всіх заінтересованих в цьому суб'єктів тим самим зміцнюючи економіку нашої країни та добробут її громадян.

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Тернопільський національний економічний університет
Івано-франківський інститут менеджменту
Кафедра обліку та фінансів

Семенчук Наталія Юріївна

**МЕХАНІЗМ ОПОДАТКУВАННЯ ТОВАРІВ ПРИ
ПЕРЕМІЩЕННІ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН
УКРАЇНИ**

Спеціальність 8.03050801 – фінанси і кредит

Частина 2

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця А.1

Основні показники активності ЗЕД за 2008 рік

Назва показника	2007 рік	2008 рік	Зміни	
			+ , -	%
Товарообіг, млн. дол. США	110 099	148 668	+ 38 569	135
В т.ч.:				
- експорт	49 262	66 967	+ 17 705	136
- імпорт	60 837	81 701	+ 20 865	134
В т. ч. оподаткований:				
- МИТОМ	19 285	28 644	+ 9 359	збільшено у 1,5 рази
- акцизним збором	6 611	11 965	+ 5 354	збільшено у 1,8 разу
- ПДВ у грош. формі	38 933	73 606	+ 34 673	збільшено у 1,9 разу
Кількість суб'єктів, що здійснювали ЗЕД	34 320	36 421	+ 2 101	106
Оформлено вантажів, млн. тонн	484,3	427,6	- 56,6	88
з них:				
- експорт	145,5	149,8	+ 4,3	103
- імпорт	117,3	101,1	- 16,2	86
- транзит	221,4	176,7	- 44,7	80
Оформлено вантажних митних декларацій, тис. шт.	3 301,6	3 492,1	+ 190,5	106
з них:				
- експорт	742,0	687,3	- 54,8	93
- імпорт	1 135,9	1 263,8	+ 127,9	111
- транзит	481,5	502,9	+ 21,4	104
Надано свідоцтв на реєстрацію автотранспорту, номерних вузлів та агрегатів, тис. шт.	67,3	53,6	- 13,7	80
Прослідувало громадян через кордон, млн. осіб	84,0	87,6	+ 3,5	104
з них:				
- з декларуванням	13,7	11,4	- 2,2	84
Пропущено транспортних засобів, млн. шт.	23,7	23,3	- 0,4	98

Таблиця А.2

**Основні показники діяльності Держмитслужби по наповненню
Держбюджету за 2008 рік**

Назва показника	2007 рік	2008 рік	Зміни	
			+, -	%
Перераховано до Держбюджету, млн. грн.	54 119,5	96 047,2	+ 41 927,7	збільшено у 1,8 разу
з них:				
- податку на додану вартість	41 699,8	80 978,7	+ 39 278,9	збільшено у 1,9 разу
- акцизного збору	1 332,1	2 209,7	+ 877,6	збільшено у 1,7 разу
- мита	9 880,5	12 124,6	+ 2 244,1	123
- митних зборів	1 069,2	500,0	- 569,2	зменшено у 2,1 разу
- єдиного збору	103,1	137,4	+ 34,3	133
з них:				
- в торговому обігу	51 355,6	93 472,7	+ 42 117,1	збільшено у 1,8 разу
- в неторговому обігу	1 556,8	1 839,4	+ 282,6	118
Середньоденне перерахування платежів, млн. грн.	217,3	381,1	+ 163,8	збільшено у 1,8 разу
Умовні нарахування платежів, млн. грн.	10 630,3	11 668,9	+ 1 038,6	110
з них:				
- податку на додану вартість	5 069,3	6 972,6	+ 1 903,3	138
- акцизного збору	46,7	38,5	- 8,2	84
- ввізного мита	5 483,9	4 637,3	- 846,6	85
- вивізного мита	28,0	20,1	- 7,9	зменшено у 1,4 разу
- митних зборів	2,4	0,4	- 2,6	зменшено у 6 раз
з них:				
- по угодам про вільну торгівлю	5 025,3	4 037,3	- 988,0	80
- лікарські товари	2 678,0	3 645,8	+ 967,8	136
- при тимчасовому ввезенні та лізингу	2 232,8	3 219,8	+ 987	144
Надходження від коригування заявленої митної вартості товарів, млн. грн.	1 318,6	3 349,4	+ 2 030,8	збільшено у 2,5 раз
Надходження від контролю кодування товарів, млн. грн.	106,0	153,4	+ 47,4	збільшено у 1,5 рази
Надходження від перевірки країни походження товарів, млн. грн.	11,6	42,7	+ 31,2	збільшено у 3,3 разу

ДОДАТОК Б

Таблиця Б.1

Моніторинг надходжень до Державного бюджету України митних платежів в 2008 році

Назва платежу	призначено на січень-жовтень 2008 року	Призначено на звітну дату	Фактичні надходження	Фактичні надходження за відповідний період 2007 р.	% виконання	Відхилення
1	2	3	4	5	4/3	4-3
Разом по митних платежах						
Податок на додану вартість з ввезених в Україну товарів	1 047 516,1	1 047 516,1	1 172 801,4	671 026,8	112,0	125 285,3
Акцизний збір із ввезених на територію України товарів (крім акцизного збору із ввезених в Україну нафтопродуктів і транспортних засобів)	30 310,0	30 310,0	14 581,8	24 221,8	48,1	-15 728,2
Ввізне мито (без ввізного мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них)	287 320,0	287 320,0	274 487,2	226 349,6	95,5	-12 832,8
Вивізне мито	183,0	183,0	292,5	141,0	159,8	109,5
Плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів	1 683,0	1 683,0	1 186,9	0,0	70,5	-496,1
Митні збори	14 005,0	14 005,0	9 944,4	18 037,2	71,0	-4 060,6
Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	14 245,0	14 245,0	12 992,0	10 775,9	91,2	-1 253,0
Разом	1 395 262,1	1 395 262,1	1 486 286,1	950 552,3	106,5	91 024,0
<i>в тому числі, по платежах, які відраховуються у дотацію вирівнювання</i>	<i>1 379 574,1</i>	<i>1 379 574,1</i>	<i>1 475 154,8</i>	<i>932 515,1</i>	<i>106,9</i>	<i>95 580,7</i>

Таблиця Б.2

Моніторинг надходжень до Державного бюджету України митних платежів в 2009р

Назва платежу	призначено на січень-листопад 2009 року	Призначено на звітну дату	Фактичні надходження	Фактичні надходження за відповідний період 2008 р.	% виконання	Відхилення
1	2	3	4	5	4/3	4-3
Разом по митних платежах						
Податок на додану вартість з ввезених в Україну товарів	1 039 674,0	1 039 674,0	513 334,8	1 230 596,9	49,4	-526 339,2
Акцизний збір із ввезених на територію України товарів (крім акцизного збору із ввезених в Україну нафтопродуктів і транспортних засобів)	63 875,0	63 875,0	9 338,1	15 647,8	14,6	-54 536,9
Ввізне мито (без ввізного мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них)	234 484,0	234 484,0	106 650,9	286 297,9	45,5	-127 833,1
Вивізне мито	449,0	449,0	754,0	303,9	167,9	305,0
Плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів	3 128,0	3 128,0	1 366,3	1 328,1	43,7	-1 761,7
Митні збори	0,0	0,0	3,8	9 945,6		3,8
Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	16 317,0	16 317,0	15 344,8	14 034,8	94,0	-972,2
Разом	1 357 927,0	1 357 927,0	646 792,7	1 558 155,0	47,6	-711 134,3
<i>в тому числі, по платежах, які відраховуються у дотацію вирівнювання</i>	<i>1 354 799,0</i>	<i>1 354 799,0</i>	<i>645 422,6</i>	<i>1 531 233,5</i>	<i>47,6</i>	<i>-709 376,4</i>

Таблиця Б.3

Моніторинг надходжень до Державного бюджету України митних платежів за 4 місяці 2010 року

Назва платежу	призначено на січень-квітень 2010 року	Призначено на звітну дату	Фактичні надходження	Фактичні надходження за відповідний період 2009 р.	% виконання	Відхилення
1	2	3	4	5	4/3	4-3
Разом по митних платежах						
Податок на додану вартість з ввезених в Україну товарів	233 357,0	233 357,0	189 760,3	192 158,1	81,3	-43 596,7
Акцизний збір із ввезених на територію України товарів (крім акцизного збору із ввезених в Україну нафтопродуктів і транспортних засобів)	6 668,0	6 668,0	1 672,9	920,1	25,1	-4 995,1
Ввізне мито (без ввізного мита на нафтопродукти, транспортні засоби та шини до них)	40 805,0	40 805,0	45 815,6	33 837,8	112,3	5 010,6
Вивізне мито	114,0	114,0	213,3	157,3	187,1	99,3
Плата за митне оформлення товарів і транспортних засобів поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для митних органів	461,0	461,0	538,6	450,9	116,8	77,6
Митні збори	0,0	0,0	0,0	0,3		0,0
Єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України	4 859,0	4 859,0	5 653,9	4 553,6	116,4	794,9
Разом	286 264,0	286 264,0	243 654,6	232 078,1	85,1	-42 609,4
<i>в тому числі, по платежах, які відраховуються у дотацію вирівнювання</i>	285 803,0	285 803,0	243 116,0	230 706,8	85,1	-42 687,0

ДОДАТОК В

Таблиця В.1

Кількість ВМД, оформлених підрозділами Тернопільської митниці

	2008					2009					Різниця			
	ВМО №1	м/п Чортків	ВМО №2	ВМО №3	Всього	ВМО №1	м/п Чортків	ВМО №2	ВМО №3	Всього	ВМО №1	м/п Чортків	ВМО №3	
Січень	515	110	82	75	782	415	60	83	48	606	-100	-50	1	-27
Лютий	915	177	139	157	1388	446	91	104	68	709	-469	-86	-35	-89
Березень	922	170	135	181	1408	668	106	134	54	962	-254	-64	-1	-127
I квартал	2352	457	356	413	3578	1529	257	321	170	2277	-823	-200	-35	-243
Квітень	840	186	137	137	1300	643	135	92	72	942	-197	-51	-45	-65
Травень	1045	137	143	127	1452	632	112	124	86	954	-413	-25	-19	-41
Червень	1019	147	124	121	1411	699	95	133	91	1018	-320	-52	9	-30
II квартал	2904	470	404	385	4163	1974	342	349	249	2914	-930	-128	-55	-136
I півріччя	5256	927	760	798	7741	3503	599	670	419	5191	-1753	-328	-90	-379
Липень	1166	146	134	240	1686	801	142	146	93	1182	-365	-4	12	-147
Серпень	1077	166	161	233	1637	710	138	222	92	1162	-367	-28	61	-141
Вересень	1222	259	220	247	1948	777	202	260	96	1335	-445	-57	40	-151
III квартал	3465	571	515	720	5271	2288	482	628	281	3679	-1177	-89	113	-439
9 місяців	8721	1498	1275	1518	13012	5791	1081	1298	700	8870	-2930	-417	23	-818
Жовтень	1109	219	216	313	1857	790	192	223	99	1304	-319	-27	7	-214
Листопад	927	144	138	247	1456	790	204	219	109	1322	-137	60	81	-138
Грудень	816	151	132	159	1258	858	203	228	125	1414	42	52	96	-34
IV квартал	2852	514	486	719	4571	2438	599	670	333	4040	-414	85	184	-386
II півріччя	6317	1085	1001	1439	9842	4726	1081	1298	614	7719	-1591	-4	297	-825
Рік	11573	2012	1761	2237	17583	8229	1680	1968	1033	12910	-3344	-332	207	-1204

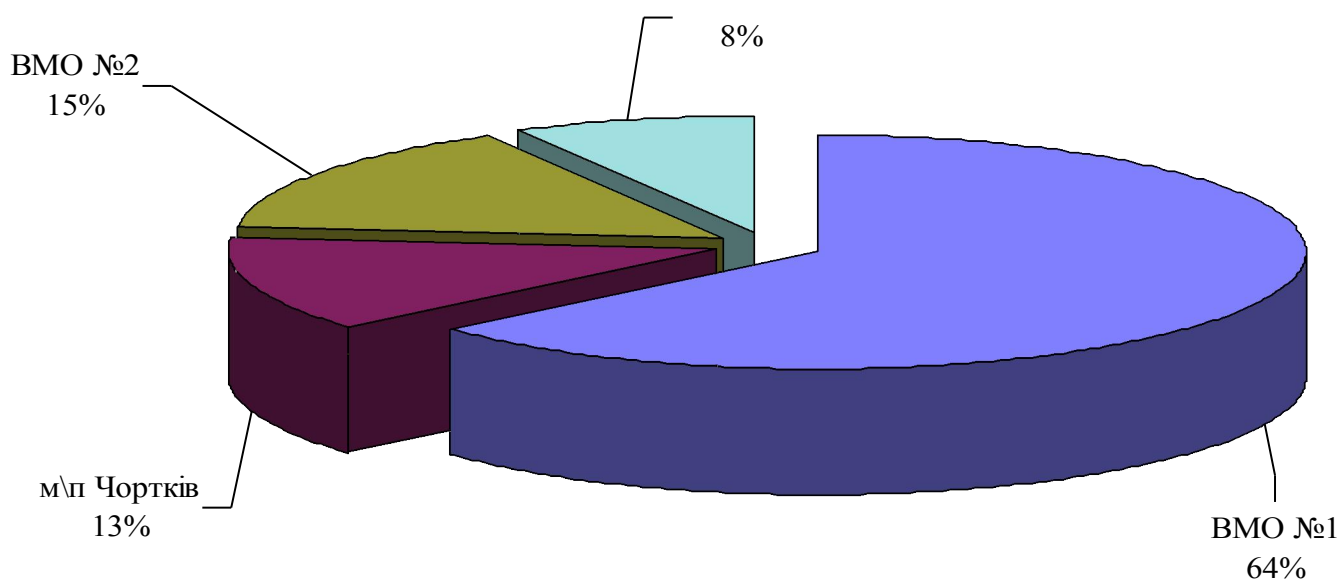

Рис. В.1. Часки підрозділів у загальній кількості ВМД, оформлених протягом 2009р

Таблиця В.2

Оформлено вантажів (тис. тонн)

	2008				2009				%			
	ЕК	ІМ	ТР	Всього	ЕК	ІМ	ТР	Всього	ЕК	ІМ	ТР	Всього
Січень	17,50	7,54	0,00	25,04	6,13	3,47	0,00	9,59	-65,0	-54,0	0	-61,7
Лютий	25,51	10,77	0,03	36,31	8,70	5,32	0,00	14,02	-65,9	-50,6	-97	-61,4
Березень	29,88	13,80	0,18	43,85	18,67	6,71	0,00	25,38	-37,5	-51,3	-100	-42,1
I квартал	72,89	32,10	0,20	105,19	33,50	15,50	0,00	49,00	-54,0	-51,7	-100	-53,4
Квітень	29,50	10,31	0,00	39,81	18,21	6,36	0,00	24,57	-38,3	-38,3	-100	-38,3
Травень	29,11	13,59	0,02	42,72	17,35	7,68	0,00	25,03	-40,4	-43,5	-100	-41,4
Червень	24,49	10,97	0,00	35,46	18,59	6,38	0,00	24,98	-24,1	-41,8	300	-29,6
II квартал	83,10	34,87	0,02	117,99	54,15	20,43	0,00	74,58	-34,8	-41,4	-89	-36,8
I півріччя	155,99	66,97	0,22	223,18	87,65	35,92	0,00	123,57	-43,8	-46,4	-99	-44,6
Липень	20,92	16,14	0,00	37,06	19,43	7,13	0,00	26,56	-7,1	-55,8	24142	-28,3
Серпень	33,46	14,92	0,00	48,38	39,11	7,07	0,00	46,19	16,9	-52,6	1624	-4,5
Вересень	59,23	16,20	0,00	75,43	37,69	6,96	0,00	44,65	-36,4	-57,0	0	-40,8
III квартал	113,61	47,26	0,00	160,86	96,23	21,17	0,00	117,40	-15,3	-55,2	2374	-27,0
9 місяців	269,60	114,22	0,22	384,04	183,88	57,09	0,01	240,97	-31,8	-50,0	-96	-37,3
Жовтень	50,78	14,08	0,01	64,87	28,99	6,30	0,00	35,30	-42,9	-55,2	-97	-45,6
Листопад	36,25	12,13	0,03	48,41	36,54	6,74	0,00	43,28	0,8	-44,4	-100	-10,6
Грудень	19,11	8,17	0,03	27,31	26,97	8,70	0,00	35,67	41,1	6,5	-100	30,6
VI квартал	106,14	34,38	0,06	140,58	92,50	21,75	0,00	114,25	-12,8	-36,8	-100	-18,7
II півріччя	219,74	81,64	0,06	301,44	188,73	42,91	0,01	231,65	-14,1	-47,4	-92	-23,2
Рік	375,73	148,60	0,29	524,62	276,38	78,83	0,01	355,22	-26,4	-47,0	-97	-32,3

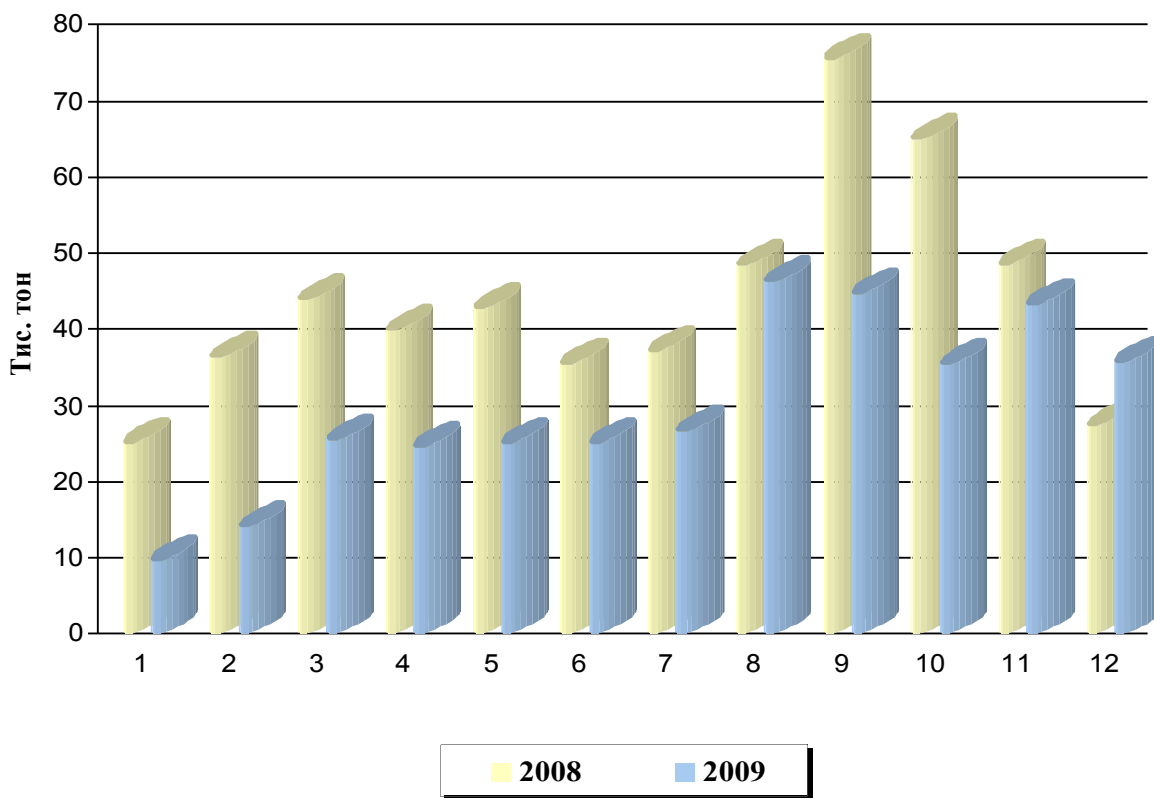

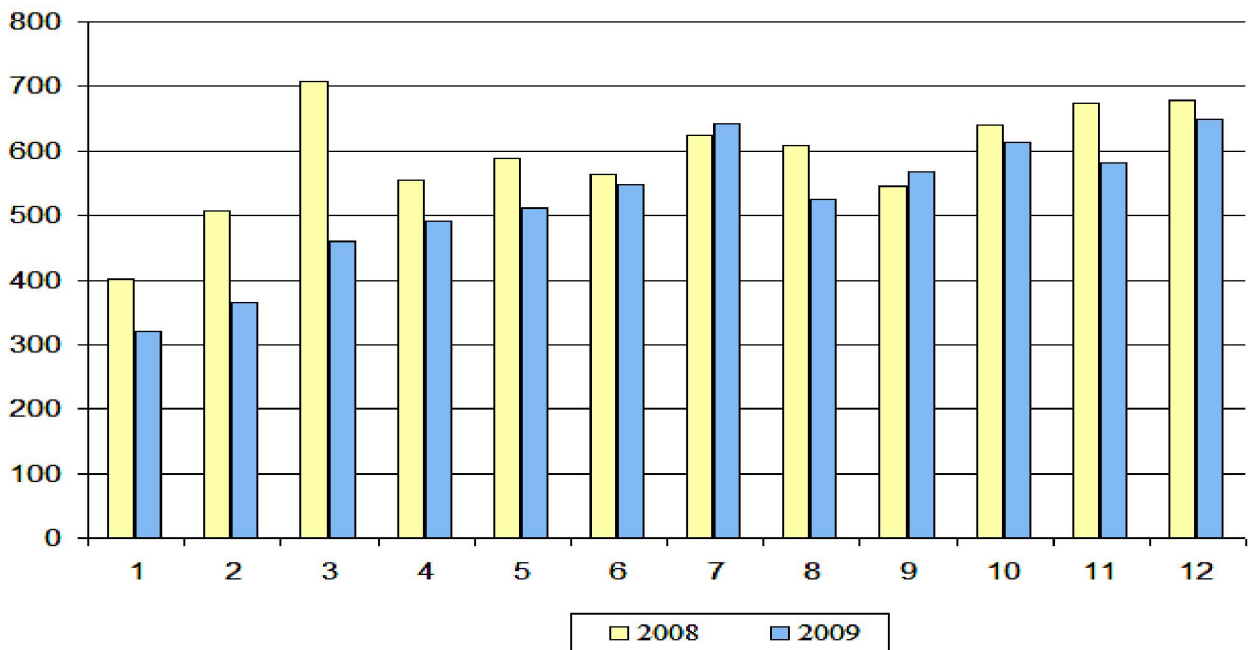
Рис. В.2. Оформлення вантажів, тис. тонн

таблиця В.3

Кількість оформлених попередніх декларацій (ПД) та попередніх повідомлень (ПП)

2008	2009	%
------	------	---

	ПД	ПП	Всього	ПД	ПП	Всього	ПД	ПП	Всього
Січень	121	281	402	127	194	321	5	-31	-20
Лютий	132	376	508	147	219	366	11	-42	-28
Березень	226	481	707	212	248	460	-6	-48	-35
I квартал	479	1138	1617	486	661	1147	1	-42	-29
Квітень	117	437	554	212	279	491	81	-36	-11
Травень	119	470	589	212	299	511	78	-36	-13
Червень	117	446	563	198	350	548	69	-22	-3
II квартал	353	1353	1706	622	928	1550	76	-31	-9
I-е півріччя	832	2491	3323	1108	1589	2697	33	-36	-19
Липень	136	488	624	236	406	642	74	-17	3
Серпень	128	481	609	193	332	525	51	-31	-14
Вересень	134	411	545	191	377	568	43	-8	4
III квартал	398	1380	1778	620	1115	1735	56	-19	-2
9 місяців	1230	3871	5101	1728	2704	4432	40	-30	-13
Жовтень	132	508	640	208	404	612	58	-20	-4
Листопад	169	505	674	212	369	581	25	-27	-14
Грудень	208	470	678	240	410	650	15	-13	-4
IV квартал	509	1483	1992	660	1183	1843	30	-20	-7
II півріччя	1169	3755	4924	1664	3007	4671	42	-20	-5
Рік	1739	5354	7093	2388	3887	6275	37	-27	-12

Оформлено транспортних засобів

	2008	2009	Різниця	%
Січень	686	525	-161	-23
Лютий	824	703	-121	-15
Березень	1106	556	-550	-50
I квартал	2616	1784	-832	-32
Квітень	908	929	21	2
Травень	1083	979	-104	-10
Червень	1033	1074	41	4
II квартал	3024	2982	-42	-1
I півріччя	5640	4766	-874	-15
Липень	1102	1264	162	15
Серпень	995	1372	377	38
Вересень	1083	1493	410	38
III квартал	3180	4129	949	30
9 місяців	8820	8895	75	1
Жовтень	1392	1289	-103	-7
Листопад	1448	1478	30	2
Грудень	1329	1346	17	1
IV квартал	4169	4113	-56	-1
II півріччя	7349	8242	893	12
Рік	12989	13008	19	0

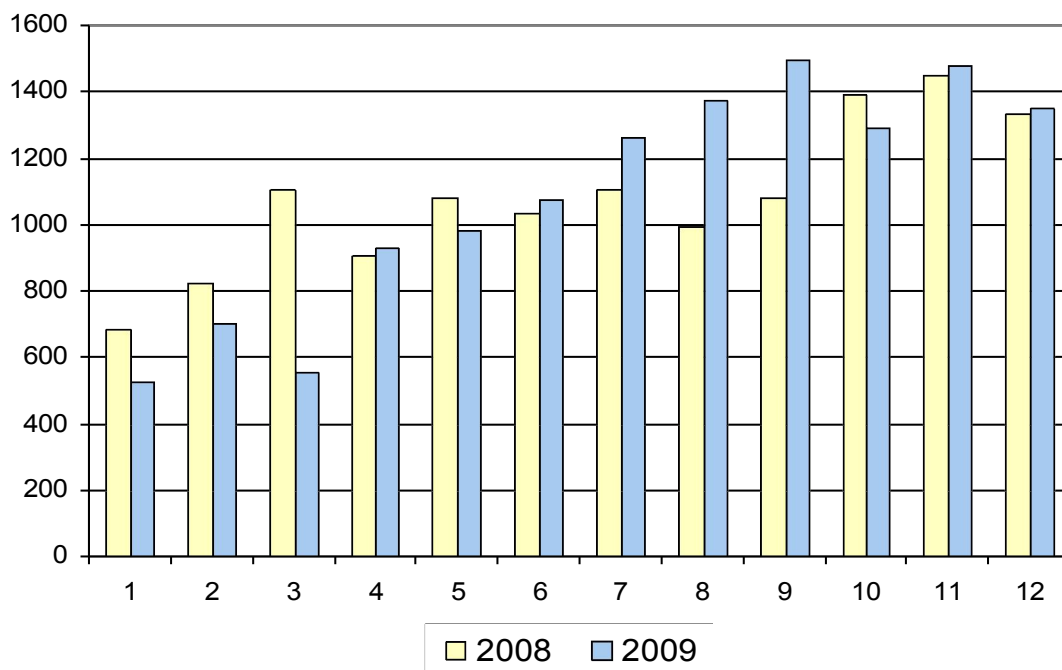

Рис. В.4. Оформлено транспортних засобів

**Видано посвідчень на реєстрацію
транспортних засобів в органах ДАІ**

	2008	2009	Різниця	%
Січень	80	118	38	48
Лютий	158	27	-131	-83
Березень	172	32	-140	-81
I квартал	410	177	-233	-57
Квітень	178	46	-132	-74
Травень	168	53	-115	-68
Червень	187	43	-144	-77
II квартал	533	142	-391	-73
I півріччя	943	319	-624	-66
Липень	180	54	-126	-70
Серпень	204	60	-144	-71
Вересень	205	49	-156	-76
III квартал	589	163	-426	-72
За 9 місяців	1532	482	-1050	-69
Жовтень	223	46	-177	-79
Листопад	226	63	-163	-72
Грудень	265	63	-202	-76
IV квартал	714	172	-542	-76
II півріччя	1303	335	-968	-74
Рік	2246	654	-1592	-71

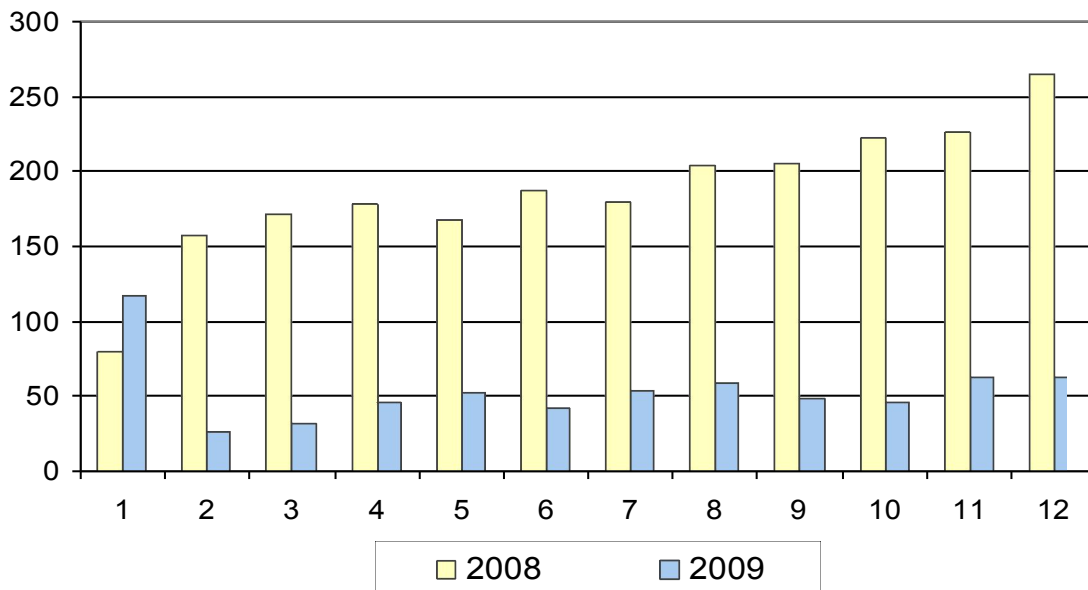

Рис. В.5. Видано посвідчень на реєстрацію транспортних засобів в органах ДАІ

Перераховано в Держбюджет всього (грн)

	2008	2009	Різниця	Різниця в %
Січень	11 770 356,47	17 294 990,52	5 524 634,05	47
Лютий	25 053 375,99	15 166 439,17	-9 886 936,82	-39
Березень	27 553 201,00	29 417 337,31	1 864 136,31	7
I квартал	64 376 933,46	61 878 767,00	-2 498 166,46	-4
Квітень	28 983 929,32	28 610 400,30	-373 529,02	-1
Травень	29 995 740,73	26 798 002,66	-3 197 738,07	-11
Червень	29 179 239,08	25 847 898,49	-3 331 340,59	-11
II квартал	88 158 909,13	81 256 301,45	-6 902 607,68	-8
I півріччя	152 535 842,59	143 135 068,45	-9 400 774,14	-6
Липень	55 494 159,65	34 654 340,36	-20 839 819,29	-38
Серпень	42 278 314,48	37 617 759,27	-4 660 555,21	-11
Вересень	56 531 261,49	38 103 957,91	-18 427 303,58	-33
III квартал	154 303 735,62	110 376 057,54	-43 927 678,08	-28
За 9 місяців	306 839 578,21	253 511 125,99	-53 328 452,22	-17
Жовтень	41 329 962,64	21 243 943,80	-20 086 018,84	-49
Листопад	39 492 118,67	25 873 235,43	-13 618 883,24	-34
Грудень	43 544 162,69	28 284 474,10	-15 259 688,59	-35
IV квартал	124 366 244,00	75 401 653,33	-48 964 590,67	-39
II півріччя	278 669 979,62	185 777 710,87	-92 892 268,75	-33
Рік	431 205 822,21	328 912 779,32	-102 293 042,89	-24

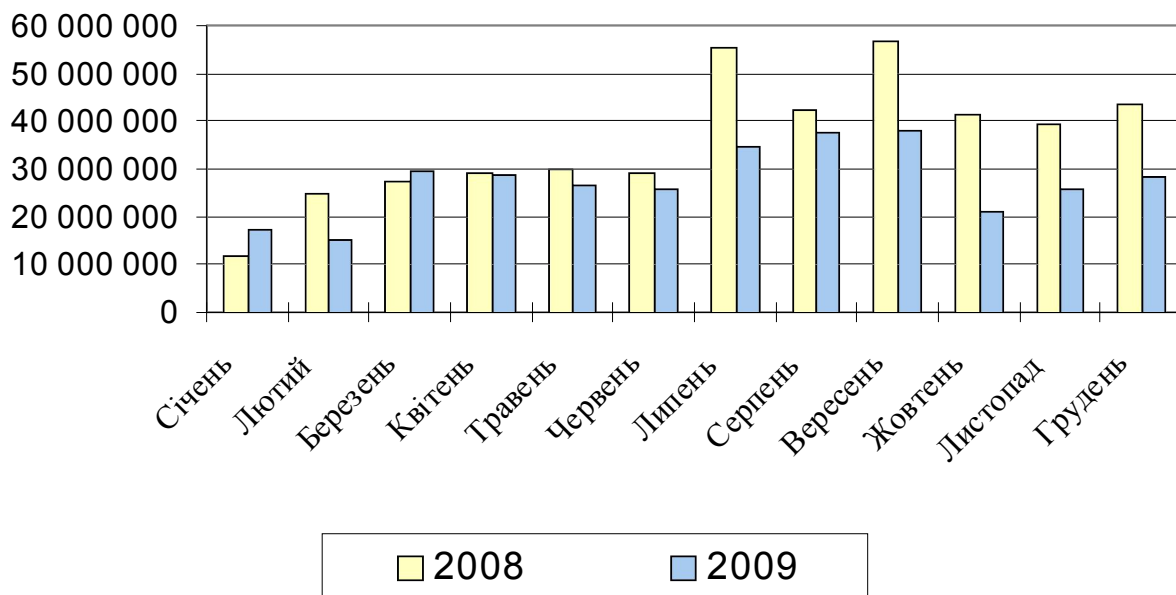

Рис. В.6. Перераховано в Державний бюджет всього (грн)

Перераховано в Держбюджет, торговий обіг (грн.)

	2008	2009	Різниця	Різниця в %
Січень	11 747 448,10	16 757 101,84	5 009 653,74	43
Лютий	25 009 911,08	14 708 470,91	-10 301 440,17	-41
Березень	27 489 605,83	28 707 178,13	1 217 572,30	4
I квартал	64 246 965,01	60 172 750,88	-4 074 214,13	-6
Квітень	28 952 925,89	27 919 034,42	-1 033 891,47	-4
Травень	29 941 078,39	25 835 473,32	-4 105 605,07	-14
Червень	29 170 121,92	25 252 690,50	-3 917 431,42	-13
II квартал	88 064 126,20	79 007 198,24	-9 056 927,96	-10
I півріччя	152 311 091,21	139 179 949,12	-13 131 142,09	-9
Липень	53 533 423,60	33 969 843,86	-19 563 579,74	-37
Серпень	40 478 173,96	36 687 127,03	-3 791 046,93	-9
Вересень	54 858 979,20	37 227 123,57	-17 631 855,63	-32
III квартал	148 870 576,76	107 884 094,46	-40 986 482,30	-28
За 9 місяців	301 181 667,97	247 064 043,58	-54 117 624,39	-18
Жовтень	38 776 346,58	20 486 278,76	-18 290 067,82	-47
Листопад	37 629 004,91	24 156 232,31	-13 472 772,60	-36
Грудень	41 579 144,23	27 327 408,79	-14 251 735,44	-34
IV квартал	117 984 495,72	71 969 919,86	-46 014 575,86	-39
II півріччя	266 855 072,48	179 854 014,32	-87 001 058,16	-33
Рік	419 166 163,69	319 033 963,44	-100 132 200,25	-24

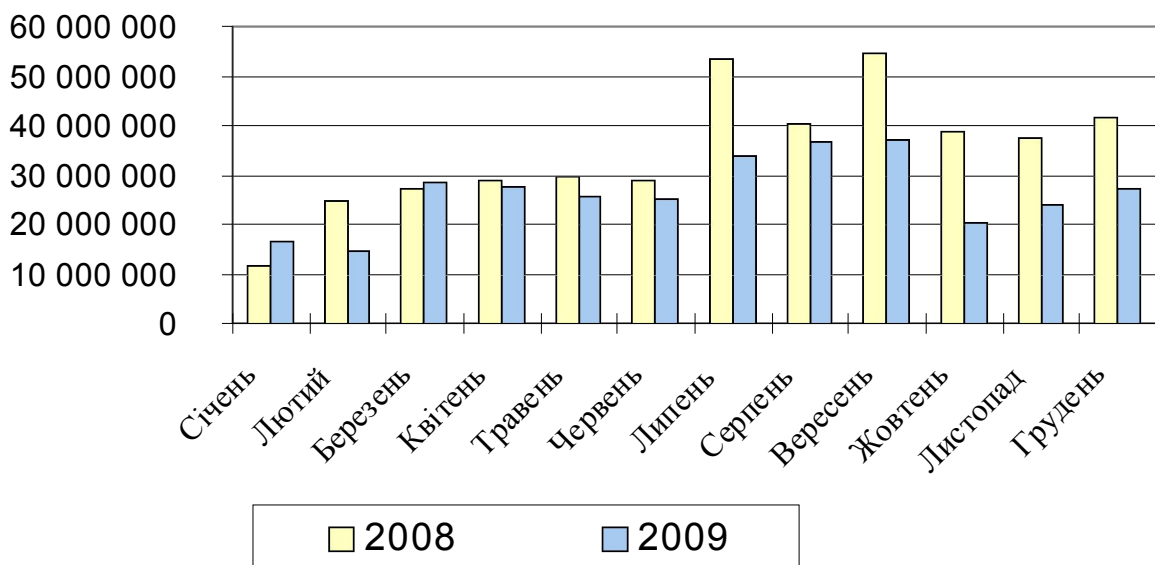

Рис. В.7. Перераховано в Держбюджет, торговий обіг (грн)

Перераховано в Держбюджет, неторговий обіг (грн.)

	2008	2009	Різниця	Різниця в %
Січень	8 660,75	512 907,03	504 246,28	5822
Лютий	27 397,98	457 390,26	429 992,28	1569
Березень	22 313,88	608 970,68	586 656,80	2629
I квартал	58 372,61	1 579 267,97	1 520 895,36	2605
Квітень	18 287,50	440 017,60	421 730,10	2306
Травень	14 218,76	950 315,91	936 097,15	6584
Червень	1 056,58	586 133,67	585 077,09	55375
II квартал	33 562,84	1 976 467,18	1 942 904,34	5789
I півріччя	91 935,45	3 555 735,15	3 463 799,70	3768
Липень	1 951 890,39	671 869,06	-1 280 021,33	-66
Серпень	1 791 138,31	912 768,07	-878 370,24	-49
Вересень	1 665 803,00	854 233,85	-811 569,15	-49
III квартал	5 408 831,70	2 438 870,98	-2 969 960,72	-55
За 9 місяців	5 500 767,15	5 994 606,13	493 838,98	9
Жовтень	2 488 758,02	23 150,42	-2 465 607,60	-99
Листопад	1 804 383,10	73 417,98	-1 730 965,12	-96
Грудень	1 928 194,03	952 314,44	-975 879,59	-51
IV квартал	6 221 335,15	1 048 882,84	-5 172 452,31	-83
II півріччя	11 630 166,85	3 487 753,82	-8 142 413,03	-70
Рік	11 722 102,30	7 043 488,97	-4 678 613,33	-40

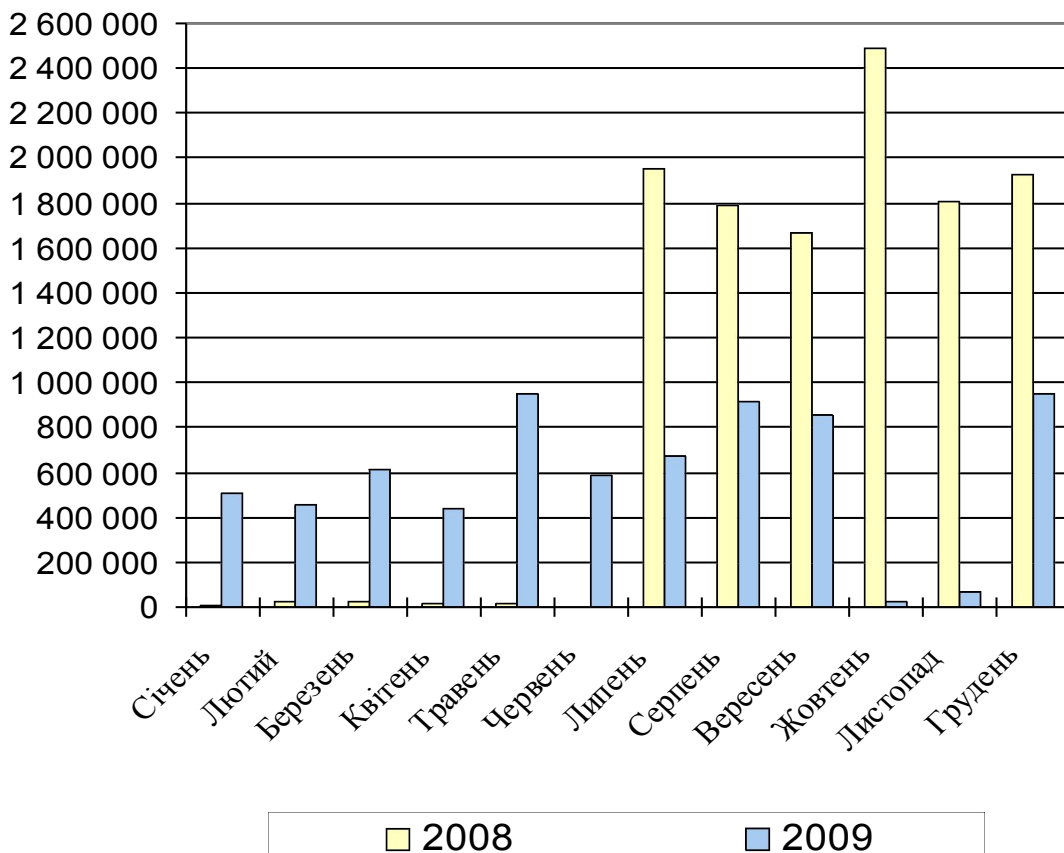

Рис. В.8. Перераховано в Держбюджет, неторговий обіг (грн)

Таблиця В.9

Заведено справ по ПМП та КБ

	2008				2009				Різниця			
	ПМП		КБ		ПМП		КБ		ПМП		КБ	
	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн
Січень	51	1500	0	0	15	24670	1	1123802	-36	23170	1	1123802
Лютий	11	23248	0	0	7	7141	0	0	-4	-16107	0	0
Березень	49	797192	1	789146	32	21577	0	0	-17	-775615	-1	-789146
I квартал	111	821940	1	789146	54	53388	1	1123802	-57	-768552	0	334 656
Квітень	58	0	0	0	24	263504	0	0	-34	263504	0	0
Травень	14	6557	0	0	3	0	1	227926	-11	-6557	1	227926
Червень	7	12 859	0	0	5	5365 770	0	0	-2	5352911	0	0
II квартал	79	19416	0	0	32	5629274	1	227926	-47	5609858	1	227 926
I півріччя	190	841356	1	789146	86	5682662	2	1351728	-104	4841 306	1	562 582
Липень	74	491 467	1	245675	23	0	0	0	-51	-491467	-1	-245675
Серпень	5	650	0	0	28	3480	0	0	23	2830	0	0
Вересень	25	11909	0	0	7	1400	0	0	-18	-10509	0	0
III квартал	104	504 026	1	245 675	58	4 880	0	0	-46	-499146	-1	-245675
Жовтень	28	38072	0	0	7	3100	0	0	-21	-34972	0	0
Листопад	15	50271	0	0	5	81237	0	0	-10	30966	0	0
Грудень	7	5268	0	0	4	0	0	0	-3	-5268	0	0
IV квартал	50	93 611	0	0	16	84 337	0	0	-34	-9 274	0	0
II півріччя	154	597 637	1	245 675	74	89 217	0	0	-80	-508420	-1	-245675
Рік	344	1438993	2	1034821	160	5771879	2	1351728	-184	4332886	0	316907

Таблиця В.10

Перераховано в Держбюджет, торговий обіг (грн.)

	2008	2009	Різниця	Різниця в %
Січень	11 747 448,10	16 757 101,84	5 009 653,74	43
Лютий	25 009 911,08	14 708 470,91	-10 301 440,17	-41
Березень	27 489 605,83	28 707 178,13	1 217 572,30	4
I квартал	64 246 965,01	60 172 750,88	-4 074 214,13	-6
Квітень	28 952 925,89	27 919 034,42	-1 033 891,47	-4
Травень	29 941 078,39	25 835 473,32	-4 105 605,07	-14
Червень	29 170 121,92	25 252 690,50	-3 917 431,42	-13
II квартал	88 064 126,20	79 007 198,24	-9 056 927,96	-10
I півріччя	152 311 091,21	139 179 949,12	-13 131 142,09	-9
Липень	53 533 423,60	33 969 843,86	-19 563 579,74	-37
Серпень	40 478 173,96	36 687 127,03	-3 791 046,93	-9
Вересень	54 858 979,20	37 227 123,57	-17 631 855,63	-32
III квартал	148 870 576,76	107 884 094,46	-40 986 482,30	-28
За 9 місяців	301 181 667,97	247 064 043,58	-54 117 624,39	-18
Жовтень	38 776 346,58	20 486 278,76	-18 290 067,82	-47
Листопад	37 629 004,91	24 156 232,31	-13 472 772,60	-36
Грудень	41 579 144,23	27 327 408,79	-14 251 735,44	-34
IV квартал	117 984 495,72	71 969 919,86	-46 014 575,86	-39
II півріччя	266 855 072,48	179 854 014,32	-87 001 058,16	-33
Рік	419 166 163,69	319 033 963,44	-100 132 200,25	-24

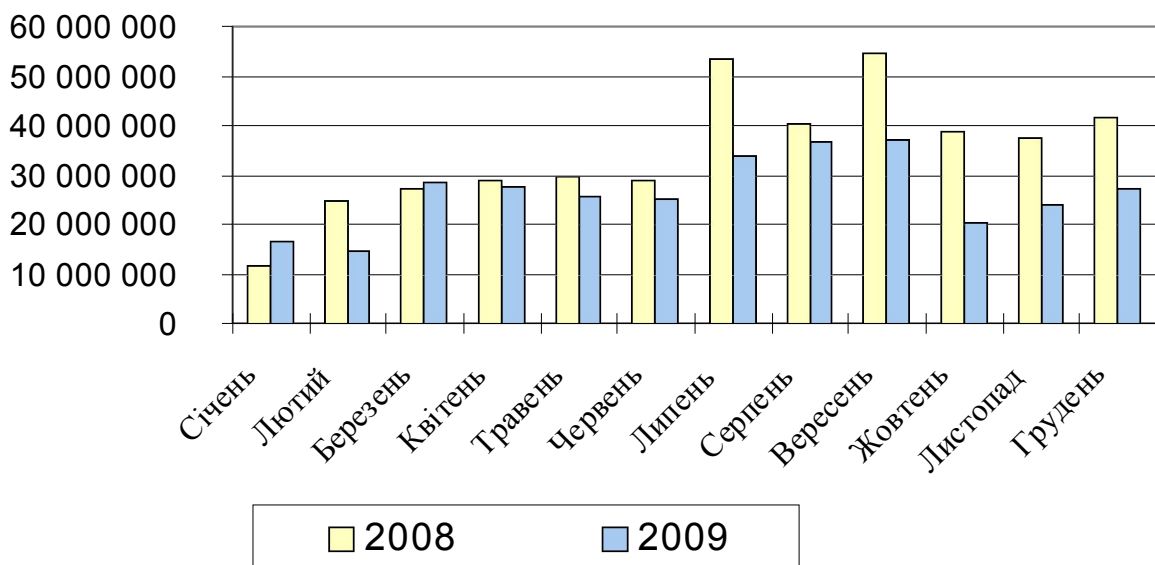

Рис. В.9. Перераховано в Держбюджет, торговий обіг (грн)

Перераховано в Держбюджет всього (грн)

	2008	2009	Різниця	Різниця в %
Січень	11 770 356,47	17 294 990,52	5 524 634,05	47
Лютий	25 053 375,99	15 166 439,17	-9 886 936,82	-39
Березень	27 553 201,00	29 417 337,31	1 864 136,31	7
I квартал	64 376 933,46	61 878 767,00	-2 498 166,46	-4
Квітень	28 983 929,32	28 610 400,30	-373 529,02	-1
Травень	29 995 740,73	26 798 002,66	-3 197 738,07	-11
Червень	29 179 239,08	25 847 898,49	-3 331 340,59	-11
II квартал	88 158 909,13	81 256 301,45	-6 902 607,68	-8
I півріччя	152 535 842,59	143 135 068,45	-9 400 774,14	-6
Липень	55 494 159,65	34 654 340,36	-20 839 819,29	-38
Серпень	42 278 314,48	37 617 759,27	-4 660 555,21	-11
Вересень	56 531 261,49	38 103 957,91	-18 427 303,58	-33
III квартал	154 303 735,62	110 376 057,54	-43 927 678,08	-28
За 9 місяців	306 839 578,21	253 511 125,99	-53 328 452,22	-17
Жовтень	41 329 962,64	21 243 943,80	-20 086 018,84	-49
Листопад	39 492 118,67	25 873 235,43	-13 618 883,24	-34
Грудень	43 544 162,69	28 284 474,10	-15 259 688,59	-35
IV квартал	124 366 244,00	75 401 653,33	-48 964 590,67	-39
II півріччя	278 669 979,62	185 777 710,87	-92 892 268,75	-33
Рік	431 205 822,21	328 912 779,32	-102 293 042,89	-24

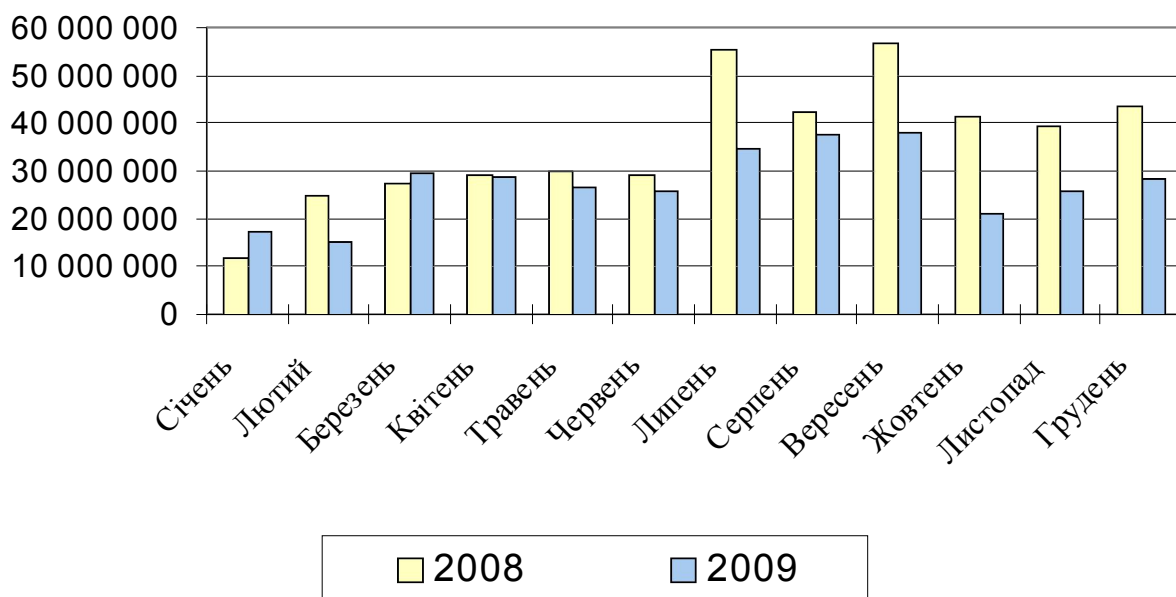

Рис. В.10. Перераховано в Держбюджет всього (грн)

Оформлено вантажів (тис. тонн)												
	2008				2009				%			
	ЕК	ІМ	ТР	Всього	ЕК	ІМ	ТР	Всього	ЕК	ІМ	ТР	Всього
Січень	17,50	7,54	0,00	25,04	6,13	3,47	0,00	9,59	-65,0	-54,0	0	-61,7
Лютий	25,51	10,77	0,03	36,31	8,70	5,32	0,00	14,02	-65,9	-50,6	-97	-61,4
Березень	29,88	13,80	0,18	43,85	18,67	6,71	0,00	25,38	-37,5	-51,3	-100	-42,1
I квартал	72,89	32,10	0,20	105,19	33,50	15,50	0,00	49,00	-54,0	-51,7	-100	-53,4
Квітень	29,50	10,31	0,00	39,81	18,21	6,36	0,00	24,57	-38,3	-38,3	-100	-38,3
Травень	29,11	13,59	0,02	42,72	17,35	7,68	0,00	25,03	-40,4	-43,5	-100	-41,4
Червень	24,49	10,97	0,00	35,46	18,59	6,38	0,00	24,98	-24,1	-41,8	300	-29,6
II квартал	83,10	34,87	0,02	117,99	54,15	20,43	0,00	74,58	-34,8	-41,4	-89	-36,8
I півріччя	155,99	66,97	0,22	223,18	87,65	35,92	0,00	123,57	-43,8	-46,4	-99	-44,6
Липень	20,92	16,14	0,00	37,06	19,43	7,13	0,00	26,56	-7,1	-55,8	24142	-28,3
Серпень	33,46	14,92	0,00	48,38	39,11	7,07	0,00	46,19	16,9	-52,6	1624	-4,5
Вересень	59,23	16,20	0,00	75,43	37,69	6,96	0,00	44,65	-36,4	-57,0	0	-40,8
III квартал	113,61	47,26	0,00	160,86	96,23	21,17	0,00	117,40	-15,3	-55,2	2374	-27,0
9 місяців	269,60	114,22	0,22	384,04	183,88	57,09	0,01	240,97	-31,8	-50,0	-96	-37,3
Жовтень	50,78	14,08	0,01	64,87	28,99	6,30	0,00	35,30	-42,9	-55,2	-97	-45,6
Листопад	36,25	12,13	0,03	48,41	36,54	6,74	0,00	43,28	0,8	-44,4	-100	-10,6
Грудень	19,11	8,17	0,03	27,31	26,97	8,70	0,00	35,67	41,1	6,5	-100	30,6
VI квартал	106,14	34,38	0,06	140,58	92,50	21,75	0,00	114,25	-12,8	-36,8	-100	-18,7
II півріччя	219,74	81,64	0,06	301,44	188,73	42,91	0,01	231,65	-14,1	-47,4	-92	-23,2
Рік	375,73	148,60	0,29	524,62	276,38	78,83	0,01	355,22	-26,4	-47,0	-97	-32,3

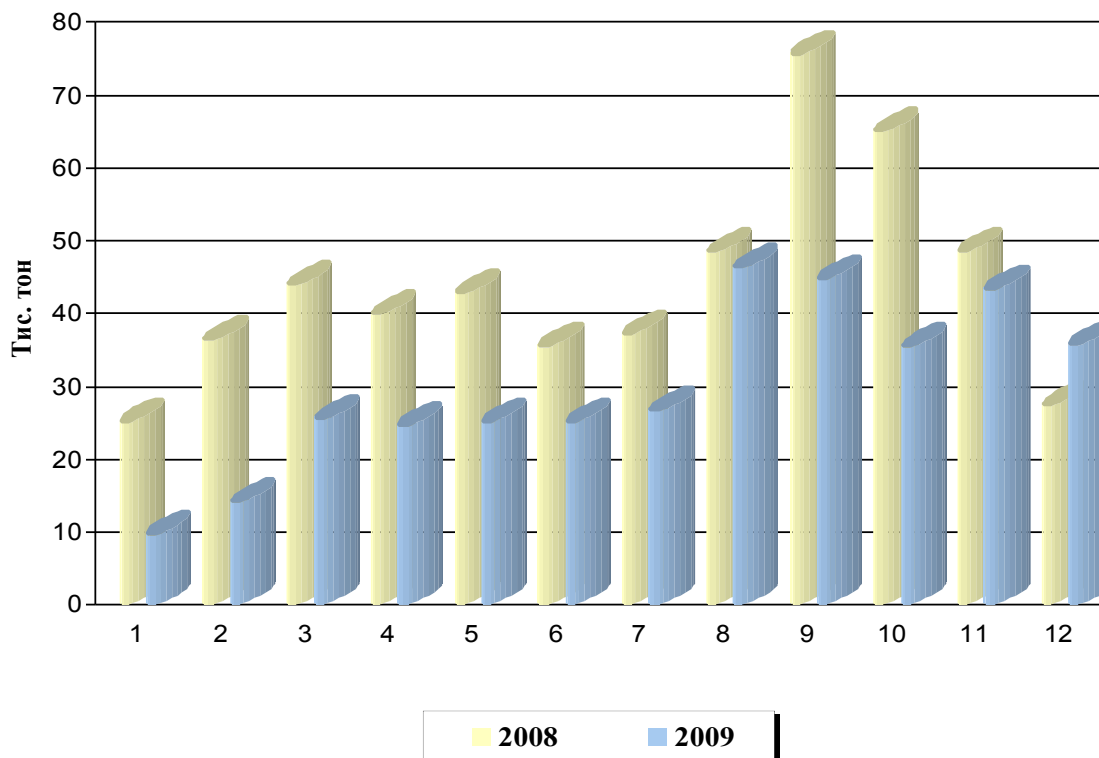

Рис. В.11. Оформлено вантажів (тис. тонн)

Дані по кількості оформлених ВМД за 2009 та 2010 роки

	2009				2010				%			
	ЕК	ІМ	Інші	Всього	ЕК	ІМ	Інші	Всього	ЕК	ІМ	Інші	Всього
Січень	198	342	66	606	275	381	160	816	39	11	142	35
Лютий	212	435	62	709	368	617	181	1166	74	42	192	64
Березень	315	550	97	962	454	742	192	1388	44	35	98	44
I квартал	725	1327	225	2277	1097	1740	533	3370	51	31	137	48
Квітень	318	537	87	942	448	594	149	1191	41	11	71	26
Травень	304	559	91	954								
Червень	310	601	107	1018								
II квартал	932	1697	285	2914				1191	-52	-65	-48	-59
I-е півріч.	1657	3024	510	5191								
Липень	365	692	125	1182								
Серпень	469	576	117	1162								
Вересень	543	656	136	1335								
III квартал	1377	1924	378	3679				0	-100	-100	-100	-100
9 місяців	3034	4948	888	8870								
Жовтень	521	640	143	1304								
Листопад	555	627	140	1322								
Грудень	483	794	137	1414								
IV квартал	1559	2061	420	4040				0	-100	-100	-100	-100
II-е півріч.	2936	3985	798	10216				0	-100	-100	-100	-100
Рік	4593	7009	1308	12910	1545	2334	682	4561	-66	-67	-48	-65

2000

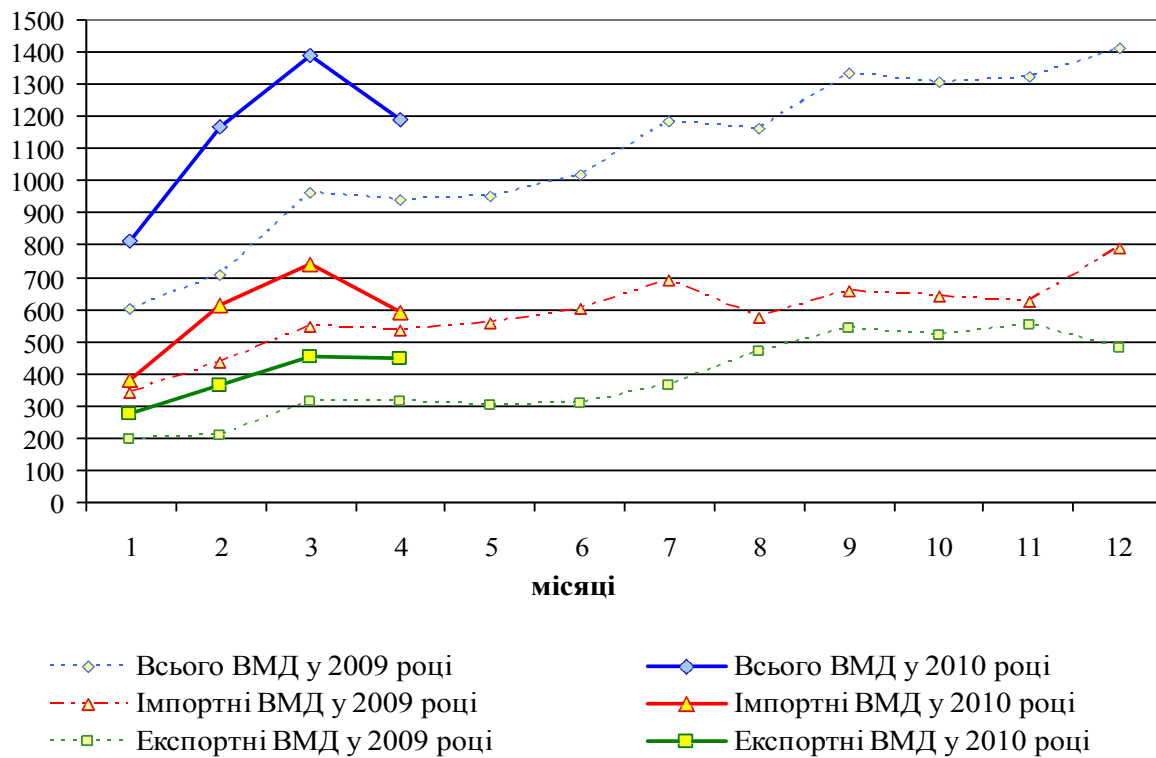

Рис. В.12. Дані про кількість оформлених ВМД за 2009 та 2010 роки

Кількість ВМД, оформлених підрозділами Тернопільської митниці

	2009					2010					Різниця			
	ВМО №1	м/п Чортків	ВМО №2	ВМО №3	Всього	ВМО №1	м/п Чортків	ВМО №2	ВМО №3	Всього	ВМО №1	м/п Чортків	ВМО №2	ВМО №3
Січень	415	60	83	48	606	535	97	129	55	816	120	37	46	7
Лютий	446	91	104	68	709	744	140	183	99	1166	298	49	79	31
Березень	668	106	134	54	962	821	194	211	162	1388	153	88	77	108
I квартал	1529	257	321	170	2277	2100	431	523	316	3370	571	174	202	146
Квітень	643	135	92	72	942	694	184	166	147	1191	51	49	74	75
Травень	632	112	124	86	954									
Червень	699	95	133	91	1018									
II квартал	1974	342	349	249	2914						-1280	-158	-183	-102
I півріччя	3503	599	670	419	5191									
Липень	801	142	146	93	1182									
Серпень	710	138	222	92	1162									
Вересень	777	202	260	96	1335									
III квартал	2288	482	628	281	3679						-2288	-482	-628	-281
9 місяців	5791	1081	1298	700	8870									
Жовтень	790	192	223	99	1304									
Листопад	790	204	219	109	1322									
Грудень	858	203	228	125	1414									
IV квартал	2438	599	670	333	4040						-2438	-599	-670	-333
II півріччя	4726	1081	1298	614	7719									
Рік	8229	1680	1968	1033	12910	2794	615	689	463	4561				

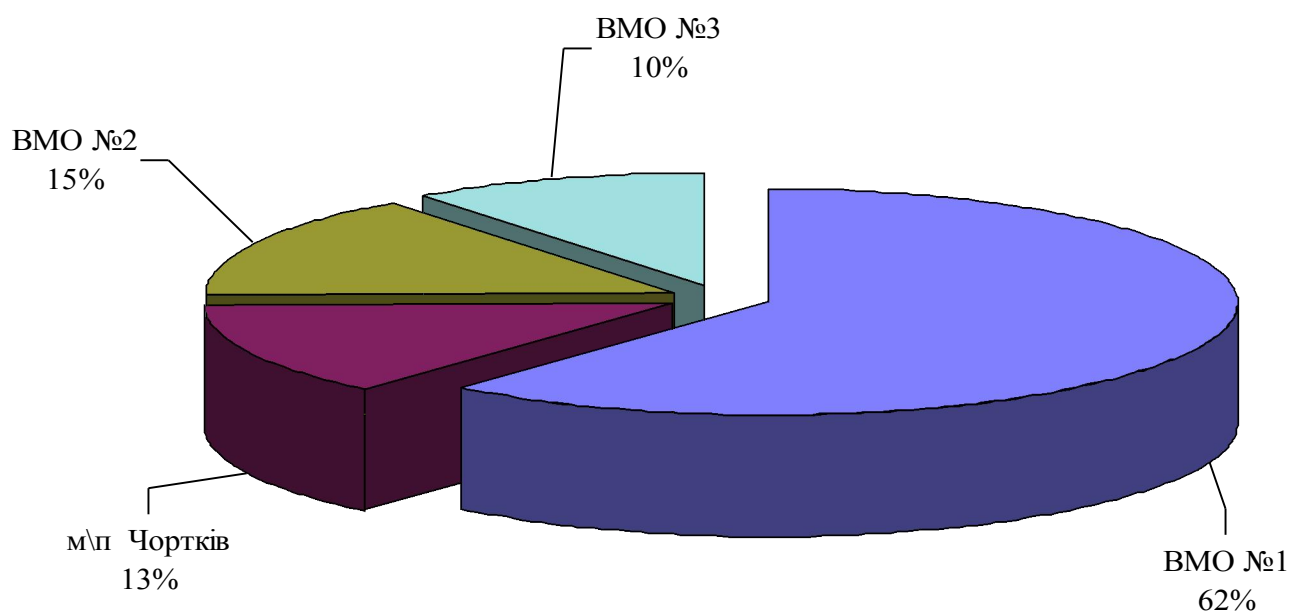

Рис. В. 13. Частки підрозділів у загальній кількості ВМД, оформлених протягом 2010 року

Оформлено вантажів (тис. тонн)												
	2009				2010				%			
	ЕК	ІМ	ТР	Всього	ЕК	ІМ	ТР	Всього	ЕК	ІМ	ТР	Всього
Січень	6,13	3,47	0,00	9,59	10,44	3,65	0,00	14,09	70,3	5,3	0	46,8
Лютий	8,70	5,32	0,00	14,02	10,50	5,76	0,02	16,29	20,7	8,4	2100	16,2
Березень	18,67	6,71	0,00	25,38	12,98	8,44	0,00	21,42	-30,5	25,7	0	-15,6
I квартал	33,50	15,50	0,00	49,00	33,92	17,85	0,02	51,79	1,3	15,2	2246	5,7
Квітень	18,21	6,36	0,00	24,57	14,77	5,28	0,01	20,06	-18,9	-17,0	0	-18,4
Травень	17,35	7,68	0,00	25,03								
Червень	18,59	6,38	0,00	24,98								
II квартал	54,15	20,43	0,00	74,58				20,06	-72,7	-74,1	189	-73,1
I півріччя	87,65	35,92	0,00	123,57								
Липень	19,43	7,13	0,00	26,56								
Серпень	39,11	7,07	0,00	46,19								
Вересень	37,69	6,96	0,00	44,65								
III квартал	96,23	21,17	0,00	117,40				0,00	-100,0	####	-100	-100,0
9 місяців	183,88	57,09	0,01	240,97								
Жовтень	28,99	6,30	0,00	35,30								
Листопад	36,54	6,74	0,00	43,28								
Грудень	26,97	8,70	0,00	35,67								
VI квартал	92,50	21,75	0,00	114,25				0,00	-100,0	####	-100	-100,0
II півріччя	188,73	42,91	0,01	231,65				0,00	-100,0	####	-100	-100,0
Рік	276,38	78,83	0,01	355,22	48,70	23,13	0,03	71,86	-82,4	-70,7	261	-79,8

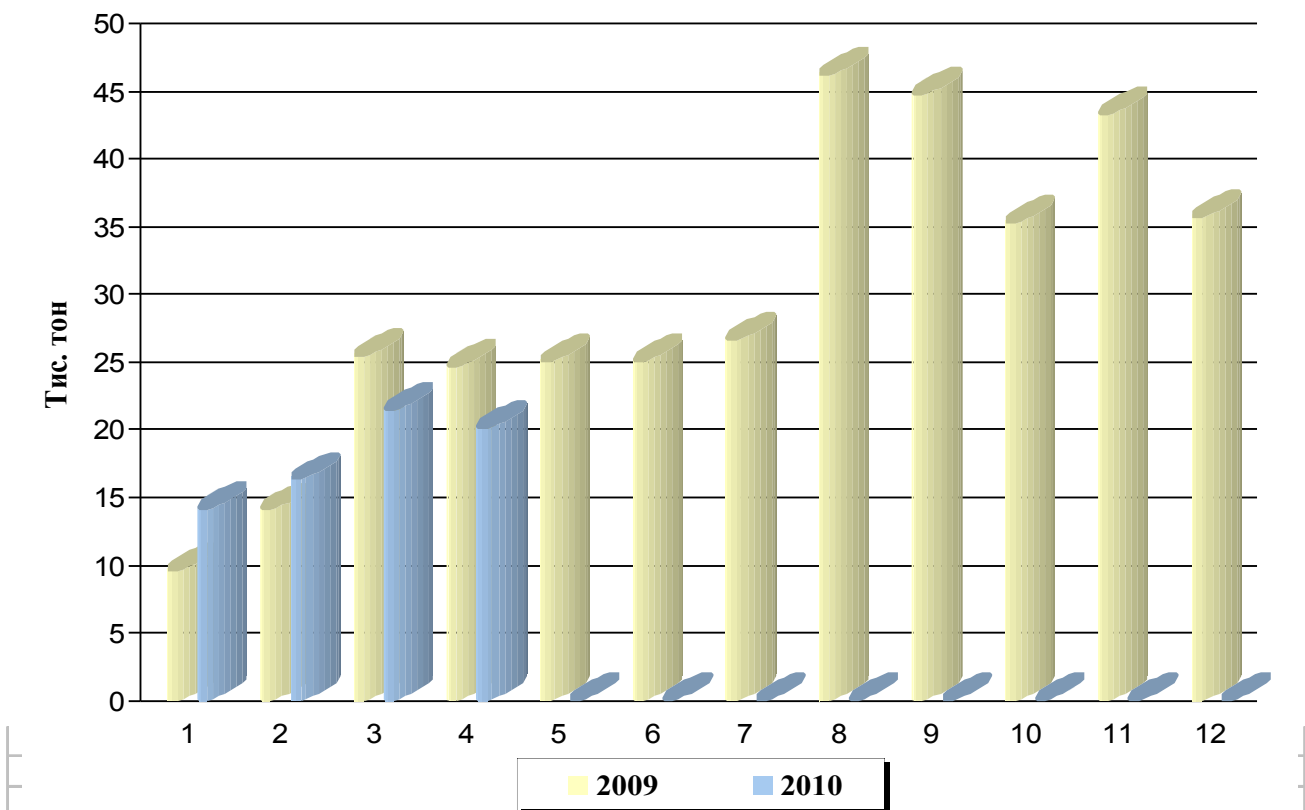

Рис. В.14. Оформлено вантажів (тис. тонн)

**Кількість оформлених попередніх декларацій (ПД) та
попередніх повідомлень (ПП)**

	2009			2010			%		
	ПД	ПП	Всього	ПД	ПП	Всього	ПД	ПП	Всього
Січень	127	194	321	138	286	424	9	47	32
Лютий	147	219	366	215	378	593	46	73	62
Березень	212	248	460	253	433	686	19	75	49
I квартал	486	661	1147	606	1097	1703	25	66	48
Квітень	212	279	491	231	325	556	9	16	13
Травень	212	299	511						
Червень	198	350	548						
II квартал	622	928	1550						
I-е півріччя	1108	1589	2697						
Липень	236	406	642						
Серпень	193	332	525						
Вересень	191	377	568						
III квартал	620	1115	1735						
9 місяців	1728	2704	4432						
Жовтень	208	404	612						
Листопад	212	369	581						
Грудень	240	410	650						
IV квартал	660	1183	1843						
II півріччя	1664	3007	4671						
Рік	2388	3887	6275	837	1422	2259	-65	-63	-64

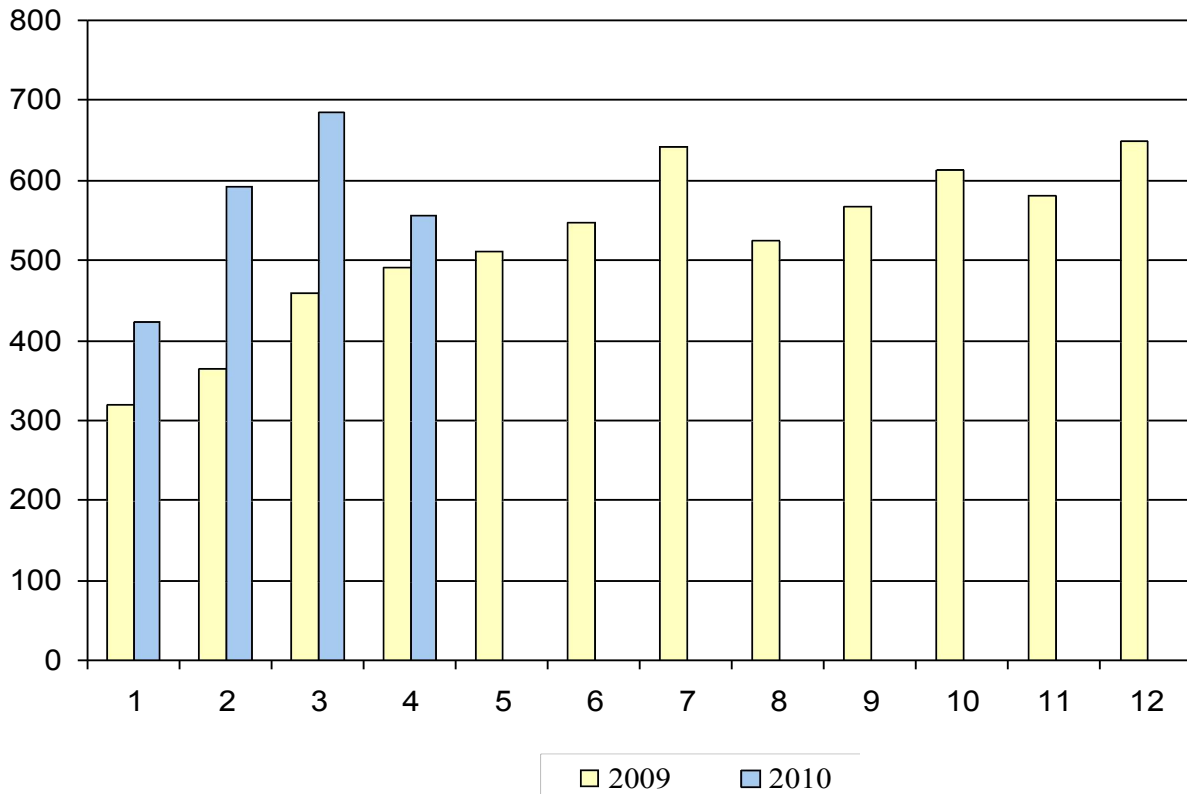

Рис. В.15. Кількість оформлених попередніх декларацій (ПД) та попередніх повідомлень (ПП)

Оформлено транспортних засобів

	2009	2010	Різниця	%
Січень	525	620	95	18
Лютий	703	887	184	26
Березень	556	1190	634	114
I квартал	1784	2697	913	51
Квітень	929	932	3	0
Травень	979			
Червень	1074			
II квартал	2982			
I півріччя	4766			
Липень	1264			
Серпень	1372			
Вересень	1493			
III квартал	4129			
9 місяців	8895			
Жовтень	1289			
Листопад	1478			
Грудень	1346			
IV квартал	4113			
II півріччя	8242			
Рік	13008	3629	-9379	-72

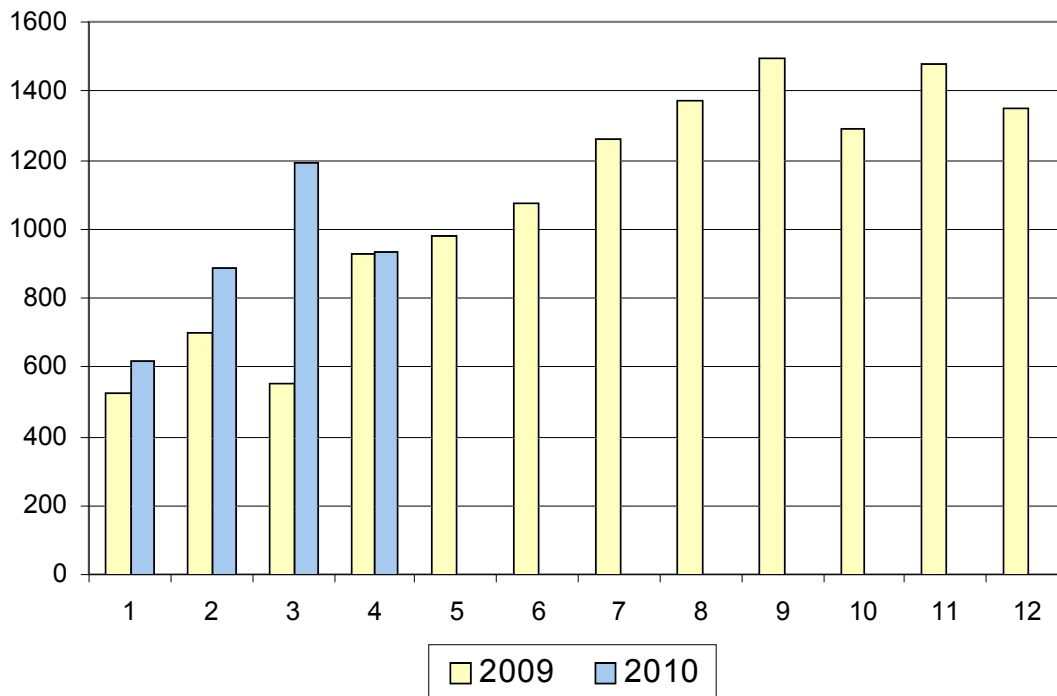

Рис. В.16. Оформлення транспортних засобів

**Видано посвідчень на реєстрацію
транспортних засобів в органах ДАІ**

	2009	2010	Різниця	%
Січень	118	30	-88	-75
Лютий	27	44	17	63
Березень	32	69	37	116
I квартал	177	143	-34	-19
Квітень	46	85	39	85
Травень	53			
Червень	43			
II квартал	142			
I півріччя	319			
Липень	54			
Серпень	60			
Вересень	49			
III квартал	163			
За 9 місяців	482			
Жовтень	46			
Листопад	63			
Грудень	63			
IV квартал	172			
II півріччя	335			
Рік	654	228	-426	-65

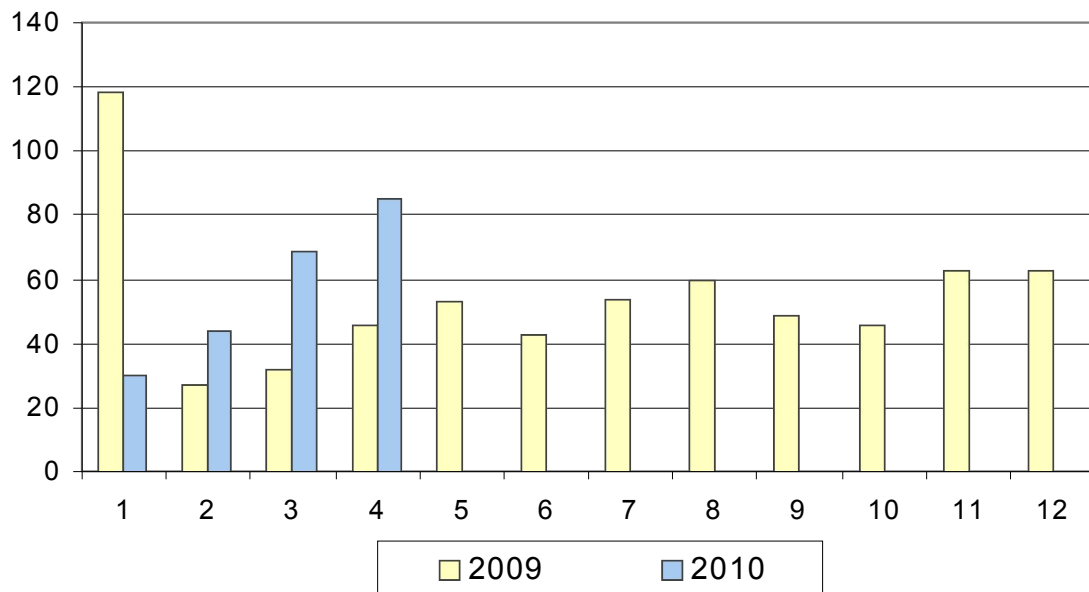

Рис. В.17. Видано посвідчень на реєстрацію транспортних засобів в органах ДАІ

Перераховано в Держбюджет всього (грн)

	2009	2010	Різниця	Різниця в %
Січень	17 294 990,52	10 370 339,70	-6 924 650,82	-40
Лютий	15 166 439,17	18 024 914,87	2 858 475,70	19
Березень	29 417 337,31	26 973 769,20	-2 443 568,11	-8
I квартал	61 878 767,00	55 369 023,77	-6 509 743,23	-11
Квітень	28 610 400,30	21 511 136,36	-7 099 263,94	-25
Травень	26 798 002,66			
Червень	25 847 898,49			
II квартал	81 256 301,45			
I півріччя	143 135 068,45			
Липень	34 654 340,36			
Серпень	37 617 759,27			
Вересень	38 103 957,91			
III квартал	110 376 057,54			
За 9 місяців	253 511 125,99			
Жовтень	21 243 943,80			
Листопад	25 873 235,43			
Грудень	28 284 474,10			
IV квартал	75 401 653,33			
II півріччя	185 777 710,87			
Рік	328 912 779,32	76 880 160,13	-252 032 619,19	-77

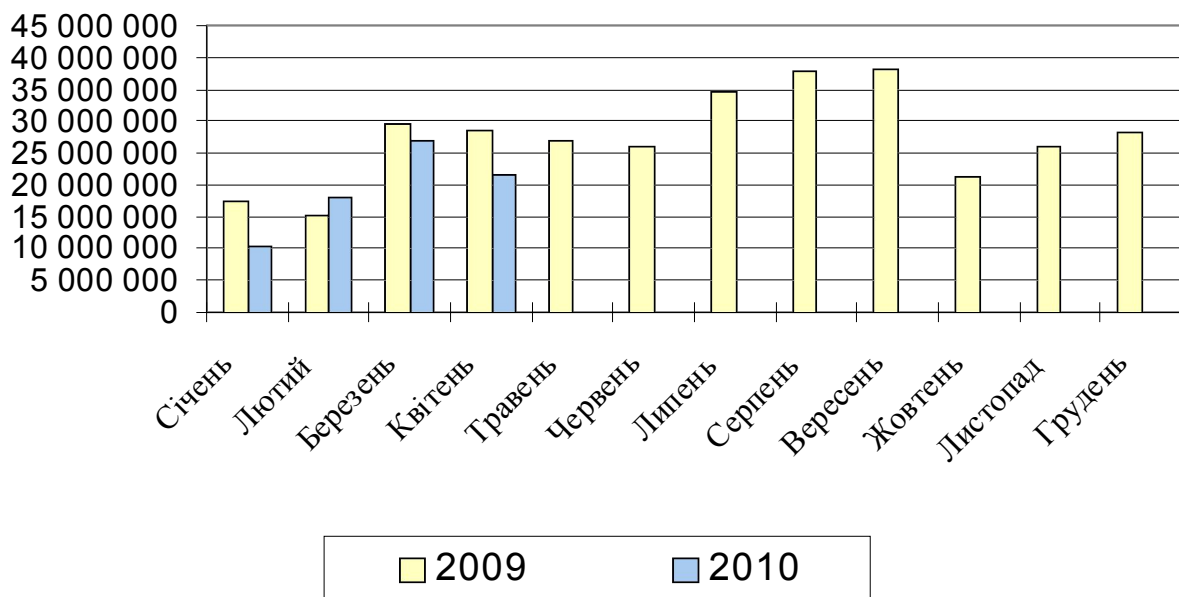

Рис. В.18. Перераховано в Держбюджет всього (грн)

Перераховано в Держбюджет, торговий обіг (грн.)

	2009	2010	Різниця	Різниця в %
Січень	16 757 101,84	9 839 961,68	-6 917 140,16	-41
Лютий	14 708 470,91	17 305 711,90	2 597 240,99	18
Березень	28 707 178,13	26 007 754,99	-2 699 423,14	-9
I квартал	60 172 750,88	53 153 428,57	-7 019 322,31	-12
Квітень	27 919 034,42	20 270 484,15	-7 648 550,27	-27
Травень	25 835 473,32			
Червень	25 252 690,50			
II квартал	79 007 198,24			
I півріччя	139 179 949,12			
Липень	33 969 843,86			
Серпень	36 687 127,03			
Вересень	37 227 123,57			
III квартал	107 884 094,46			
За 9 місяців	247 064 043,58			
Жовтень	20 486 278,76			
Листопад	24 156 232,31			
Грудень	27 327 408,79			
IV квартал	71 969 919,86			
II півріччя	179 854 014,32			
Рік	319 033 963,44	73 423 912,72	-245 610 050,72	-77

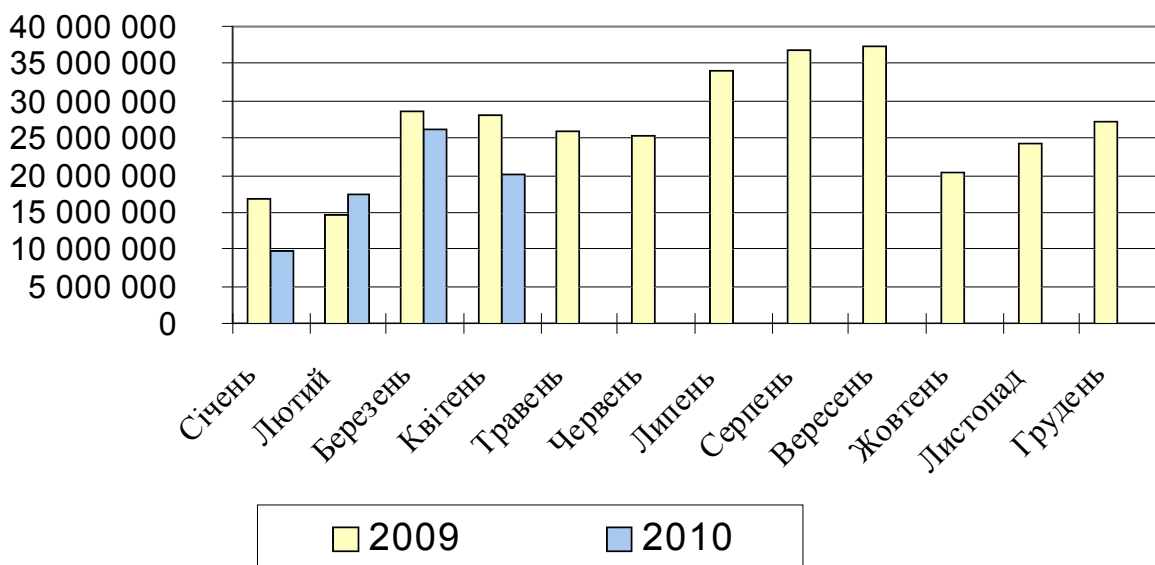

Рис. В.19. Перераховано в Держбюджет, торговий обіг (грн)

Перераховано в Держбюджет, неторговий обіг (грн.)

	2009	2010	Різниця	Різниця в %
Січень	512 907,03	530 055,02	17 147,99	3
Лютий	457 390,26	718 301,97	260 911,71	57
Березень	608 970,68	946 681,00	337 710,32	55
I квартал	1 579 267,97	2 195 037,99	615 770,02	39
Квітень	440 017,60	1 230 563,12	790 545,52	180
Травень	950 315,91			
Червень	586 133,67			
II квартал	1 976 467,18			
I півріччя	3 555 735,15			
Липень	671 869,06			
Серпень	912 768,07			
Вересень	854 233,85			
III квартал	2 438 870,98			
За 9 місяців	5 994 606,13			
Жовтень	23 150,42			
Листопад	73 417,98			
Грудень	952 314,44			
IV квартал	1 048 882,84			
II півріччя	3 487 753,82			
Рік	7 043 488,97	3 425 601,11	-3 617 887,86	-51

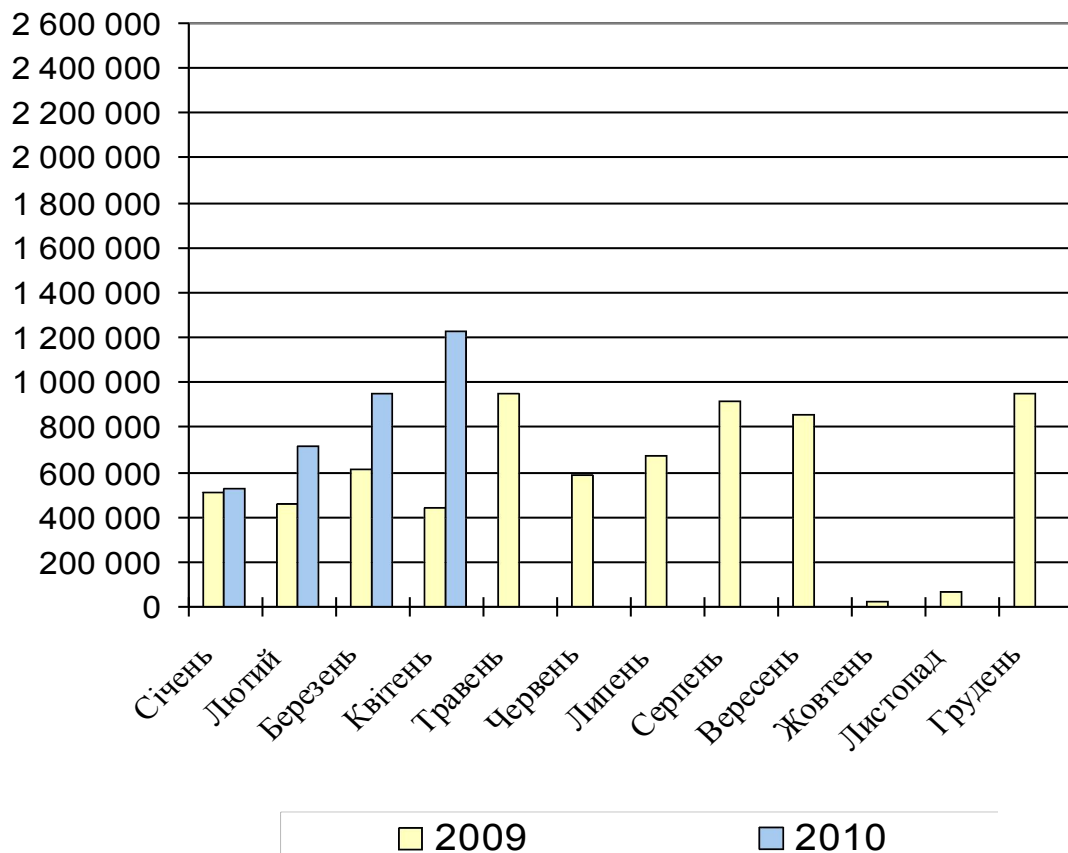

Рис. В.20. Перераховано в Держбюджет, неторговий обіг (грн.)

Розподіл справ про ПМП між підрозділами митниці за 4 місяці 2010 року

Назва підрозділу митниці	Кількість заведених справ про ПМП		Сума штрафів, накладених по справах (грн.)		Сума конфісков. предметів та компенс. вартість конфіск. товарів		Кількість кримінальних справ		Сума по кримінальних справах	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Відділ МО № 1	4	11	323	544	0	7072	0	0	0	0
Відділ МО № 2	7	3	391	136	0	3864	0	0	0	0
Відділ МО № 3	10	3	714	272	7962	0	0	0	0	0
МП Чортків	2	1	102	51	0	0	0	0	0	0
ВМП	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ВКПТ	0	3	0	2550	0	0	0	0	0	0
СБК та МВ	55	43	18850	0	308930	1742270	1	2	1123802	1517294
Всього :	78	64	20380	3553	316892	1753206	1	2	1123802	1517294

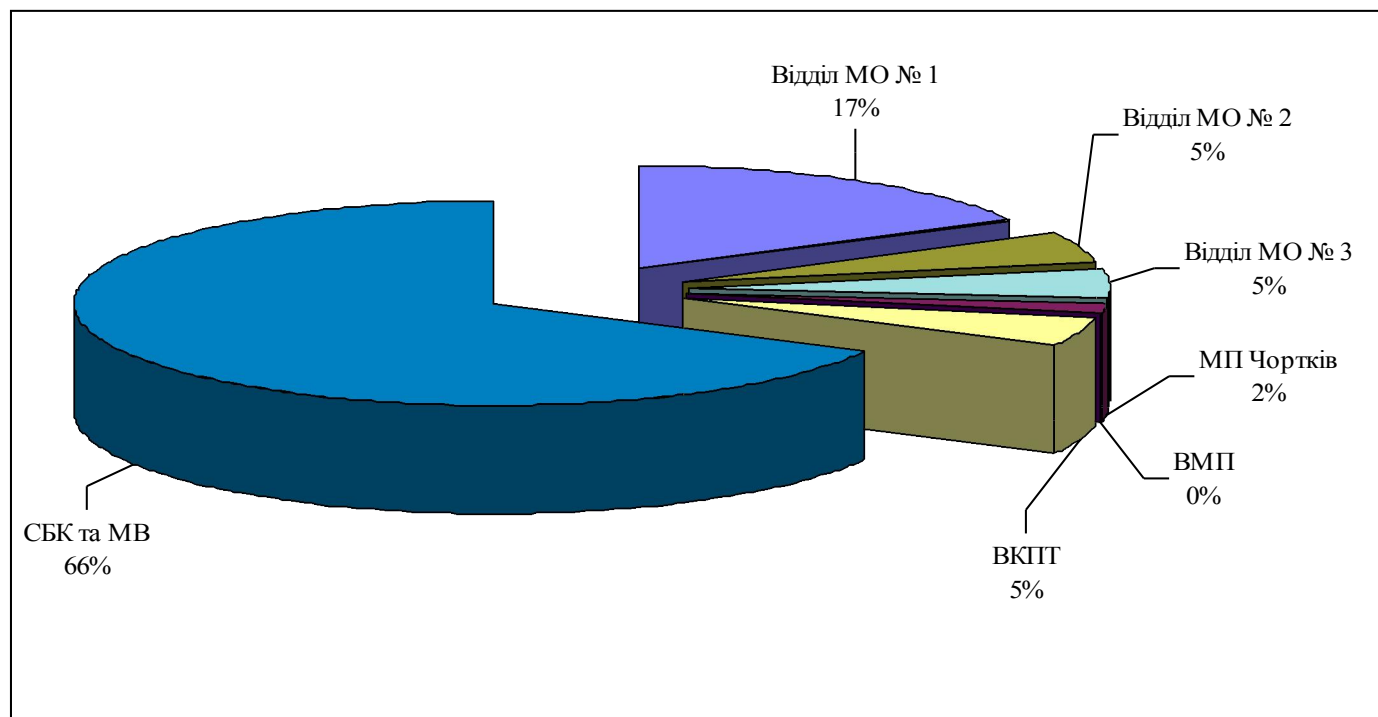

Рис. В.21. Розподіл справ про ПМП між підрозділами митниці за 4 місяці 2010 року

Заведено справ по ПМП та КБ

	2009				2010				Різниця			
	ПМП		КБ		ПМП		КБ		ПМП		КБ	
	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн	Кіл-ть	Сума, грн
Січень	15	24670	1	1123802	6	59709	0	0	-9	35039	-1	-1123802
Лютий	7	7141	0	0	25	801013	1	743605	18	793872	1	743605
Березень	32	21577	0	0	8	69719	0	0	-24	48142	0	0
I квартал	54	53388	1	1123802	39	930441	1	743605	-15	877053	0	-380 197
Квітень	24	263504	0	0	25	822765	1	773689	1	559261	1	773689
Травень	3	0	1	227926								
Червень	5	5365770	0	0								
II квартал	32	5629274	1	227926								
I півріччя	86	5682662	2	1351728	64							
Липень	23	0	0	0								
Серпень	28	3480	0	0								
Вересень	7	1400	0	0								
III квартал	58	4 880	0	0	0				-58	-4880	0	0
Жовтень	7	3100	0	0								
Листопад	5	81237	0	0								
Грудень	4	0	0	0								
IV квартал	16	84 337	0	0	0					-84 337	0	0
II півріччя	74	89 217	0	0	0							
Рік	160	5771879	2	1351728	64	1753206	2	1517294	-22	-4018673	0	165566

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 року // Відомості Верховної Ради України, 2012, N38039 (27.03.2012), ст. 288.
2. Положення “Про Державну митну службу України” № 1022 / 2000 від 24.08.2000 р. (із змінами і доповненнями станом на 22.05.2008 р.).
3. Закон “Про Єдиний митний тариф” № 2097 від 05.02.92.
4. Декрет КМУ “Про Єдиний митний тариф” № 4-93 від 11.01.93.
5. Закон “Про внесення змін до деяких законодавчих актів з питань обкладення ввізним митом товарів та інших предметів, що ввозяться на митну територію України” № 170 від 03.04.97.
6. Закон України «Про Митний тариф України» від 05.04.2001 р. № 2371-III // Відомості Верховної Ради України. — 2001. — № 24. — Ст. 125.
7. Наказ ДМСУ від 27.09.2006 N 821 Про затвердження Порядку справляння податку на додану вартість під час митного оформлення товарів, імпортованих на митну територію України
8. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 29. — Ст. 377.
9. Закон “Про державне регулювання імпорту сільськогосподарської продукції” № 468 від 17.07.97.
10. Закон “Про вивізне (експортне) мито на живу худобу і шкіряну сировину” № 180 від 04.06.96.
11. Закон “Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур” № 1033 від 10.09.99.
12. Закон « Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів» № 216 від 24.10.02.
13. Закон “Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту” № 330 від 22.12.98.
14. Закон “Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту” № 331 від 22.12.98.
15. Закон “Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну” № 332 від 22.12.98.

16. Закон «Про Митний тариф України» №2371 від 05.04.01. ДМСУ №344 від 23.07.97 « Про затвердження Інструкції про порядок справляння ввізного (імпортного мита).
17. Постанова КМУ від 28.08.№1375 “ Про затвердження Порядку декларування митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України”
18. Наказ ДМСУ від 02.12.2003р. № 828 “Про затвердження порядку заповнення Декларації митної вартості”.
19. Наказ ДМСУ від 09.07.97р. №307 “Про затвердження Інструкції про порядок заповнення вантажної митної декларації”.
20. Постанова КМУ від 27.01.98 № 65 «Про ставки митних зборів»
Наказ ДМСУ від 23.06.98 № 363 «Про затвердження справляння митних зборів, які нараховуються за вантажною митною декларацією» зі змінами і доповненнями.
21. Декрет КМУ від 26.12.92р. №18-92р. “Про акцизний збір” .
22. Наказ ДМСУ “Про затвердження Інструкції щодо порядку справляння акцизного збору в разі ввезення товарів суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності на митну територію України.” №33 від 21.01.2000.
23. Наказ ДМСУ “ Про внесення змін і доповнень до Інструкції щодо порядку справляння акцизного збору в разі ввезення товарів суб’єктами зовнішньоекономічної діяльності на митну територію України затвердженої наказом Держмитслужби України від 21.01.2000 р. №33” № 568 від 13.10.2000р.
24. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження положення про вантажну митну декларацію “ №574 від 09.06.97.
25. Постанова Кабінету Міністрів України “Про ввезення на митну територію України окремих видів товарів.” №390 від 29.03.02р.
26. Указ Президента України “Про запровадження марок акцизного збору на алкогольні напої та тютюнові вироби” №849 від 18.09.95р.
27. Наказ ДМСУ №845 від 22.12.99 “Про затвердження Порядку подання документів, які підтверджують право суб’єктів підприємницької діяльності на користування встановленими чинним законодавством податковими пільгами

під час митного оформлення товарів та інших предметів, що ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України “.

28. Закон України “Про податок на додану вартість” № 168/97 –ВР від 03.04.97
29. Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань оподаткування” №644 /97 – ВР від 19.11.97
30. Постанова Кабінету Міністрів України “Порядок випуску, обігу та погашення векселів, які видаються на суму ПДВ при ввезенні (пересиланні) товарів на митну територію України” №1104 від 01.10.97
31. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядку внесення ПДВ до бюджету під час ввезення (пересилання) товарів на митну територію України” №417 від 02.04.98.
32. Наказ ДМСУ “Про затвердження Інструкції про порядок контролю митними органами за справлянням під час митного оформлення товарів, ввезених (пересланих) на митну територію України, та перерахуванням до бюджету податку на додану вартість “ № 312 від 09.06.99.
33. Спільний наказ ДМСУ та ДПАУ від 16.03.01р. №109/188 “Про затвердження Порядку здійснення митними органами контролю за сплатою платниками податків податку на додану вартість та акцизного збору, які справляються при ввезенні (пересиланні) товарів та інших предметів на митну територію України”.
34. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження положення про вантажну митну декларацію “ №574 від 09.06.97.
35. Наказ ДМСУ від 17.05.00р. №285 “Про затвердження переліків документів, подання яких потрібне для застосування пільгового режиму оподаткування при митному оформленні товарів та інших предметів, що ввозяться на митну територію України (вивозяться за межі митної території України) “
36. Наказ ДМСУ від 22.12.99р. №845 “Про затвердження Порядку подання документів, які підтверджують право суб'єктів підприємницької діяльності на користування встановленими чинним законодавством податковими пільгами під час митного оформлення товарів та інших предметів, що ввозяться на митну територію України або вивозяться з митної території України “

37. Наказ ДМСУ від 09.07.97р. №307 “Про затвердження Інструкції про порядок заповнення вантажної митної декларації”
38. Протокол про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 26.06.1999 року // Офіційний вісник України від 08.11.2006 – 2006 р., №43, стор. 11, стаття 2865.
39. Договір про заснування Європейської Спільноти від 21.03.1957 року // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності, 2003, 04, № 4,10.
40. Про систему оподаткування: Закон України від 25.06.1991 р. № 1251-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 39. — Ст. 510.
41. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ/СОТ). Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 року.
42. Про внесення змін до деяких законів України щодо регулювання стану платіжного балансу України: проект Закону України, зареєстрований у Верховній Раді України 25.03.2009 р. за № 4262.
43. Див. Спеціальні додатки В, С, D, E, F, G до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур від 26.06.1999 року // Офіційний вісник України від 08.11.2006 0 2006 р., № 43, стор. 13, 21, 34 стаття 2865.
44. Про першочергові заходи щодо запобігання негативним наслідкам фінансової кризи та про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 31.10.2008 р. № 639-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2009. — № 14. — Ст. 181.
45. Бліхар М. М. Митна політика країн Центрально-Східної Європи у контексті інтеграції до СОТ: реалії та перспективи для України [Текст] / М. М. Бліхар // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — № 7. — С. 3–8.
46. Бліхар М.М. Реформування митно-тарифної політики України з використанням досвіду країн ЦСЄ в контексті вступу до СОТ // Зовнішня торгівля: Право та економіка. - № 2 (37). — 2008. — С 56 – 60.
47. Буланій О.О. Світовий досвід сучасного митно-тарифного регулювання та застосування його в Україні // Актуальні проблеми економіки. — 2006. - № 9 (63). — С. 7 – 13.

48. Годованець О. Проблеми адміністрування митних платежів і напрямки їх усунення // Світ фінансів.- 4(7) грудень.- 2008. – С.149.
49. Гребельник О.П. Митно-тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 696 с
50. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності [Текст] : підручник / О. П. Гребельник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 600 с.
51. Горин В. Проблеми сучасного акцизного оподаткування: фіскальні та соціальні наслідки. – К.: Наука молода, 2008. – 66с.
52. Демиденко Л. М. Мито і митна політика в умовах глобалізації [Текст] / Л. М. Демиденко // Фінанси України. – 2004. – № 1. – С. 63–69.
53. Дубнюк Є. М. “Мито” як системна категорія економічної теорії [Текст] / Є. М. Дубнюк // Формування ринкових відносин. – 2006. – № 5. – С. 27–30.
54. Дудчак В. І. Митна справа: навч. посібник / В. І. Дудчак, О. В. Мартинюк. – К. : КНЕУ, 2002. – 310 с.
55. Іващук І. О. Митні ініціативи в глобальному просторі : [монографія] / – Тернопіль : Підручники і посібники, 2007. – 304 с.
56. Іванов Ю. СОТ: податки під прицілом // Бухгалтерія.-2008. – С.58-61.
57. Ківалов С. В. Митна політика України: підручник / С. В. Ківалов, Б. А.Кормич. – Одеса: Юридична література, 2001. – 256 с.
58. Кунєв Ю. Д. Основи функціональної моделі митної служби України / Ю. Д. Кунєв // Митна справа. – 2006. – № 6. – С. 7–12.
59. Лубкей Н. Державна митна служба України проблеми реалізації фіскальних та регулюючих повноважень // Вісник ТНЕУ.- №1.-2009.-С.126
60. Лукьяненко Е. В. Налоговое регулирование международной торговли товарами [Текст] : монография / Е. В. Лукьяненко / НАН Украины. Ин-т экономики промышленности. – Донецк, 2008. – 112 с.
61. Любива Ю.В. Місце та роль фіскальної функції серед інших функцій митних органів // Вісник АМСУ. – 2009. – № 1 – С. 94 - 97.
62. Мельник Т. М. Напрями вдосконалення митно-тарифного регулювання зовнішньої торгівлі в Україні [Текст] / Т. М. Мельник // Формування ринкових відносин в Україні. – 2005. – № 11. – С. 110–117.

- 63.Проценко Т.О. Правове регулювання адміністрування податків і митних платежів// Автореферат дисертації.- К.,2009.
- 64.Суворкін В.А. Україна – СОТ – ЄС: перепони до інтеграції // Митна справа. – 2006. - № 2. – С. 43 – 49.
- 65.Фомін І. До питання вдосконалення системи тарифного регулювання імпорту в Україні [Текст] / І. Фомін. – 2005. – № 10. – С. 25–33.
- 66.Про Державний бюджет України на 2009 рік: Закон України від 26.12.2008 р. № 835-VI // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=83517&p=1239979212283500>
- 67.Про внесення змін до деяких законів України з метою поліпшення стану платіжного балансу України у зв'язку із світовою фінансовою кризою: Закон України від 04.02.2009 р. № 923-VI // Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=923-17>.
- 68.Про виконання Державною митною службою України завдань Державного бюджету за 2007 рік [Електронний ресурс] / Державна митна служба України / Департамент митних платежів // Режим доступу: http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/publish/article?art_id=334455&cat_id
- 69.Генеральний акт з тарифів та торгівлі від 15.04.1994 року. Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi0bin/laws/main.cgi?nreg=981_003
- 70.Протокол про Єдиний порядок справляння митних платежів у державах учасниках СНД від 26.02.1998 року [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/cgi0bin/laws/main.cgi?nreg=997_510
- 71.Структура митних органів, спеціальних митних установ та організацій (з 01.05.08 р.) [Електронний ресурс] / Державна митна служба України //Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/publish/article>
- 72.Комарніцька О. П. Історико-науковий аналіз з митно-тарифного регулювання у контексті еволюції наукової думки [Електронний ресурс] / Режим доступу : Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського. – [http:// www.nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/)
- 73.Матвеева В.Ю. Україна і СОТ: порівняльний аналіз митно-тарифного захисту // Вісник Дон дует. - № 4 (28). – 2005// Режим доступу: www.donduet.edu.ua.

74. Сайт прес-служби Державної митної служби України // Режим доступу: <http://www.customs.gov.ua>.
75. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Оперативна статистична інформація // Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
76. Сайт Рахункової палати України // Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk> .